

**KLASİK TÜRK EDEBİYATI METİNLERİ
ARACILIĞIYLA YEDİNCİ SINIF TÜRKÇE
DERSİNDE DUYGULAR TEMASININ
ÖĞRETİLEBİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ**

Ahmet KARABULUT

**Yüksek Lisans Tezi
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Lokman TURAN
2015**

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

KLASİK TÜRK EDEBİYATI METİNLERİ ARACILIĞIYLA
YEDİNCİ SINIF TÜRKÇE DERSİNDE DUYGULAR TEMASININ
ÖĞRETİLEBİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

(Investigation of the Teachability of Emotion Theme via Classical Texts of Turkish
Literature in 7th Grade Turkish Courses)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet KARABULUT

Danışman: Doç. Dr. Lokman TURAN

ERZURUM

Ocak, 2015

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Lokman TURAN danışmanlığında, *Ahmet KARABULUT* tarafından hazırlanan “*Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Aracılığıyla Yedinci Sınıf Türkçe Dersinde Duygular Temasının Öğretilebilirliğinin İncelenmesi*” başlıklı çalışma 30/12/2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

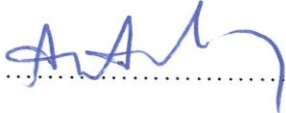
Jüri Üyesi : DOÇ. DR. LOKMAN TURAN

İmza:

Jüri Üyesi : DOÇ. DR. OĞUZHAN SEVİM

İmza:

Jüri Üyesi : DOÇ. DR. AKİF ARSLAN

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / ...
31 Aralık 2015

Prof. Dr. H. Ahmet KIRKKILIÇ

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Aracılığıyla Yedinci Sınıf Türkçe Dersinde Duygular Temasının Öğretilirliğinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

30/12 /2015

İmza

Ahmet KARABULUT

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KLASİK TÜRK EDEBİYATI METİNLERİ ARACILIĞIYLA YEDİNCİ SINIF TÜRKÇE DERSİNDE DUYGU TEMASININ ÖĞRETİLEBİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Ahmet KARABULUT

2015, 242 sayfa

Bu çalışma, ilköğretim II. kademe 7. Sınıf Türkçe dersinde klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilebilirliğini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada esas amaç öğrencilerin MEB yedinci sınıf Türkçe müfredatını öğrenirken aynı zamanda onları klasik Türk edebiyatı dünyasıyla tanıştırmak, yaklaşık olarak altı yüz yıl edebiyatımıza yön vermiş bu dönemin dil ve üslup özelliklerini, kendine has kurallarından bazılarını öğrencilere kavratmaktır.

Klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilebilirliğini araştırma amaçlı yapılan bu çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden (case study) durum çalışmasından yararlanılmıştır. Çalışmada klasik Türk edebiyatı metinleri doküman inceleme tekniği ile incelenerek bu inceleme neticesinde Türkçe Dersi Öğretim Programı nazara alınmış biri dinleme metni olmak üzere toplamda 4 metin ve bu metinlere bağlı olarak da toplamda 40 tane etkinlik ‘‘Duygular teması’’ çerçevesinde ele alınarak hazırlanmıştır. Çalışma için hazırlanan toplamda 4 metin Erzurum merkezindeki iki farklı okulda toplamda 41 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama öncesinde ve sonrasında (ön test-son test) klasik Türk edebiyatına yönelik olarak başarı testi ile tutum ölçeği öğrencilere uygulanmıştır. Çalışma sonunda bütün öğrencilerle birebir görüşmeler yapılmış; görüşmelerden, tutum anketinden ve başarı testlerinden elde edilen veriler tablolastırılarak değerlendirilmiştir.

Hazırlanan 4 metnin uygulama süreci sonunda tema sonu değerlendirme çalışmalarını takiben klasik Türk edebiyatı başarı testi öğrencilere tekrar uygulanmış olup çalışmada incelenen durum olan klasik Türk edebiyatı metnlerinin istenilen kazanımlarını edindikleri görülmüştür. Bunun yanında yapılan öğrenci tutum ölçeğinin ve öğrenci görüşmelerinin sonuçları da değerlendirilmiş ve klasik Türk edebiyatının ilköğretim II. kademe 7. Sınıf Türkçe dersinde kullanımında olumlu görüşlerin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yedinci sınıf Türkçe dersi, Klasik Türk edebiyatı, Duygular teması, Durum çalışması.

ABSTRACT

MASTER THESIS

TEACHABILITY OF EMOTION THEME THROUGH CLASSICAL TURKISH LITERATURE TEXTS IN 7TH GRADE TURKISH LESSON

Ahmet KARABULUT

2015, 242 pages

This study was written to examine the teachability of Classical Texts of Turkish Literature in 7th grade Turkish courses. The main purpose of this study is to introduce the World of the classical Turkish literature texts to students while they are learning the Ministry of Education 7th grade Turkish curriculum. It also aims to make students comprehend some of its specific rules and language and wording characteristics of this period which directs our literature approximately 600 years.

On this study that aims to research classical Turkish literature texts' teachability, case study is used. Classical Turkish literature texts used in this study is researched in the light of document analysis method. As a result of this research, four texts (one listening) were written by taking Education Program into consideration and also forty activities in total are prepared in the frame of "Emotion Theme".

Classical Turkish literature achievement test is applied to students at the end of application process of these four texts. The case examined in the study is that students acquired the desired obtainment in classical Turkish literature texts. Besides, the result of student attitude scale and student interviews are evaluated and positive views are identified in the result of using classical Turkish literature in the secondary school 7th grade Turkish lessons.

Key Words: Turkish course, Classical Turkish literature, The themes of emotion, Case study.

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında özverili ve sabırlı desteği ile varlığını her an hissettiren on yıla yakındır kendisinden çok şey istifade ettiğim tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Lokman TURAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam boyunca bilgileri, deneyimleri, katkı ve değerlendirmeleriyle yol gösteren değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. H. Ahmet KIRKIKLIÇ ve Doç. Dr. Oğuzhan SEVİM'e ayrıca teşekkür ederim.

Çalışmanın yorucu maratonunda destek ve yakınlıklarını her daim hissettiren aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Erzurum-2015

Ahmet KARABULUT

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
TABLolar DİZİNİ	ix
RESİMLER DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.2.1. Araştırmanın alt problemleri	4
1.3. Varsayımlar	5
1.4. Sınırlılıklar	5

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM.....	6
2.1. Araştırmanın Modeli	6
2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	7
2.3. Çalışmada Yararlanılan Veri Toplama Araçları	7
2.3.1. Doküman analizi tekniği	8
2.3.2. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu	9
2.3.3. Klasik Türk Edebiyatına dönük hazırlanan başarı testi	9
2.3.4. Klasik Türk Edebiyatı metinleri yardımıyla hazırlanan ders kitapçığı	10
2.3.4.1. Eskici metni ve etkinlikleri	19
2.3.5. Çalışmanın uygulama süreci	39
2.3.6. Elde edilen verilerin analizi	43
2.4. Araştırmanın Güvenirliliği ve Geçerliliği	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. DİL.....	47
3.1.1. Dil nedir?	47
3.1.2. Dil ve kültür arasındaki ilişki	47
3.1.2. Dil ve düşünce ilişkisi.....	48
3.1.4. Dil, kültür ve edebiyat bağlamı	50
3.1.5. Dil-söz varlığı ilişkisi	50
3.1.6. Edebiyatın güzel sanatlarla olan ilişkisi	51
3.1.7. Türkçe eğitimi tarihine bakış	52
3.2. Klasik Türk Edebiyatı	54
3.3. Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar	54

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	56
4.1. Yapılan Etkinliklerin Değerlendirilmesi	56
4.1.1. Klasik Türk Edebiyatı metinleri yardımıyla hazırlanan yedinci sınıf Türkçe dersi “duygular” temasının öğretilip öğretilemeyeceği hakkında bulgular	56
4.3. Klasik Türk Edebiyatına Öğrencilerin Bakış Açıları	128
4.3.1. Yahya Kemal Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi.....	128
4.3.2. Şair Nef’i Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi.....	130
4.4. Yedinci Sınıf Türkçe Dersi ‘‘Duygular’’ Temasının Klasik Türk Edebiyatı Metinleriyle İşlenmesine Dair Öğrenci Görüşleri Bulguları	132

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	139
5.1. Sonuç	139
5.1.1. Klasik Türk Edebiyatı ve metnlerinin öğretilbilirliği	139
5.1.2. Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrencilerin görüşleri	139
5.1.3. Etkinliklerle Klasik Türk Edebiyatı metnlerinin öğretilbilirliği	142

5.2. Öneriler	144
KAYNAKÇA	145
EKLER.....	148
EK 1. Öğrenci Ders Kitabı.....	148
EK 2. Öğrenci Çalışma Kitabı	161
EK 3. Öğretmen Kılavuz Kitabı	185
EK 4. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testi.....	211
EK 5. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testi Belirtke Tablosu.....	218
EK 6. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testiyle Alakalı Öğretmen Uzman Görüşü Formu	219
EK 7. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği.....	221
EK 8. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Görüşme Formu.....	223
EK 9. MEB İzin Belgesi	225
ÖZGEÇMİŞ.....	226

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Çalışmanın Uygulama Süreci.....	43
Tablo 2.2. Veri Toplama Araçlarının Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışmaları.....	44
Tablo 2.3. Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışmaları Tablosu	46
Tablo 4.1. Yahya Kemal Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları.....	125
Tablo 4.2. Şair Nef'i Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları.....	127
Tablo 4.3. Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi	128
Tablo 4.3. Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi	128
Tablo 4.4. Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi	129
Tablo 4.5. Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi	129
Tablo 4.6. Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi	130
Tablo 4.7. Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi.....	130
Tablo 4.8. Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi.....	131
Tablo 4.9. Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi.....	131
Tablo 4.10. Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi.....	132
Tablo 4.11. Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi.....	132
Tablo 4.12. Öğrenci Görüşme Formu 1. Soru Analizi	133
Tablo 4.13. Öğrenci Görüşme Formu 2. Soru Analizi	134
Tablo 4.14. Öğrenci Görüşme Formu 3. Soru Analizi	135
Tablo 4.15. Öğrenci Görüşme Formu 4. Soru Analizi	137

RESİMLER DİZİNİ

Resim 2.1. Tema hazırlık çalışmaları sayfası.....	13
Resim 2.2. Tema kazanımları 3. Sayfası.....	14
Resim 2.3. Birinci metnin kazanım tablosu	20
Resim 2.4. Tema hazırlık çalışmaları kapsamında performans ödevi	21
Resim 2.5. Öğretmen kılavuz kitabının konu hazırlık çalışmalarını içeren 1. metnin 1. sayfası.....	22
Resim 2.6. Eskici metninin 1. Sayfası.....	24
Resim 2.7. Eskici metninin 2. Sayfası.....	25
Resim 2.8. Eskici metninin 3. sayfası	26
Resim 2.9. Eskici metninin 4. sayfası	27
Resim 2.10. Sözcük çalışmasıyla ilgili olan 1. etkinlik	28
Resim 2.11. Sözcük çalışmasıyla ilgili olan 2. etkinlik	28
Resim 2.12. Öykünün olay akışının sıralanışını, konusunu kapsayan 3. etkinlik ve metni anlayıp yorumlamaya yönelik metne farklı başlık bulma ile alakalı 4. etkinlik.....	29
Resim 2.13. Yaratıcı yazma etkinlikleri.....	30
Resim 2.14. Klasik Türk edebiyatı söz sanatı etkinliği.....	31
Resim 2.15. Gazel ile alakalı 8. etkinlik	32
Resim 2.16. Dil bilgisi konuları ile ilgili 9. etkinlik	33
Resim 2.17. Dil bilgisi konuları ile ilgili 10. etkinlik	33
Resim 2.18. Forsa metninin 1.ve 2. etkinlikleri	35
Resim 2.19. Forsa metni 6. etkinlik	36
Resim 2.20. Kırılma metninin yaratıcı yazma etkinliği	36
Resim 2.21. Kırılma adlı fablın kasidelerin konu özellikleri ile ilgili 7. etkinliği	37
Resim 2.22. Söz sanatları etkinliği.....	38
Resim 2.23. Noktalama işaretleri muhtevalı 4. metin 9. etkinlik.....	38
Resim 2.24. Dördüncü metin zarf konusunun etkinliği	39
Resim 4.1. Birinci metin birinci ve ikinci etkinlikler	58
Resim 4.2. Öğrenci 18 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	59
Resim 4.3. Öğrenci 27 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. Etkinlikleri	60

Resim 4.4. Öğrenci 23 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	61
Resim 4.5. Öğrenci 28 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	62
Resim 4.6. Öğrenci 29 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	63
Resim 4.7. Öğrenci 7 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	64
Resim 4.8. Öğrenci 8 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri.....	65
Resim 4.9. Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	66
Resim 4.10. Öğrenci 29 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	67
Resim 4.11. Öğrenci 29 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	68
Resim 4.12. Öğrenci 27 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	69
Resim 4.13. Öğrenci 27 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	70
Resim 4.14. Öğrenci 18 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	71
Resim 4.15. Öğrenci 39 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	72
Resim 4.16. Öğrenci 40 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	73
Resim 4.17. Öğrenci 7 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	74
Resim 4.18. Öğrenci 1 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri	75
Resim 4.19. Dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	76
Resim 4.20. Öğrenci 36 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	77
Resim 4.21. Öğrenci 12 dinleme metni 1. ve 2. Etkinlikleri.....	78
Resim 4.22. Öğrenci 16 dinleme metni 1. ve 2. Etkinlikleri.....	79
Resim 4.23. Öğrenci 41 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	80
Resim 4.24. Öğrenci 37 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	81
Resim 4.25. Öğrenci 2 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	82
Resim 4.26. Öğrenci 4 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	83
Resim 4.27. Öğrenci 32 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	84
Resim 4.28. Öğrenci 5 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri	85
Resim 4.29. Forsa metni yaratıcı yazma etkinliği.....	86
Resim 4.30. Öğrenci 29 yaratıcı yazma etkinliği.....	87
Resim 4.31. Öğrenci 28 yaratıcı yazma etkinliği.....	88
Resim 4.32. Öğrenci 27 yaratıcı yazma etkinliği.....	89
Resim 4.33. Öğrenci 19 yaratıcı yazma etkinliği.....	90
Resim 4.34. Öğrenci 11 yaratıcı yazma etkinliği.....	91
Resim 4.35. Öğrenci 8 yaratıcı yazma etkinliği.....	92

Resim 4.36. Öğrenci 7 yaratıcı yazma etkinliği.....	93
Resim 4.37. Öğrenci 1 yaratıcı yazma etkinliği.....	94
Resim 4.38. Eskici metni mektup ve şiir yazma etkinliği.....	95
Resim 4.39. Eskici metni Ö1 mektup ve şiir yazma etkinliği.....	96
Resim 4.40. Eskici metni Ö7 mektup ve şiir yazma etkinliği.....	97
Resim 4.41. Eskici metni Ö11 mektup ve şiir yazma etkinliği.....	98
Resim 4.42. Eskici metni Ö18 mektup ve şiir yazma etkinliği.....	99
Resim 4.43. Eskici metni Ö17 mektup ve şiir yazma etkinliği.....	100
Resim 4.44. Kırılmaç metni yazma etkinliği.....	101
Resim 4.45. Kırılmaç metni Ö35 yazma etkinliği.....	102
Resim 4.46. Kırılmaç metni Ö33 yazma etkinliği.....	103
Resim 4.47. Kırılmaç metni Ö31 yazma etkinliği.....	104
Resim 4.48. Kırılmaç metni Ö34 yazma etkinliği.....	105
Resim 4.49. Kırılmaç metni Ö32 yazma etkinliği.....	106
Resim 4.50. Kırılmaç metni Ö3 yazma etkinliği.....	107
Resim 4.51. Kaside örneği etkinliği.....	108
Resim 4.52. Kaside örneği Ö38 etkinliği.....	109
Resim 4.53. Kaside örneği Ö6 etkinliği.....	110
Resim 4.54. Kaside örneği Ö3 etkinliği.....	111
Resim 4.55. Kaside örneği Ö3 etkinliği.....	112
Resim 4.56. Kaside örneği Ö32 etkinliği.....	113
Resim 4.57. Kaside örneği Ö40 etkinliği.....	114
Resim 4.58. Kaside örneği Ö39 etkinliği.....	115
Resim 4.59. Tezat sanatı etkinliği.....	116
Resim 4.60. Tezat sanatı Ö5 etkinliği.....	116
Resim 4.61. Tezat sanatı Ö33 etkinliği.....	117
Resim 4.62. Tezat sanatı Ö31 etkinliği.....	117
Resim 4.63. Tezat sanatı Ö9 etkinliği.....	118
Resim 4.64. Tezat sanatı Ö36 etkinliği.....	118
Resim 4.65. Tezat sanatı Ö14 etkinliği.....	119
Resim 4.66. Tezat sanatı Ö30 etkinliği.....	119
Resim 4.67. Noktalama işaretleri etkinliği.....	120

Resim 4.68. Noktalama işaretleri Ö4 etkinliği.....	121
Resim 4.69. Noktalama işaretleri Ö3 etkinliği.....	121
Resim 4.70. Noktalama işaretleri Ö5 etkinliği.....	122
Resim 4.71. Noktalama işaretleri Ö26 etkinliği.....	122
Resim 4.72. Noktalama işaretleri Ö33 etkinliği.....	123
Resim 4.73. Noktalama işaretleri Ö14 etkinliği.....	123
Resim 4.74. Noktalama işaretleri Ö16 etkinliği.....	124
Resim 4.75. Noktalama işaretleri Ö36 etkinliği.....	124

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
Öğr. : Öğrenci
s. : Sayfa

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Dil, bir toplumun kültür aktarımının en önemli parçasıdır. Bir milletin kullandığı dil geçmişinden geleceğine en önemli mirası olan kültürün birinci dereceden mirasçısıdır. Bir milletin toplum hayatı; o milletin hafızasını, atalarından almış olduğu örf ve gelenekleri, toplumsal genlerini ve bu genleri oluşturan kültürü yansıtır. Cemil Meriç'e göre(1998, s. 453);dil bir milletin hafızasıdır, eğer bir toplum dilini kaybederse hafızasını kaybeder, bugünü düne bağlayan köprüler dinamitlenir. Dilin görevi, sosyal hayatta iletişim kurmakla sınırlı kalmazken aynı zamanda toplumların mazisi ile geleceği arasında köprü vazifesi kurmaktır. Binlerce yıl öncesine dayanan derin kökleri ile geleceğimizi de şekillendirecek olan kültür mirasımızı genç nesillere aktarabilmek eğitimciler olarak üzerimize düşen en önemli vazifedir. Bu bakış açısıyla yola çıkarak özellikle ortaokul Türkçe ders kitaplarında engin kültürümüzü, sanatımızı iletecek ve geçmişle geleceği birbirine bağlayacak metinlere yer verilmesi kaçınılmazdır. Ders içerikleri göz önüne alındığında metinlerin birinci dereceden etkin olduğu Türkçe dersi bu bağlamda önemli bir rol üstlenebilir.

Ortaokul ve lise müfredatı göz önüne alındığında sadece lisede yer verilen klasik Türk edebiyatı dersi ile öğrencilerimize atalarımızın ortaya koyduğu birbirinden değerli dil ve anlatım özellikleriyle yüzyıllara sığmayan bir birikimi anlatmak, sevdirmek zor olmaktadır. Bilkan da(2006);klasik edebiyatın biçim ve içerik özelliklerinin tanıtılmasında yeni bir anlayışa ihtiyaç duyulduğunu dile getirerek sözü geçen çalışmasında; klasik Türk edebiyatının öğretiminin gençlerin estetik eğitimi bakımından da önem taşıdığını belirtmektedir. Bu cihetten bakıldığında gerek bu dönem edebiyatının temelini oluşturan sözcük ve tamlamaların günümüzde fazla kullanılmaması, gerekse bu edebiyata karşı peşin hükümlü bakış açısı bu edebiyatın öğretilmesinde ve benimsenmesinde olumsuz etkilere sahiptir. Bu çalışmayla öğrencilerimizi liseye nazaran daha erken çağlarda klasik Türk edebiyatının seçkin örnekleriyle tanıştırmak, yeni sözcüklerin öğretimiyle öğrencilerin kelime dağarcığını genişletmek, klasik bir eseri okuma cesareti ve yetisi kazandırmak, öğrencilerimizi divan edebiyatının duygu, düşünce

ve hayal dünyasıyla tanıştırmak, bu edebiyattan zevk almasını sağlamak amaçlanmaktadır. Divan edebiyatının inceliklerinden faydalanılarak hazırlanacak metinler, öğrencilerin estetik beğenilerine katkı sağlayacak; ayrıca geleneksel ifade biçimimizi ve ihtiva ettiği zenginlikleri fark ettirmek suretiyle eski edebiyatımızı yeniden keşfetmelerine hizmet edecektir. Bunun yanında metinlerin maziyle istikbal arasında köprü kurması ve böylece yeni nesle kültürün aktarılmasıyla büyük bir boşluk kapatılmış olacaktır.

Çocuklarımızın kendi kültürlerinin değerini bilmeleri onları evrensel kültür değerlerine yönlendirmede önemli bir eşik olacaktır. Kendi kültürümüzün önemli bir mihenk taşı olan klasik edebiyat metinlerimiz de önce kendi kültürümüzü sonra da dünyayı tanımamızda gençlerimize dolayısıyla topluma önemli bir rehber olacaktır.

2006 yılında yürürlüğe giren 6-8. Sınıflar Türkçe Öğretimi Programında öncelikli olarak dört temel dil becerisinin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalara bakıldığında ise birtakım sorunlar göze çarpmaktadır. Mesela kitapların -son iki yıla kadar hazırlanan kitaplar hariç- her sene aynı metinlerin ve etkinliklerin değişmeden öğrencilere dağıtılması, özellikle şiir türünün kitaplarda çok fazla yer bulamaması, metinlerin genellikle içinde bulunduğumuz asırdan seçilmesi bunlardan bazılarıdır. Bu konuyla alakalı olarak Türkçe ders kitaplarının içeriklerinin türlerinin incelendiği bir makalede (Solak ve Yaylı,2009) “elde dilen bulgular yayınevlerinin metin türlerinin dağılımı açısından yeterince titiz davranmadıklarını” gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okullarımızda tatbik edilen Türkçe dersleri 1. ve 2. kademedeki konuşma, yazma, okuma, dinleme ve dil bilgisi becerileri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu noktadan bakıldığında edebiyat öğretiminin ilköğretim kısmında ele alınmaması 1. sınıftan 8. sınıfa kadarki olan süreçte tekdüzelikten öteye geçmemektedir ve bu hâl ile de hep aynı becerilere yönelik çalışmalar öğrenciler tarafından monoton olarak değerlendirilmektedir.

Bu durumun önüne geçmek için de eğitimde aşamalılık ilkesi göz önüne alınarak özellikle 5. Sınıftan itibaren metin seçimi, kazanımların çeşitliliği, seçilen metinlerin türü gibi konulara daha titiz olunmalıdır. İlkokul ve ortaokul Türkçe dersi içerikleri kıyaslandığında sadece dilbilgisi konularında değişiklik olduğu –özellikle anlam

bilgisinin bazı konu başlıkları hem ilkokul hem de ortaokulda aynıdır-görülmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin ise aynen devam ettiği görülmektedir.

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerine ilkokul(1. Kademe)'dan farklı olarak altı yüz yıllık zengin tarihimizin köklerini ihtiva eden klasik Türk edebiyatı metinlerinden yararlanılarak onlara şiire, estetiğe farklı bir bakış açısını farklı metinler aracılığı ile kazandırılması amaçlanmıştır. Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluk bakımından bu çalışmaya uygun oldukları düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı, yedinci sınıf Türkçe derslerinde klasik Türk edebiyatı metinlerinin kullanımının ve öğretilmesinin incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda, yedinci sınıf öğrencilerini klasik Türk edebiyatı metinleriyle tanıştırmak, öğrencilere klasik edebiyatın bu zamana kadar gördükleri şiir türlerinden farklılığını göstermek, onların söz varlığını(terkipler, Osmanlı Türkçesi kelimeler) geliştirmek, yüzyıllara yayılmış kültürel birikimden yararlanmaları sağlamak amaçlanmıştır. Bu sayede geçmişle bağını koparmamış, atalarının edebî zenginliğine aşina bir nesil yetiştirmek hedeflenmiştir.

Bu çalışmada, Türkçe dersinin belkemiği olan metinlerin içlerine monte edilen klasik Türk edebiyatı metinleri ile daha da zenginleştirilerek metinlerin işlevselliğini(dil bilgisi, okuma, yazma, dinleme)daha da arttırmak amaçlanmıştır.

Yapısalcı yaklaşım ile hazırlanan metinlerin en önemli özelliği başta dil bilgisi olmak üzere temel dil becerilerini sezdirme yoluyla kavratmaktır. Bu cihetten bakıldığında metinlerin içeriklerinin zenginliği büyük önem taşımaktadır. Bu içeriklerin de Osmanlı Türkçesi ile yazılmış şiirlerle zenginleştirilmesi, metinlere hem anlam hem de içerik bağlamında büyük bir yarar sağlamıştır.

Türkçe dersinin üzerine inşa edildiği metinlerin bu bağlamlarla daha dikkatli seçilmesi, öğrencilerin gelişimlerine ve seviyelerine dikkat edilmesi gerekir. Öğrencilere seçilen metinlerle birlikte temel dil becerilerinin (okuma, yazma, dinleme, anlama) yanı sıra sosyal, tarihi, kültürel yönden onları destekleyecek yeni metin ve şiir türleri ile tanışmaları hedeflenmelidir. Klasik Türk edebiyatı metinlerinin yukarıda saydığımız özelliklere haiz olduğu düşünüldüğünde yapılan çalışmanın önemi de kendini

göstermektedir. Klasik edebiyat metinlerimiz öğrencilerimize atalarımızın sahip olduğu o hassas düşünce hayatını aşılamaaya çalışırken bir yandan da zengin tamlama ve benzetmelerle onların hayal dünyalarını geliştirecek ve kelime hazinelerine katacağı yeni kelimelerle kendilerini daha iyi ifade etmelerini sağlayacaktır..

Bu çalışmanın: klasik edebiyatımızın kullanımı, öğretilmesi ve onun zenginliklerinden yararlanılması noktasında Türkçe Eğitimi'nde yararlı olacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Problemi

Bu çalışmanın temel problemini “klasik Türk edebiyatı metnlerinin kullanıldığı yedinci sınıf Türkçe derslerinde duygular temasının uygulanabilirliği, klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilirlik düzeyi, klasik Türk edebiyatı metnlerinin kullanımına yönelik öğrenci görüşleri, öğrenci ve öğretmen tutumları nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır.

1.2.1. Araştırmanın alt problemleri

1. Yedinci sınıf Türkçe derslerinde KTE metnlerinin kullanıldığı duygular temasının uygulanabilirliği nasıldır?
2. Yedinci sınıf öğrencilerinin uygulama öncesi başarı puanları (ön test) ile uygulama sonrası başarı puanları (son test) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Yedinci sınıf öğrencilerinin klasik Türk edebiyatı metnlerine ilişkin tutumlarının ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Yedinci sınıf öğrencilerinin Türkçe derslerinde klasik Türk edebiyatı metnlerinin kullanılmasına yönelik tutumları nasıldır?
5. Uygulama okulları arasında başarı puanlarının farklılıkları nasıldır?
6. Uygulama yapılan iki farklı okuldaki öğrencilerin klasik Türk edebiyatına karşı tutumlarında farklılık var mıdır?

Bu çalışmayla klasik Türk edebiyatına olan önyargının aslında gereksiz olduğu, toplumda var olan Osmanlı Türkçesinin anlaşılması ve öğrenilmesi zor hükümlerinin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkarılarak yedinci sınıf öğrencilerinin klasik Türk

edebiyatını öğrenip öğrenemeyeceği, ortaokul öğrencilerinin KTE 'ye yönelik tutumları, uygulama sonunda dersle ilgili görüşleri ve öğretmenlerin yedinci sınıf Türkçe derslerinde KTE metinlerinin öğretimine yönelik tutumları da belirlenmiş olacaktır.

1.3. Varsayımlar

1. Klasik Türk edebiyatı öğrencilerin geçmişle bağ kurmalarını, estetik bir sanat anlayışı kazanmalarını ve kendi kültürlerini daha iyi tanımalarını sağlayacak kültürel ve sanatsal bir birikimdir.
2. Yedinci sınıf Türkçe derslerinde KTE metinleri öğretilir.
3. Yedinci sınıf Türkçe dersleri KTE metinleri kullanılarak işlenebilir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Çalışma klasik Türk edebiyatı şiirleriyle sınırlıdır.
2. Çalışma ortaokul yedinci sınıf Türkçe dersi ile sınırlandırılmıştır.
3. Çalışma yedinci sınıf Türkçe dersi “Duygular” teması ile sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada yöntem yapılacak olan araştırmanın yol göstericisine benzetilebilir. Yöntem, araştırmanın hangi yollarla daha verimli olacağını ve hangi yöntemle daha iyi bir şekilde hedefe ulaşacağımızı aydınlatır. Bu noktadan bakıldığında araştırmaların türlerine göre kullanılan yöntemler de farklı kategorilere ayrılmışlardır. McMillan ve Schumacher yaptıkları sınıflamada (2010, s. 21) bu kategorileri nitel, nicel, karma yöntem, ve analitik olmak üzere 4 başlık altında açıklamışlardır. Klasik Türk edebiyatı metinleri ile oluşturulan bu çalışmada da yukarıdaki sınıflandırmanın nitel yöntemi altındaki durum çalışması (case study) yönteminden yararlanılmıştır.

Çalışmada bir konunun ayrıntılı olarak analiz edilmesi ve çalışma periyodunda araştırmanın verilerinin düzenlemeler yapılabilmesine uygun olmasından ötürü ve nitel - nicel veri araçlarının sayıca küçük olan gruplarda uygunluğu bakımından durum çalışması (case study) kullanılmıştır.

Nitel araştırma, çalışmada elde edilen verileri analiz ederek geliştirilen araştırma yöntemlerine genel manada verilen ad olarak tanımlanabilir. Nitel araştırmanın birbirinden farklı olan yaklaşımlarının ortak bazı paydaları vardır. Bu noktalar (Holloway ve Wheeler, 2002):

- Nitel araştırma, araştırmanın ortamı ile sınırlıdır ve araştırmacı, araştırma yaptığı ortamın şartlarına, durumuna ve kültürüne karşı duyarlı olmak zorundadır.
- Nitel araştırmacılar, düşünce ve duygularını anlamak istedikleri insanların doğal ortamlarına kendileri bizzat katılarak öğrenmeye çalışırlar.
- Nitel araştırmalarda veri toplama ile veri analizi atbaşı gider. Veri toplama, veri analizini, veri analizi, veri toplamayı besler ya da tetikler.

Bu noktadan bakıldığında araştırmada nitel araştırma yönteminin kullanılmasının hem verilerin toplanması hem de analizi açısından daha verimli olacağı düşünülmüştür. Yedinci sınıf Türkçe dersinde ‘‘Duygular’’ temasının klasik Türk edebiyatı metinleri ile öğretilirliirliğinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada öğrencilerin kendi doğal ortamlarında, oluşturulan metinlere ve etkinliklere karşı bakış açıları, veri toplama ve veri analizi ile bu konudaki akademik başarıları ve görüşleri analiz edilmek istenmiştir. Araştırmanın oluşum aşamalarında bilimsel araştırma işlem sürecinin aşamaları çalışmaya uygun bir şekilde tatbik edilmiştir. Nitekim konuyla alakalı olarak önce plan ve tasarı aşamalarını müteakip dokümanların hazırlanması akabinde verilerin toplanarak analizi ve sonrasında da paylaşımı süreci takip edilmiştir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Yapılan bu araştırmada çalışma grubu olarak Erzurum – Yakutiye – Şair Nef’i Ortaokulu ve Erzurum – Palandöken – Yahya Kemal Ortaokulu öğrencileri olmak üzere toplam 41 (16 kız-25 erkek) ortaokul yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde okulların akademik seviyelerinin farklı olması, sosyal ve kültürel çevrelerinin farkının çalışmaya olan etkilerinin çalışmanın geçerliliğine olan etkisi göz önünde tutulmuştur.

Araştırma Yakutiye Şair Nef’i Ortaokulunda Savaş GÜNBAŞ ve Palandöken Yahya Kemal Ortaokulunda Neşe ALAN adlı alanında yetkin ve deneyimli Türkçe öğretmenleri tarafından ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Uygulamanın yapılmasını yürüten öğretmenlerin tecrübeleri çalışmanın daha verimli bir şekilde uygulanabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır.

Ortaokul yedinci sınıflarda incelenen bu uygulama için Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulamanın sınıflarda örgün eğitim ile yapılması için gerekli izinler alınmış olup uygulama 2015-2016 eğitim yılının güz döneminde 4 haftada yapılmıştır.

2.3. Çalışmada Yararlanılan Veri Toplama Araçları

Yapılan bu çalışmada nitel ve nicel veri toplama araçları birlikte kullanılmıştır. Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu, araştırmacı tarafından hazırlanan Klasik Türk Edebiyatı Başarı Testi, Klasik Türk edebiyatı metinleri ile hazırlanmış hikayelerden

oluşan ve her metnin sonunda etkinliklerle desteklenen Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Yardımıyla Hazırlanan Ders Kitapçığı ve Duygular temasının sonunda tema sonu değerlendirme soruları kullanılan veri toplama araçlarıdır.

2.3.1. Doküman analizi tekniği

Ortaokul yedinci sınıf öğrencileri üzerinde klasik Türk edebiyatı metinleri aracılığıyla Türkçe Öğretimi programında yer alan “Duygular” temasının öğretilirliğinin incelendiği bu çalışmada genel manada nitel yöntemden yararlanılmıştır nitekim verilerin analiz edilme aşamasında da nitel araştırmaların veri analiz yöntemleri önemli bir yer tutmaktadır.

Nasıl ki sosyal bilimlerde araştırma yapan bir araştırmacı, elindeki kalıntılarla bir çerçeve oluşturarak araştırdığı konuyla alakalı bir sonuca varabiliyorsa nitel araştırmada da üzerinde durulan araştırma problemiyle alakalı olan yazılı ve görsel materyaller konunun yorumlanmasında bir rehber konumunda olabilir.

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelenmesi, hemen hemen her araştırmacı için kaçınılmaz bir veri toplama tekniğidir. (Madge, 1965, s. 75)

Yapılan bu çalışmada yazılı materyallerin oluşturulması amacına yönelik olarak ele alınan temayla alakalı temanın konu bütünlüğüne hitap eden hikâyeler araştırılmıştır. Akabinde ihtiva ettikleri konu çerçevesinde hikâyeler için eski Türk edebiyatı kaynakları taranıp hikâyelerin en uygun yerlerine yerleştirilmeye çalışılmış ve bunun da sonrasında Türkçe Dersi Öğretim Programları kıstas alınarak “Duygular” teması oluşturulmaya çalışılmıştır.

Duygular temasının hedef tema olarak seçildiği çalışmada, temaya uygun olarak “ayrılık ve hasret” duyguları, vatan hasreti, memleket hasreti, dil hasreti ve çok sevilen birine dair özlem olarak duygular ele alınmıştır. Ömer Seyfettin’in Forsa adlı hikâyesi, Refik Hâlid Karay’ın Eskici hikâyesi ve Can Dündar’ın KırLangıç adlı fablı ile bir lise öğrencisinin yapılan bir mektup yarışmasında Peygamberimize yazmış olduğu Gönülümün Sultanına adlı metinler temanın metinleri olarak seçilip eski Türk edebiyatı metinleri şiirleri bu metinlere monte edilmiştir. Metinlerde ve etkinliklerde yararlanılan şiirlerin dil

içi çevirileri de verilmiş bu sayede öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimeleri kavramaları hedeflenmiştir.

2.3.2. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu

Bu araştırmada yedinci sınıf Türkçe dersi öğretiminde klasik Türk edebiyatı metinlerinden yararlanılması incelenmek istenmiş ve bu doğrultuda da hazırlanan klasik Türk edebiyatı içerikli metinlerle bunun nitel olarak veri toplaması yapılmak istenmiştir. Bu amaca yönelik ise öğrencilerin bu şekilde hazırlanan bir içerikle uygulanan derse olan bakış açılarını, tutumlarını, düşüncelerini saptayabilmek için tekrara düşmemek adına Yasemin KURTLU tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formundan yararlanılmış ve bazı bölümlerinde değişiklikler yapılmıştır.

Hazırlanan bu form birlikte çalışma yapılan iki okulun öğrencileri arasında ders saatini dışında kalan zamanlarda birebir görüşme şeklinde yaklaşık olarak 15-20 dakikalık görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılırken sıcaklığı yazıya geçirilmiştir. Öğrenci görüşme formuyla elde edilen veriler araştırmacı tarafında içerik analiz yöntemi aracılığıyla incelenmiş olup sonuçta tabloya dönüştürülmüştür. Yapılan analiz, akabinde bir alan uzmanıyla değerlendirilmiştir.

2.3.3. Klasik Türk Edebiyatına dönük hazırlanan başarı testi

Çalışmanın amacına yönelik olarak hazırlanan ‘‘Duygular’’ temasının metinlerinin ne derece öğretilbildiğini belirlemek ve akademik başarılarına olan etkilerini saptamak amacıyla hazırlanan Klasik Türk Edebiyatı Başarı Testi oluşturulmuştur.

Test oluşturulurken soruların zorluk derecelerinin dağılımına hassasiyet gösterilmiş ve Türkçe Öğretim Programı’nda yer alan kazanımların ölçülmesi noktasına ehemmiyet verilmiştir. Ayrıca soruların belirtke tablosu hazırlanmıştır. Toplam 17 sorunun hazırlandığı testte soruların kazanımlarla olan ilişkileri ve hedeflenen amaca uygunluğu Türkçe öğretimi alanında iki doçent tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Hazırlanan bu test 17 çoktan seçmeli soru içermektedir. Test ; bilgi, kavrama, uygulama, bilişsel alan gibi bölümleri kapsamaktadır. Soruların zorluk dereceleri ve dağılımları incelenmesi amaçlanan hedef davranışlara göre şekillenmiştir.

“Duygular” teması çerçevesinde hazırlanan Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Yardımıyla Hazırlanan Ders Kitapçığının uygulanmasının öncesinde ve sonrasında hedef davranışlara ulaşılmasını belirlemek amacıyla ön test ve son test araştırma yapılan her iki okulun öğrencilerine de uygulanmıştır ve her iki testin puanları da SPSS paket programıyla analiz edilmiştir.

2.3.4. Klasik Türk Edebiyatı metinleri yardımıyla hazırlanan ders kitapçığı

2005 yılında uygulamaya alınan Türkçe Öğretimi Programı incelendiğinde ders kitaplarını oluşturan metinlerin temalara ayrıldığı ve metinlerin bu temalara göre seçildiği görülmektedir. Metinlerin seçiminde ana hedefin okuma kazanımlarının anlama ve anlatma becerileri düzenlendiği görülmektedir. Programın içeriğindeki hedef kazanımların öncelikli olarak metinler aracılığıyla öğrencilere yapısalcı bir yaklaşım benimsenerek aktarımı hedeflenmiştir.

Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Yardımıyla Hazırlanan Ders Kitapçığı hazırlanırken de yukarıda bahsedilen konular üzerine yoğunlaşmış ve edindirilmek istenen kazanımlar nazara alınarak hazırlanmıştır.

Metinlerin ve metinlerin içerisine uygulanan klasik Türk edebiyatı metinlerinin seçiminde öğrenciye görelilik ilkesi öncelik olarak dikkate alınmış ve metinlerin öğrencilerin hayal dünyalarını zenginleştirebilecek, çalışmanın uygulanacağı süreç boyunca onlara eğitimi daha zevkli hale getirecek metinlerin olmasına ehemmiyet verilmiştir.

Etkinlikler hazırlanırken öğrencinin durumu göz önüne alınarak kullanılmakta olan öğrenci çalışma kitapları incelenmiştir. Etkinliklerin hazırlanmasındaki temel güdülerden biri de Türkçe Öğretim Programında yer alan okuma, anlama, dinleme, yazma temel dil becerilerini geliştirmeye ve metnin bağlamından bu becerileri harekete geçirmeye yöneliktir.

“Duygular” teması hazırlanırken ortaokul Türkçe kitaplarında olduğu gibi biri dinleme metni olmak üzere dört adet metin hazırlanmıştır. Hazırlanan metinler dikkate alındığında daha çok okuma ve anlamaya yönelik etkinlikler tasarlanmıştır. Dört adet olarak hazırlanan metinlere bağlı toplamda 40 etkinlik tasarlanmıştır. Tasarlanan etkinlikler öncelikle okuma ve anlama olmak üzere yaratıcı yazma, klasik Türk edebiyatına ilişkin etkinlikleri ve çalışılan grubun seviyelerine ve müfredatlarına uygun olarak hazırlanmış dil bilgisi etkinliklerini kapsamaktadır.

Öğrenme Alanlarına Göre Etkinliklerin Analizi

Metinler	Dinleme/İzleme	Okuma/Anlama	Konuşma	Yazma	Dil Bilgisi	Edebiyat	Toplam
1.Metin		4		4	2	2	12
2.Metin	2	4		2	2	2	12
3.Metin		3	2	2	2	2	11
4.Metin	2	2	2	2	2	2	12
Toplam 4		13	4	10	8	11	47

Hazırlanmış olan etkinlikler hazırlanma aşamasında Türkçe eğitimi bölümünden iki doçent ve alanında uzman üç Türkçe öğretmeni tarafından incelenmiş ve eksik yönleriyle alakalı değerlendirmelerle yeniden şekillenmiştir. Yapılan değerlendirmeler ışığında sınıf ortamında metinlerin ve etkinliklerin uygulanması amacıyla öğretmen kılavuz kitabı oluşturulmuştur. Bunun nedeni de programda olmayan konuların ve etkinliklerin sağlıklı uygulanması amacıdır.

Kılavuz kitap hazırlanırken kullanımda olan öğretmen kılavuz kitapları taranmıştır. Hazırlanan kitapta metinlere, etkinliklere, konularla alakalı olarak kısa açıklamalara yer verilmiştir. Kılavuz kitapta çok fazla detaya yer verilmemesinin nedeni öğretmeni sınırlamamaktır. Öğretmen kılavuz kitapçığının ana hatları aşağıda çıkarılmıştır.

1. Temaya hazırlık çalışmaları**a) Kazanımlar****2. Temaya hazırlık proje ödevi****3. Metin 1: Eskici (Okuma Metni)**

- a) Metnin kazanımları
- b) Ders araç ve gereçleri
- c) Metne hazırlık çalışmaları
- d) Etkinlikler (Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma, Dil Bilgisi, Edebiyat Bilgileri)

4. Metin 2: Forsa (Okuma Metni)

- a) Metnin kazanımları
- b) Ders araç ve gereçleri
- c) Metne hazırlık çalışmaları
- d) Etkinlikler (Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma, Dil Bilgisi, Edebiyat Bilgileri)

5. Metin 3: Kırılancı (Okuma Metni)

- a) Metnin kazanımları
- b) Ders araç ve gereçleri
- c) Metne hazırlık çalışmaları
- d) Etkinlikler (Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma, Dil Bilgisi, Edebiyat Bilgileri)

5. Metin 4: Gönümün Sultanına (Dinleme Metni)

- a) Metnin kazanımları
- b) Ders araç ve gereçleri
- c) Metne hazırlık çalışmaları
- d) Etkinlikler (Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma, Dil Bilgisi, Edebiyat Bilgileri)

6. Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları

Temaya Hazırlık Çalışmaları:

Duygular temasının içeriğini çağrıştırmak ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak ve temanın konu bütünlüğüne adapte olabilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

DUYGULAR TEMASI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- 1.DUYGU DENİNCE AKLINIZA NELER GELİYOR?
- 2.AYRILIK VE HASRET KONULU BİR KOMPOZİSYON YAZINIZ.
- 3.KLASİK TÜRK ŞİİRİ İFADESİ ZİHNİNİZDE NELER ÇAĞRIŞTIRIYOR?

METİNLER

ESKİCİ

FORSA

KIRLANGIÇ

GÖNLÜMÜN SULTANINA (DİNLEME METNİ)

Resim 2.1. Tema hazırlık çalışmaları sayfası

Kazanımlar:

Çalışmanın hazırlanışında kazanımlar göz önünde bulundurulurken ‘‘Duygular’’ temasının muhtevasına uygun olarak duyguların aktarımına ilişkin gayelerin gerçekleştirilmesine yönelik kazanımlar belirlenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programına uygun olarak hazırlanan kazanımlarda klasik Türk edebiyatına ilişkin amaç ve kazanımların da yer alması sağlanmıştır. Öğretmen kılavuz kitabının hazırlanışında da

bu duruma hassasiyet gösterilerek her metnin öncesinde metinde amaçlanan kazanımlara yer verilmiştir.

KAZANIMLAR

3. Farklı türlerde metinler yazma

- 3.1. Olay yazıları yazar.
- 3.2. Şiir yazar.

5. Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

- 5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.
- 5.2. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

6. Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

- 6.1. Yazım kurallarını kavrayarak uygular.
- 6.2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.

EDEBİYAT

1. Şiirin dil ve anlatım özelliklerini kavrama

- 1.1. Okuduğu klasik Türk edebiyatı metninin dil ve anlatım özelliklerini belirler.
- 1.2. Klasik Türk şiiri ile ilgili çıkarımlar yapar.
- 1.5. Klasik şiirleri günümüz Türkçesine çevirir.

2. Şiirin Ahenk unsurlarını belirleme

- 2.3. Klasik şiirdeki söz sanatlarını bulur.

DİL BİLGİSİ

3. Zarf çeşitleri kavrama ve cümle içinde bulma

- 3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.
- 3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.
- 3.3. Öznel ve nesnel cümleleri ayırt eder.

Metinler:

Temayı oluşturma çerçevesinde iskelet görevi gören metinler, Türkçe Dersi Öğretim Programı dikkate alınarak yedinci sınıf öğrencilerinin akademik seviyeleri dikkate alınarak seçilmiştir. Metinlerin aralarına serpiştirilen beyitler dil içi çevirileri ile birlikte verilmiş olup Osmanlı Türkçesine ait olan sözcükler ve anlamları aynı renkle gösterilmiştir.

“Duygu” teması göz önünde bulundurularak hazırlanan metinler; Refik Halid Karay’ın Eskici öyküsü, Ömer Seyfettin’in Forsa hikayesi, Can Dündar’ın Kırlangıç adlı fablı ve Peygamberimiz adına açılan bir mektup yarışmasında derece almış olan bir kız öğrencinin mektubundan mürekkep olmakla birlikte metinlerde kullanılan görseller çoğunlukla araştırmacının kişisel arşivinden öğrencilerin metinlere karşı dikkatlerini çekmeye yöneliktir.

Refik Halid Karay’ın Eskici öyküsü olan birinci metinde dil sevgisi ve vatan hasreti üzerinde durulmuştur. Metinlerin anlam bütünlüğünü destekleyici olarak Süleyman Nazif’in Daussıla adlı şiirinden metindeki Eskici ve Hasan’ın vatan hasretini destekleyici ve ruh hallerini yansıtırıcı biçimde anlam bütünlüğünü sağlamada yardımcı klasik Türk edebiyatı şiirleri kullanılmıştır.

İkinci metin olarak seçilen Ömer Seyfettin’in Forsa hikayesinde ise Kara Memiş’in yıllarca sürgünde olan bir denizci olarak öyküsü anlatılırken yine “Duygular” teması kapsamında metinler arasında bütünlük oluşturması gayesiyle vatan hasreti muhtevalı bir metin seçilmiştir. Priştineli Begzâde Nûrî’nin vatan redifli şiiri metnin temasını destekleyici olarak öykünün en uygun yerlerine monte edilmiştir.

Can Dündar’ın Kırlangıç adlı fablında ise; bir adamla bir kırlangıç kuşunun arasında geçen hayvanların konuşturulması edebî sanatıyla oluşturulan bir fabl metni temaya hasret ve ayrılık konularını işlediğinden dolayı alınmıştır. Metinde yine anlam bütünlüğüne binaen Fuzûlî’nin konuyla ilgili beyitleri eklenmiştir. Bu metinde konuşturma sanatı da öğrenciye yapılandırmacı yaklaşım tarzıyla metin aracılığıyla öğretilmek istenmiştir.

Son olarak dinleme metni kabul edilen ve mektup türünün özelliklerini ihtiva eden “Gönlümün Sultanına” adlı metinde de yine temanın anlam bütünlüğü bozulmamak istenmiş ve hasret konusunu ele alan bir metin seçilmiştir. Metinde klasik edebiyatımızın

şiiir türlerinden olan Naatlar taranarak konu bütünlüğüne uygun olan beyitler metne uygulanmıştır.

Etkinlikler:

Yapılan çalışmada metinlere bağılı olarak 40 tane etkinlik oluşturulmuştur. Hedef kazanımları gerçekleştirme noktasında uygun, öğrenci seviyesine yönelik olarak düzeyli, öğrenilen bilgilerin uygulanması ve pekiştirilmesi bağlamında yardımcı olabilecek etkinlikler tasarlanmaya özen gösterilmiştir. Görseller, şekiller ve renklerle desteklenen etkinliklerin yer aldığı etkinliklerde etkinliklerin anlaşılabilir olmasına azami derecede riayet edilmeye çalışılmıştır. Etkinlikler tasarlanırken dinleme/izleme, okuma/anlama, konuşma, yazma, dil bilgisi ve edebiyat alanlarına yönelik etkinlikler tasarlamaya ehemmiyet verilmiştir.

a) Dinleme

İnsan hayatında ilk olarak gelişen beceri dinleme olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmamızda da dinleme metni etkinliği ele alınarak bu becerinin üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Bir metin sadece dinleme eğitime yönelik olarak hazırlanmış ve o metnin etkinlikleri de o yönde oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca öğretmen kılavuz kitabında da bu metnin ders içindeki kullanımına ve etkinliklerin yapılmasına değinilmiştir.

b) Okuma

Okuma ve türevleriyle ilgili olan dil becerileri insanların hayatlarında kullandıkları en temel beceri olarak tanımlanabilir. Okuma ve okuduğunu anlama çalışmaları bu kapsamda çalışmada en fazla yer tutan konuların başında gelmektedir. Nitekim bütün metinlerde de bu minvalde etkinliklere sıkça yer verilmiştir. Tasarlanan bu etkinliklerle alakalı öğretmen kılavuz kitabında okuduğunu anlama ve çözümleme başlığı altında her metnin kılavuzu içerisinde bilgilere ve yönlendirmelere yer verilmiştir. Okuma çeşitlerinden bazıları kılavuz kitapta kısaca açıklanmış ve öğrencilerin de metnin okunması esnasında telaffuz, ton, vurgu noktasında dikkat etmesi gereken yerler nazara alınmıştır.

Metin hakkında çözümlemeler, okunan metinden hareketle soruların ve değerlendirmelerin yapılması, metnin 5n 1k ve hikaye haritasının çıkarılması gibi etkinlikler bütün metinlerde okuma ve anlama çalışmaları noktasında oluşturulmuştur.

Sözcük çalışmalarında ise anlamı bilinmeyen kelimelerin metinden hareketle anlamlarını belirlemeleri, bu kelimelerin anlamlarını sözlük anlamlarıyla karşılaştırmalarını, bu kelimeleri cümle içinde kullanmalarını ve böylece kelime öğrenimi konusunda en üst noktada kavramalarını sağlamak amaçlanmıştır.

c) Konuşma

Çalışmamızda konuşma kurallarını uygulama, hazırlıklı konuşmalar yapma kazanımları Türkçe Dersi Öğretim Programına uygun olarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Konuşma becerilerine doğrudan olmak yerine kılavuz kitapta ders arasında öğretmen yönlendirmesiyle değinilmiştir.

d) Yazma

Yazma etkinlikleri, Türkçe Dersi Öğretim Programına en uygun olabilecek şekilde hazırlanmaya çalışılmıştır. Yazma kurallarını uygulama, yazılarını planlı bir şekilde yazma, farklı türde metinler yazma (şiir, hikaye, fabl) ve dört temel beceriden biri olan yazma becerisinin kendini yazılı olarak ifade etme amaçları etkinliklerde öncelikle olarak ele alınmıştır.

Birinci metnin etkinliklerinde öğrencilerin empati kurarak yazmalarının istendiği 5. etkinlik ve farklı türde yazıların yazılmasının amaçlandığı 6. etkinlik yukarıdaki kazanımları oluşturma adına örnek teşkil edebilirler. İkinci metnin etkinlikleri tetkik edildiğinde ise 8. etkinlikte yaratıcı yazma etkinlikleri kapsamında okumuş oldukları öykünün devamını yazmaları öğrencilerden istenmiştir. Bu etkinlik ile hayal dünyalarını ve duygularını ifade etme yetilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Üçüncü metinde ise 1. etkinlikte konunun bütünlüğüne uygun olarak öğrencilerden empati kurmalarını isteyen ve bir kuş olsaydılar nereye uçmak istediklerinin cevabını araştıran bir etkinlik tasarlanmıştır. Yine bu metinde farklı türlerde yazı yazar kazanımı hedefinde fabl konusunun işlendiği metinden hareketle öğrencilerden 5. etkinlikte bir fabl yazmaları istenmiştir. Son metne bakıldığında da yine yazma etkinlikleri merkeze alınarak farklı türlerde yazılar yazar kazanımınca öğrencilerden uzaktaki yakınlarına bir mektup yazmaları istenmiştir.

e) Edebiyat

Çalışmamızda birinci derecede araştırma konusu olan klasik edebiyat metnlerinin öğretiminin incelenmesi etkinlikler aracılığıyla saptanmaya çalışılmıştır. Başta okuma becerisi olmak üzere edebiyat alanındaki etkinlikler diğer öğrenmelerle de ilişkilendirilmiştir. Öğrencilerin okuduğu şiiri anlama ve çözümleme, klasik Türk şiirinin şiir dilini kavrama, okuduğu şiirdeki söz sanatlarını belirleme gibi amaçlar bu etkinliklerle birlikte kavratılmaya ve gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Yine bu yönde klasik Türk şiirlerinin dil içi çevirilerinin yapılarak sorulara cevap verilmesi amaçlanmıştır.

f) Dil Bilgisi

Çalışmada öğrencilerin eğitim gördükleri sınıf seviyelerine uygun olan ve müfredat konularını kapsayan dil bilgisi etkinliklerine yer verilmesine dikkat edilmiştir. Uygulanan çalışmasının dönem içerisinde müfredat planı kendisi de aynı zamanda özel bir kurumda Türkçe öğretmeni olan araştırmacı tarafından göz önünde bulundurulmuş ve uygulama zamanına tekabül eden zamanda zarflar konusu müfredatta olduğundan dil bilgisi konuları genellikle zarf konusunun ve çalışmanın kılavuz kitabında hazırlanan kazanımlardan biri olan “yazılarında noktalama işaretlerini yerinde kullanır” kazanımından yola çıkarak noktalama işaretleri konusunun seçilmesi ve bu yönde etkinliklerin oluşturulmasıyla meydana gelmiştir.

Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları:

Öğrencilerin hazırlanan temasının kazanımlarını edinip edinmediklerini saptamaya yönelik olarak oluşturulan tema sonu değerlendirme soruları 20 adet soru içermektedir. Değerlendirme çalışmaları Türkçe Dersi Öğretim Programında belirtilen becerilerin yanı sıra çalışmanın temelini oluşturan klasik Türk edebiyatı ile alakalı soruları da kapsamaktadır.

Testin içeriğinde çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı, boşluk doldurmalı soru kalıpları yer almıştır. Bunun yanında edebiyat bilgilerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan, söz sanatlarının saptanması ve beyitlerin dil içi çevirileri gibi sorular yer almaktadır.

2.3.4.1. Eskici metni ve etkinlikleri

Çalışmanın birinci metni olan bu öykü ‘‘Duygular’’ ana temasına bağlı olarak ‘‘Vatan Hasreti’’ alt temasına yönelik olarak hazırlanmıştır. Metnin yeniden düzenlenmesinde klasik Türk edebiyatı metinleri öykünün uygun yerlerine yerleştirilmiştir. Metnin etkinliklerine bakıldığında 3 adet okuma/anlama, 3 adet yazma, 2 adet edebiyat bilgileri ve 2 tane de dil bilgisi olmak üzere toplamda 10 etkinlikten oluşmaktadır. Metinlerin ve etkinliklerin amaca yönelik uygulanması için öğretmen kılavuz kitabı oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kılavuz kitapta ‘‘Ders Araç ve Gereçleri, Konuya Hazırlık Çalışmaları, Okuma, Okuduğunu Anlama ve Çözümleme, Konuşma, Yazma, Edebiyat Bilgileri ve Dil Bilgisi’’ konularına başlıklar altında yer verilmiştir.

Ayrıca kılavuz kitapta her metnin başında o metinde amaçlanan kazanımlarının içerikleri alınmıştır.

ESKİCİ METNİNİN KAZANIMLARI

OKUMA

1.Okuma Kurallarını Uygulama

- O.1.2. Akıcı biçimde okur.
- O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- O.1.4. Sözü ezgisine dikkat ederek okur.
- O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır

2.Okuduğunu anlama ve çözümleme

- O.2.1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
- O.2.2. Metnin konusunu belirler
- O.2.5. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
- O.2.9. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
- O.3.2. Metni içerik yönünden değerlendirir.
- O.4.2. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır

YAZMA

1.Yazma Kurallarını Uygulama

- Y.1.1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.
- Y.1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik eğik yazıyla yazar.

Y.1.3. Standart Türkçe ile yazar.

Y.1.4. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.

Y.1.5. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.

Y.1.7. Tekrara düşmeden yazar.

Y.1.8. Yazım ve noktalama kurallarına uyar.

Y.5.2. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

2.Planlı Yazma

Y.2.12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

3.Farklı Türlerde Metin Yazma

Y.3.1. Olay yazıları yazar.

Y.3.2. Şiir yazar.

Y.5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder

EDEBİYAT BİLGİLERİ

1.Şiirin dil ve anlatım özelliklerini kavrama

E.1.1. Okuduğu klasik Türk edebiyatı metinlerin dil ve anlatım özelliklerini belirler.

E.1.2. Klasik Türk şiiri ile ilgili çıkarımlar yapar.

E.1.5. Klasik şiirleri günümüz Türkçesine çevirir.

DİL BİLGİSİ

DB.3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.

DB.3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.

Resim 2.3. Birinci metnin kazanım tablosu

Tema Öncesi Hedef Konuyla Alakalı Ödev Verilmesi:

Araştırmada hedeflenen klasik Türk edebiyatı öğretiminin incelenmesi çerçevesinde temaya başlamadan önce öğretmen kılavuz kitabında öğrencilere temaya hazırlık olması bakımından klasik edebiyatımızın şairlerinden herhangi birinin hayatını ve şiirlerinden birini araştırması istenmiştir.

İstenen ödevin amacı, hem klasik şiir dönemimizin şairleri ve o zaman hakkında bilgi edinip temaya daha hazırlıklı ve ön bilgileri noktasında donanımlı olarak gelmelerini sağlamak hem de şiirlerin ahenk ve yazılış tarzları hakkında öğrencide genel bir bilgi oluşturmaktır.

PERFORMANS GÖREVİ**TEMA ADI: DUYGULAR****ÖDEV KONUSU: DİVAN EDEBİYATINDAN BİR ŞAİRİN HAYATINI VE BİR ŞİİRİNİ ARAŞTIRMAK****SÜRE:4 HAFTA****SINIF:7****BEKLENEN PERFORMANS**

- KONUŞMA BECERİSİ
- DİNLEME BECERİSİ
- BEDEN DİLİNİ ETKİLİ KULLANMA BECERİSİ
- ARAŞTIRMA BECERİSİ

PUANLAMA YÖNTEMİ

- DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Sevgili Öğrenciler,

Divan Edebiyatı, özellikle Osmanlı Devleti zamanında etkili olmuş yaklaşık olarak beş yüz yıl etkisini sürdürmüş, zengin anlatımı, süslü benzetmeleriyle edebiyatımızın en zirve dönemlerindendir.

Bu geniş zaman diliminde çok meşhur şairler ve şiirleri edebiyatımıza damgasını vurmuştur. Siz de bu dönemden belirlediğiniz bir şairi ve onun bir şiirini araştırarak bir performans ödevi hazırlayınız.

SÜREÇ BASAMAKLARI

- Divan Edebiyatı hakkında ansiklopedilere ya da kütüphaneye bakınız.
- Bu edebiyat döneminin önde gelen şairlerini belirleyiniz.
- Seçtiğiniz şairin hayatını araştırınız.
- Şairin bir şiirini açıklamalarıyla birlikte bir sunumunu yapınız.
- Çalışmanızı temanın bitimine kadar hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME

Çalışmanız içerik, ses, beden dilini doğru kullanma ve kaynaklardan yararlanma ile görsel materyalleri kullanma yönünden değerlendirilecektir.

Resim 2.4. Tema hazırlık çalışmaları kapsamında performans ödevi

Konuya hazırlık çalışmaları:

Kılavuz kitabın bu kısmında öğrencilerin Eskici adlı metinle alakalı olarak “Vatan Hasreti” alt temasının hissettirilmesi konusunda Osmanlı Devleti’nin coğrafyasının haritasının araştırılması ve bunun yanında vatan sevgisiyle alakalı olarak “Ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz.” atasözünü açıklamaları istenmiştir.

<u>PERFORMANS GÖREVİ</u> <u>TEMA ADI: DUYGULAR</u> <u>ÖDEV KONUSU: DİVAN EDEBİYATINDAN BİR ŞAIRİN HAYATINI VE BİR ŞİİRİNİ ARAŞTIRMAK</u> <u>SÜRE: 4 HAFTA</u> <u>SINIF: 7</u> <u>BEKLENEN PERFORMANS</u> • KONUŞMA BECERİSİ • DİNLEME BECERİSİ • BEDEN DİLİNİ ETKİLİ KULLANMA BECERİSİ • ARAŞTIRMA BECERİSİ <u>PUANLAMA YÖNTEMİ</u> • DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI Sevgili Öğrenciler, Divan Edebiyatı, özellikle Osmanlı Devleti zamanında etkili olmuş yaklaşık olarak beş yüz yıl etkisini sürdürmüş, zengin anlatımı, süslü benzetmeleriyle edebiyatımızın en zirve dönemlerindendir. Bu geniş zaman diliminde çok meşhur şairler ve şiirleri edebiyatımıza damgasını vurmuştur. Siz de bu dönemden belirlediğiniz bir şairi ve onun bir şiirini araştırarak bir performans ödevi hazırlayınız. <u>SÜREC BASAMAKLARI</u> • Divan Edebiyatı hakkında ansiklopedilere ya da kütüphaneye bakınız. • Bu edebiyat döneminin önde gelen şairlerini belirleyiniz.	• Seçtiğiniz şairin hayatını araştırınız. • Şairin bir şiirini açıklamalarıyla birlikte bir sunumunu yapınız. • Çalışmalarınız temanın bilimine kadar hazırlayınız. <u>DEĞERLENDİRME</u> Çalışmanız içerik, ses, beden dilini doğru kullanma ve kaynaklardan yararlanma ile görsel materyalleri kullanma yönünden değerlendirilecektir. BİRİNCİ METİN Ana Tema: Duygular Alt Tema: Vatan Hasreti Metnin Adı: Eskici Süre: 6 Ders Saati <u>METİNDE İŞLENEN KAZANIMLAR</u> OKUMA Okuma Kurallarını Uygulama O.1.2. Akıcı biçimde okur. O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder. O.1.4. Sözüün eğrisine dikkat ederek okur. O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır. Okuduğunu anlama ve çözümleme O.2.1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır. O.2.2. Metnin konusuna belirler O.2.3. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler. O.2.9. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
---	--

Resim 2.5. Öğretmen kılavuz kitabının konu hazırlık çalışmalarını içeren 1. metnin 1. sayfası

4. resimde metinle alakalı olarak bilgilere, konuya hazırlık çalışmaları bağlamında ders araç ve gereçlerine, metinde işlenen kazanımlardan okuma ve anlama bölümüne yer verilmiştir. Kılavuz kitabın içeriğinde klasik edebiyatı metinleri ile hazırlanan okuma metinleri, konuşma, yazma, dil bilgisi, edebiyat bilgileri ile alakalı etkinliklere ve her metnin sonunda da o metnin yazılı ve görsel kaynakçalarına yer verilmiştir.

Dinleme:

İnsanın en önemli becerilerinden olan dinleme alanının kazanımlarının ortaya çıkarılması amacıyla metinde “sesli okuma” yöntemi çerçevesinde dinleme kazanımlarının da gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

Okuduğunu anlama ve çözümleme:

Kılavuzun bu kısmında Türkçe dersinin ana becerisi olan okuma ve anlama alanıyla alakalı amaçlar yer almıştır. Birinci metin bağlamından bakıldığında 4 adet etkinlik 1. dereceden bu alanla alakalıdır. Bu etkinliklerin nasıl uygulanacağı öğretmen kılavuz kitabında açıklamalı olarak verilmiştir.

ESKİCİ

Ali Öğretmen soğuk bir kış günü sobanın başına oturmuş yıllar önce okumuş olduğu ,beş yaşlarında küçük bir İstanbullu olan Hasan'ın, babasını ve anasını kaybettikten sonra Arabistan'da yaşayan akrabalarının yanına gönderilişini ve gittiği yerde Türkçe bilenlerin olmayışını, Hasan için her şeyin yabancı oluşunu ve haftalarca susup konuşmamasını ilk defa okuyormuşçasına merakla okumaya başladı:

...

Hasan'ı bir istasyonda indirdiler. Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın göğsüne bastırdı. Anasınınkindene benzemeyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüverilen cansız bir göğüs...

-Ya habibi! Ya ayni!

Halasının yanındaki kadınlar da sarıldılar, öptüler, söyleştiler, gülustüler. Birçok çocuk da gelmişti; entarilerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, saçları perçemli, başları takkeli çocuklar...

Hasan durgun, tıkanık; susuyor, susuyordu.

Öyle haftalarca sustu.

Anlamaya başladığı Arapçayı, küçücük kafasında beliren bir inatla konuşmayarak sustu. Hep sustu.

(yıllardır gurbette yaşayan Ali Öğretmen, yüreğinde doğup büyüdüğü, üniversite yıllarına kadar havasını teneffüs ettiği memleketinin hasretini duydu. Bu garip yerlerde büsbütün yalnız hissederken kendini fakülte yıllarındayken defterine not ettiği şu satırlar dolandı dilinde:

Demek bu mahbes-i âmâl içinde ben ebedi
Yabancıyım. Bana her şey yabancısıdır şimdi
(Demek ben bu hapis işleri içinde ebedi bir yabancıyım
ve bana şimdi her şey yabancısıdır.)

Garibiyim bu yerin şevki yok, harareti yok
Doğan batan güneşin günlerimle nisbeti yok

(Garibiyim bu yerin isteği yok, sıcaklığı yok,
Doğan ve batan güneşin günlerimle alakası yok.)

Olunca yâdına hasret-fiken fezâyı vatan
Semâ-yı Şarkı suâl eylerim bulutlardan

Resim 2.6. Eskiçi metninin 1. Sayfası

Hasan'ın duygularını derin bir hasretle ruhunun derinliklerinde hissederek Ali Öğretmen kendini tekrar olayın içine bıraktı:

Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi, kırmızı merkepuları vardı. Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırırdı.

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacak iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. Torbasından da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu.

Konuştular, sonra önüne bir sürü patlak, sökükle, parça parça ayakkabı dizdiler.

Satıcı iskemlesine oturdu. Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle can sıkılıyordu ki... Şaşarak eğlenerek seyrediyordu: Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağıyla kesişine, ağzına bir avuç çivi doldurmasına, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkabıların altına çabuk çabuk mıhlayıp, deri parçalarını, pis bir suya koyup ıslatıp, munda çanakdaki macuna parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu.

Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, dalgınlığından anadiliyle sordu:

-Çiviler ağzına batmaz mı senin?

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

-Türk çocuğu musun be?

-İstanbul'dan geldim.

-Ben de o taraflardan... İzmir'ten!

Eskicide saç sakal dağınık, göğüs bağı açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı; gözlerinin akına kadar sarıydı. Türkçe bildiği ve İstanbul taraflarından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. Dışsizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu:

-Ne diye düştün bu cehennem bucağına sen?

Hasan anladığı kadar anlattı.

Bir aralık da kendisi sordu?

-Sen niye buradasın?

Öteki başını ve elini şöyle salladı: Uzun iş manasına... ve mırıldandı:

-Bir kabahat işledik de kaçtık!

Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydan beri susan Hasan... Durmadan, dinlenmeden, nefes almadan, yanakları sevincinden pembe pembe, dudakları taze, gevrek, billur sesiyle biteviye konuşuyordu. Aklına ne gelirse söylüyordu. Eskici hem çalışıyor, hem de, ara sıra "Ha! Ya? Öyle mi?" gibi dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu; artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgarını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaslı dinliyordu; geçmiş günleri, kaybettiği yerleri düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu. Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu.

Fakat, nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, kösesini dürdü, çivi kutusunu kapadı, çiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep aheste aheste yaptı.

Hasan, yüreği burkularak sordu:

-Gidiyor musun?

-Gidiyorum ya, işimi tükettim.

O zaman gördü ki, küçük çocuk memleketlisi minimini yavru ağlıyor... Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanaklarından gözyaşları birbiri arkasına, temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarıyla yerlerinden oynayarak, vuruşarak içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (memleketinin kokusu burnunda tüten Ali Öğretmen'in gözleri buğulandı. Yıllar önce ayrılıp özlemine çektiği köyünü şu dizelerde hatırladı:

Bu **şeb** de **cûşîş**-i yâdınla ağladım durdum
Gel ey **kerime**-i tarih olan güzel yurdum

(Bu gece de **hatırlamanın coşkusuyla** ağladım durdum
Gel ey tarihin **kıymeti** olan güzel yurdum.

Ufukların **nazarımdan nihân** olup gideli
Bu **hâkdân**-ı **fenân**ın karardı her şekli

(Ufukların **gözlerimden kaybolup** gideli.
Bu **boş dünyanın** karardı her yeri.)
Gözümde kalmadı yer, gök, batar çıkar gidirim
Zemîne münkesirim, **âsmâne muğberrim**
(Gözümde kalmadı yer, gök, batar, çıkar, giderim
Yeryüzüne dargınım, **gökyüzüne küskün**.)

Resim 2.8. Eskici metninin 3. sayfası

içindeki memleket hasreti daha da artan Ali Öğretmen son satırları okumak için tekrar dalıverdi Hasan'la Eskici'nin dünyasına:

-Ağlama be! Ağlama be!

Eskici başka söz bulamamıştı. Bunu işiten çocuk hıçkır hıçkır katıla katıla ağlamaktadır; bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağına ağlamaktadır.

-Ağlama diyorum sana! Ağlama.

Bunları derken onun da katı, nasırlaşmış yüreği yumuşamış, şişmişti. Önüne geçmeye çalıştı amma yapamadı, kendini tutamadı; gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların, Arabistan sıcaklığıyla yanan kızgın göğsüne bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici, döküldüğünü duydu.

Son satırları bitirirken Ali Öğretmenin de gözünden birkaç damla yaş döküldü. Kitabın kapağını usulca kapadı. Yüreğinde doğduğu toprakların özlemi, burnunda kokusu ve gözlerinde hasreti ile göz kapaklarını kapattı.

Ahmet KARABULUT

(Yeniden düzenlenmiştir)

Resim 2.9. Eskici metninin 4. sayfası

Metin oluşturulurken fotoğrafların metinle olan uyumuna azami derecede dikkat edilmiştir. Metindeki eskiciyi ve aynı zamanda ayakkabı tamiri yapan kahramanı öğrencilerin tasavvur etmeleri amacıyla iki adet fotoğraf metinlere yerleştirilmiştir.

ESKİCİ

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek ve 3. sütuna yazarak tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler

Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı

Sözcüğün Sözlük Anlamı

Resim 2.10. Sözcük çalışmasıyla ilgili olan 1. etkinlik

Bu etkinlikte öğrencilerden metinde anlamlarını bilmedikleri kelimeleri kendilerinin çıkarmaları istenmiş ve bu kelimelerin anlamlarını tahmin ederek akabinde sözlük anlamlarıyla karşılaştırmaları istenmiştir.

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Resim 2.11. Sözcük çalışmasıyla ilgili olan 2. etkinlik

Bu etkinlikte de öğrencilerden birinci etkinlikten çıkardıkları beş sözcüğü cümle içinde kullanmaları istenmiş ve böylece kelime öğreniminin daha aktif ve kalıcı olması hedeflenmiştir.

3.Etkinlik: Okuduğunuz hikâyenin olay akışını kronolojik olarak sıralayıp sonuna da metnin konusunu yazınız.

1.	2.
3.	4.
5.	6.
Metnin Konusu:	

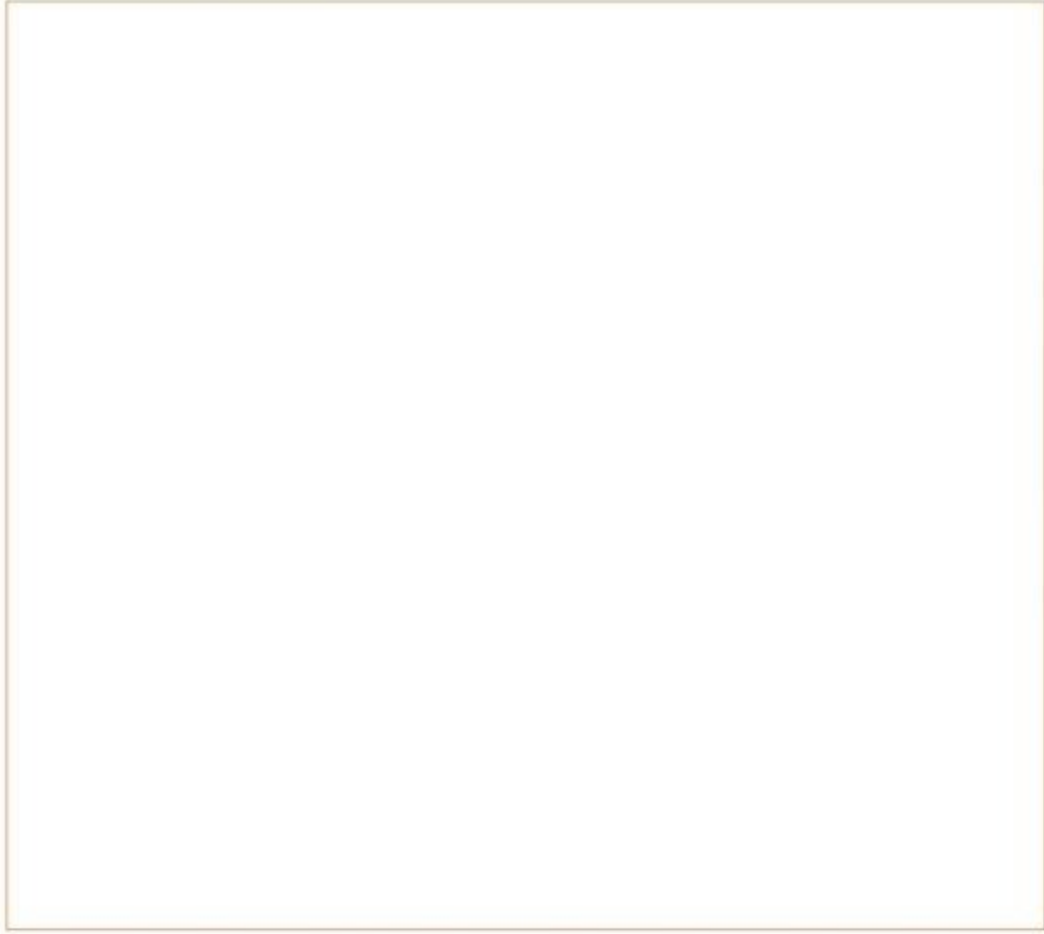
4.Etkinlik: Okuduğunuz metne farklı başlıklar yazınız.

1.Başlık	2.Başlık
----------	----------

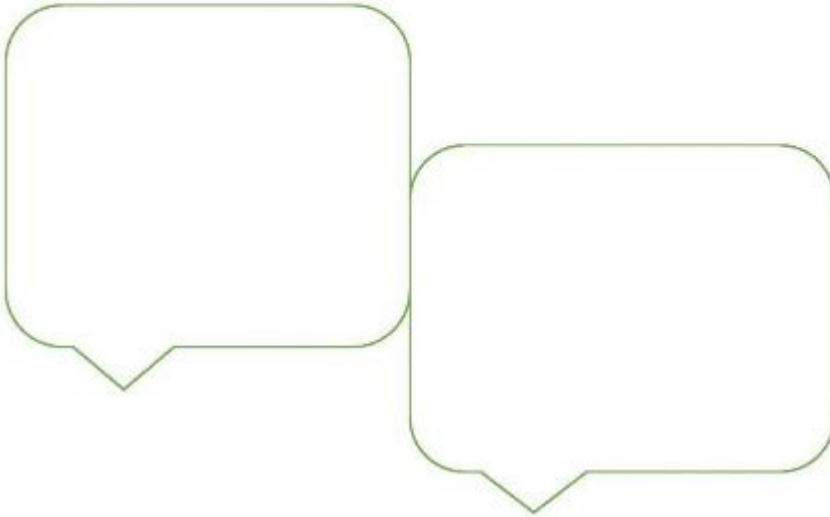
Resim 2.12. Öykünün olay akışının sıralanışını, konusunu kapsayan 3. etkinlik ve metni anlayıp yorumlamaya yönelik metne farklı başlık bulma ile alakalı 4. etkinlik

Okunan öyküyü öğrencilerin daha iyi anlamaları ve çözümlemeleri amacıyla 3. etkinlik tasarlanmıştır. Metnin kronolojik sıralamasının sorulduğu bu etkinlikte metnin özetinin ve konusunun daha iyi anlaşılması hedeflenmiş ve sonuna da metnin konusunu kapsayan bir kısım ayrılmıştır. Dördüncü etkinlikte de metnin içeriğinin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla metne farklı başlıklar buldurma etkinliği tasarlanmıştır.

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve dışıncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Resim 2.13. Yaratıcı yazma etkinlikleri

Bu etkinliklerde de Türkçe Dersi Öğretim Programında bulunun farklı türlerde metinler yazma amaç ve kapsamında öğrencilere yaratıcı yazma etkinlikleri düzenlenerek hayal güçlerini yansıtmaları hedeflenmiştir.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatında anlatımı güzelleştirmek adına söz sanatları (edebi sanatlar) kullanılır. Bu söz sanatlarından biri de **intak (konuşurma)** sanatıdır. Konuşurma sanatında insana ait olan konuşma özelliği canlı varlıklara ve hayvanlara aktararak bu varlıklar konuşur.

Örnek: Aslan, tilkiye doğru dönerek hiddetli bir bakışla sordu:

-Bu ormanın kralı ben değil miyim??

Bu cümlelerde aslana insana ait olan konuşma özelliği aktarılmış ve insan gibi konuşturulmuştur.

Siz de aşağıdaki beyitte yapılan kişileştirme sanatının olduğu yerleri belirleyiniz.

Uğrayu geldi **pîr** eşek **nâ-gâh**
Sordu hâlini kıldı derd ile âh

Bâtil isteyi haktan ayrıldım
Boynuz undum kulaktan ayrıldım

pîr: yaşlı
nâ-gâh: ansızın
bâtil: hak olmayan

Resim 2.14. Klasik Türk edebiyatı söz sanatı etkinliği

Bu etkinliğimizde ise klasik Türk edebiyatından alınan bir şiir örneğinin dil içi çevirisinin öğrenci tarafından yapılması hedeflenmekte, bunun yanında söz sanatlarından konuşurma (intak) sanatıyla ilgili sorulara vermeleri hedeflenmektedir.

Bu etkinlikte amaç öğrencilerin klasik edebiyat metinlerini çözümlemelerini ve bu doğrultuda sorulan sorulara yanıt vererek klasik şiirimizin inceliklerini sezdirmektir.

8.Etkinlik: Divan edebiyatının nazım şekillerinden biri de **gazeldir**. Gazeller aşk, güzellik gibi konuları işleyen, genellikle 5 ila 15 beyitten oluşan nazım şekilleridir. Gazellerin beyitlerinin bazı özellikleri şunlardır:

- Gazelin ilk beytine matla (doğuş yeri) denir.
- Gazelin son beytine makta (bitiş, kesiliş yeri) denir.
- Şairin isminin geçtiği beyte taç beyit denir.

Siz de yukarıdaki bilgilerden yararlanarak aşağıda örneği verilen gazelin matla, makta ve taç beyitin hangileri olduğunu aşağıdaki kutucuklara yazınız.

1-Berû candan usandırdı cefâdan yâr usanmaz mı

Felekler yandı âlûmdan murâdını şerî'î yandıraz mı (cefâ: cızırtı, şerî: ateş)

2-Kanû bîmânâ cânân devâ-yî derd eder ihlâs

Niçin kalmaz manâ derman menî bîmâr sanmaz mı (Kanû: herkesin bîmâr: hastalıkları, cânân: sevgili, devâ-yî derd: derdine çare)

3-Garım pinhan dutardım ben dediler yâre kıl rûşen

Desem ol bî vefâ bilmen inânır mı inanmaz mı (Garım: derdimi, pinhan: gizli, rûşen: açıklamak, bî vefâ : vefasız)

4-Fuzûlî rind-i şeydâdır henûşe halka rûsvâdır

Sorun kim bû ne sevdâdır bu sevdâdan usanmaz mı

Matla

Taç beyit

Makta

Resim 2.15. Gazel ile alakalı 8. etkinlik

8. etkinliğin hazırlanma amacı öğrencilerin klasik edebiyatımızın nazım şekillerinden gazelin özelliklerini kavratmak ve bu özellikleri tanımalarını onlara kazandırmak ve dil içi çevirileri yaparak öğrencilerin klasik edebiyatımızın dil ve üslup özelliklerine vakıf olmalarını sağlamaktır. Etkinliğin sınıf ortamında öğretmen nezaretinde yapılması için kılavuz kitapta gerekli yönergeler yapılmıştır.

9.Etkinlik: Aşağıdaki metinde cümlelerde bulunan zarfları paragrafın altına çeşitleriyle yazınız.

Bu gün ders çalışacağız. Çünkü yarın önemli bir sınavımız var. Biraz sonra arkadaşım gelecek. Birlikte çalışacağız. Şimdi arkadaşım geldi. İçeri girdik. Sonra elindeki kitapları, masanın üzerine koydu. Ders çalışmak için oldukça istekli görünüyordu. "Ne bekliyoruz?" Dedi. Birlikte çalışmaya başladık. Ben, ara sıra arkadaşıma sorular sordum. O da bana bu soruların cevaplarını anlattı. Hava kararınca arkadaşım "Daha ne kadar çalışacağız?" diye sordu. Ben de biraz daha çalışmanız gerektiğini söyledim. Çünkü yarın sınavda çok iyi not alınabiliriz. Akşam yemeğini yedik. Dışarı çıktık. Beş yüz metre kadar yürüdük. Sonra vedalaşp evlerimizin yolunu tuttuk. Kapıda beni annem karşıladı. "Kendini nasıl hissediyorsun?" dedi. "Yürüyüş çok iyi geldi, anneciğim. Kendimi sınava hazır hissediyorum ve sınavda başarılı olacağına inanıyorum."

Resim 2.16. Dil bilgisi konuları ile ilgili 9. etkinlik

Bu etkinlikte de yedinci sınıf Türkçe dersleriyle alakalı olarak bir çalışma tasarlanmıştır.

10.Etkinlik: Aşağıda verilen cümlelerdeki zarfları bulup türlerini cümlelerin yanına yazınız.

Örnek: Arkadaşlarına her zaman dürüst davranırdı.

Her zaman-zaman zarfı, dürüst- durum zarfı

- Ders çalışırken başka şeylerle uğraşma.
- Sesleri duyunca yukarı çıktım.
- Çocuğu okula niçin götürmedin?
- Ödevlerinde çok yanlışın var.
- Sen kimseye iyi davranmıyorsun.
- Ortaklar bu tür projelere olumlu bakıyorlar.
- Beri gel, konuşacaklarımızı kimse dıymasın.
- Söylediklerini neden anlatmak istemiyorsun?
- Bu sabah kendimi iyi hissederek açtım gözlerimi.

Resim 2.17. Dil bilgisi konuları ile ilgili 10. etkinlik

Çalışmanın yaklaşık olarak bir ay süren periyodu süresince hem araştırmanın incelenme süreci uygulanmak istenmiş hem de bu süreçte öğrencilerin akademik olarak MEB müfredatlarından yoksun kalmamaları amaçlanmış ve böylece temanın bütün metinlerine dil bilgisi ve noktalama ile ilgili etkinlikler yerleştirilmiştir. Bu etkinliğimiz ise dil bilgisi etkinliklerinden olan zarflarla ilgili ikinci metnin son etkinliğidir.

Temanın diğer etkinlikleri:

Şimdiye kadar kısa açıklamalarla anlatılmaya çalışılan etkinliklerin haricinde ‘‘Duygular’’ teması konulu çalışmamızda biri dinleme olmak üzere iki tane daha metin ve bunun yanında da ayriyeten 30 adet etkinlik tasarlanmıştır. Hazırlanan bu etkinliklerden bazıları bu bölümde verilmiştir.

Ömer Seyfettin’in Forsa adlı öyküsünden klasik Türk edebiyatı metinleri uygulanarak uyarlanan ikinci metnin birinci etkinliğinde metinle alakalı kelimelerin öğrencilerin zihninde çağrıştırdıkları ifadeleri saptamaya yönelik ‘‘beyin fırtınası’’ yöntemi kullanılırken ikinci etkinlikte de metni anlama ve çözümlemeye yönelik konu, ana fikir, yardımcı fikir etkinliğine yer verilmiştir.

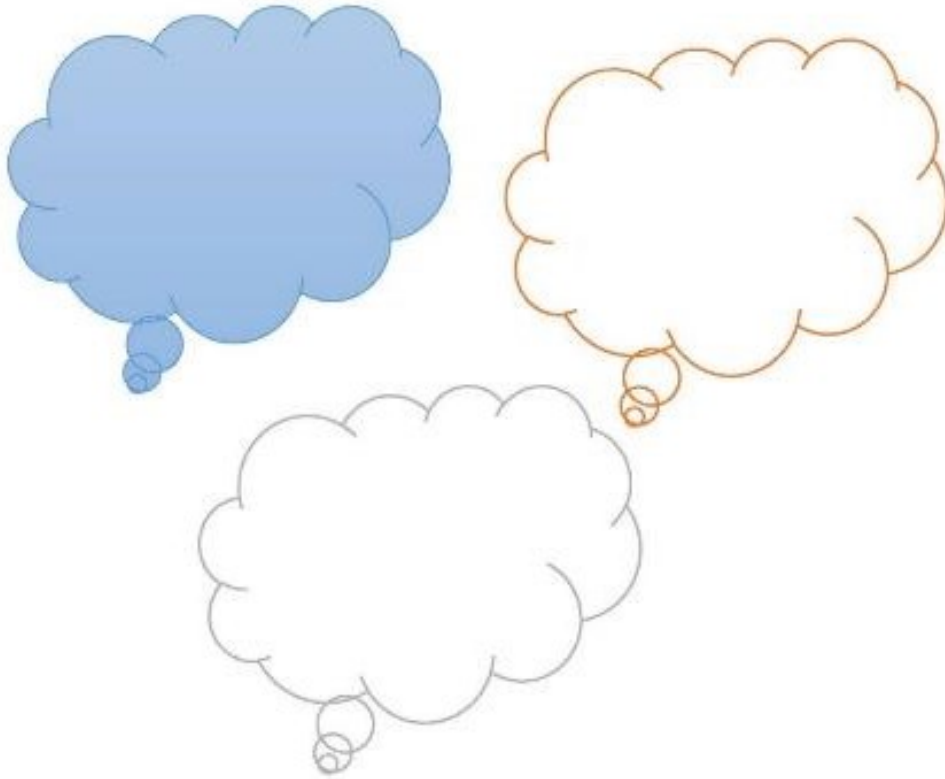
FORSA**ETKİNLİKLER**

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

2.Etkinlik: : Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 2.18. Forsa metninin 1.ve 2. etkinlikleri

6.Etkinlik: Okuduğunuz metinde anlatılan en belirgin duygular hangileridir? Bunları yazıp kendi cümlelerinizle tanımlayınız.

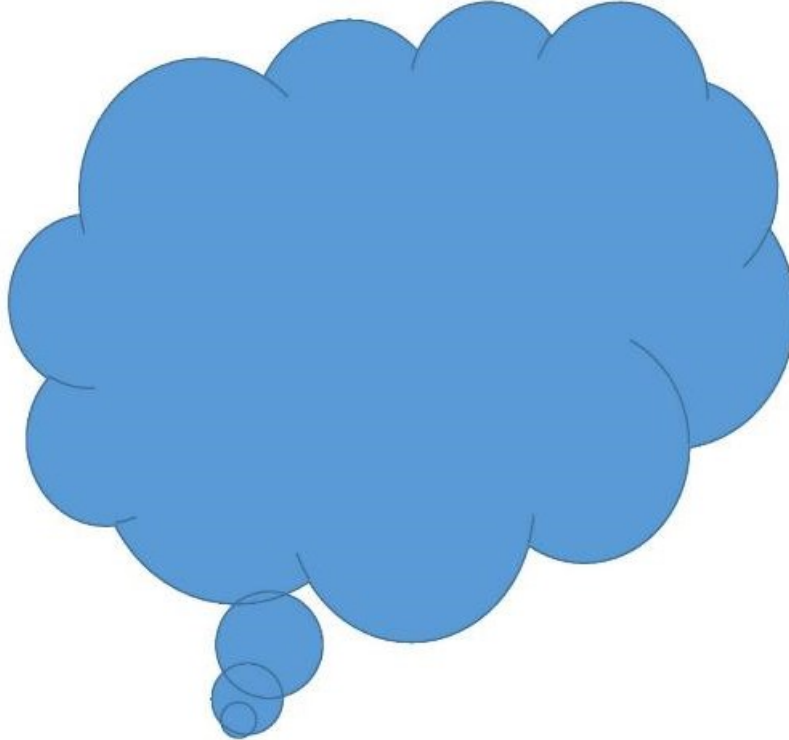
Duygular	•	•
Tanımları	•	•

Resim 2.19. Forsa metni 6. etkinlik

Bu etkinlikte de temanın anlam bütünlüğüne ve okunan metnin öğrencide yarattığı duygulara yönelik olarak hissedilen duyguları ve bunların öğrencinin cümleleriyle yazmaları istenmiştir.

**KIRLANGIÇ
ETKİNLİKLER**

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

Resim 2.20. Kırangıç metninin yaratıcı yazma etkinliği

Yine bu etkinlikte de kahramanlarından biri kırlangıç kuşu olan bir fablın öğrencide kuşlarla ilgili uyandıracağı merak ve empati duygusunu yaratıcı yazma ve farklı metinler yazma kazanımlarının gerçekleşmesi amaçlanmıştır.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Münacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehri-i Sitanbül ki **bî-misl** ü bahadır
Bir **sengine yek-pâre** Acem mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri **emsalsiz** bir kıymettir,
Onun bir taşına **tüm** Acem mülkü fedadır)

- Ey **sadr-ı cihan-bân** ede Hak devletin **ef zân**
Kim **devletin** erbâb-ı dile **lûtf-i Hudâ**dır

(Ey **dünyanın sahibi!** Allah , senin devletini **yüceltsin!**
Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bağışdır.)

- **Ez-cümle** Nedimâ kulun **ey âsaf-ı devran**
Müstağrak-ı lûtf u kerem ü cûd ü atadır

(Ey **dönemin büyük vezin!** Özette diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulun, senin cömertliğine boğulmuştur.)

- **Sadrında** seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır (Nedim)

(**Sadrızamlığın** boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Resim 2.21. Kırlangıç adlı fablın kasidelerin konu özellikleri ile ilgili 7. etkinliği

Bu etkinliğimiz ise kaside şiir çeşidinin muhtevasında olan konuların anlaşılması, dil içi çevirilerinin yapılması ve mahlas kavramının anlaşılması amacıyla tasarlanmıştır.

7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dostum âlem senin için ger olur düşmân bana

Gam değil zîrâ yetersin dost ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

Resim 2.22. Söz sanatları etkinliği

Temanın genelinde ve etkinliklerde amaçlardan biri olan klasik Türk edebiyatı metinlerinin öğretimi ortaokul yedinci sınıf düzeyinde hazırlanmış olup bu doğrultuda Gönülümün Sultanına adlı üçüncü metnin 8. etkinliği olarak örnek sunduğumuz etkinlikte de tezat sanatı kılavuz kitapta öğretmen yordamıyla öğrencilere kavratılmaya çalışılırken aynı zamanda öğrenciye görelilik ilkesi dikkate alınmıştır. Edebî sanatlar klasik Türk edebiyatı şiirlerinin bir özelliği olarak öğrencilere verilmeye çalışılmıştır.

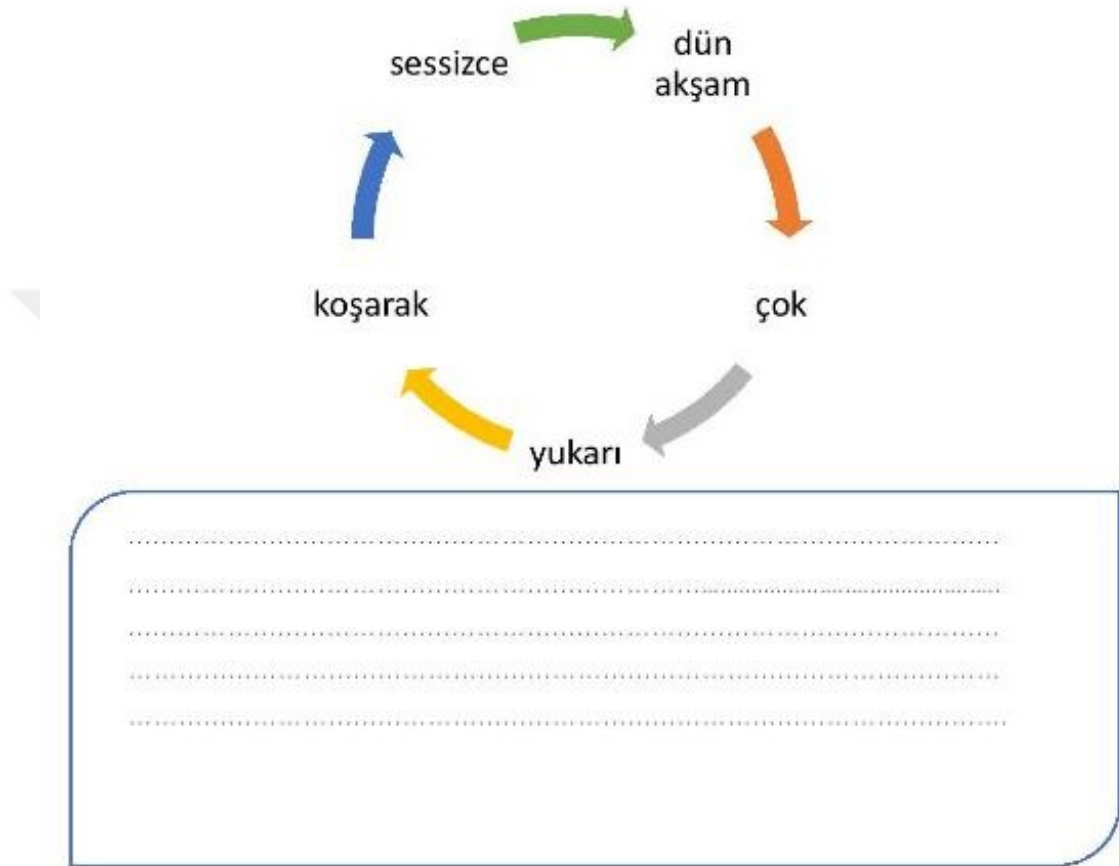
9.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdiği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözündə güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () ()

Resim 2.23. Noktalama işaretleri muhtevalı 4. metin 9. etkinlik

Bu etkinlikte de öğrencilerin güncel müfredatlarından kopmamaları amacıyla noktalama işaretlerini doğru kullanır kazanımını gerçekleştirmek amaçlanmıştır.

9.Etkinlik: Aşağıdaki kutuda bulunan zarfları kullanarak birer cümle kurunuz ve zarf çeşitlerini altlarını çizerek belirtiniz.

Resim 2.24. Dördüncü metin zarf konusunun etkinliği

Yukarıdaki etkinlikte olduğu gibi bu etkinlikte de zarflar konusunu öğrencilerin kavramaları amaçlanarak metnin son etkinliği olarak tasarlanmıştır.

2.3.5. Çalışmanın uygulama süreci

Çalışma amacına dönük olarak nitel ve nicel veri toplama araçlarının birlikte kullanımı ile uygulanmaya çalışılmış ve uygulama süreci de bu bölümde anlatılmıştır.

Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan bu araştırma 2015-2016 eğitim yılının güz döneminde Erzurum- Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulu ve

Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokulunun yedinci sınıflarına dört haftalık periyodda uygulanmıştır.

Uygulamanın çerçevesi yedinci sınıf ‘‘Duygular’’ teması esas alınarak klasik Türk edebiyatı şiirleriyle zenginleştirilen daha önceden yayınlanmış olan dört eserle oluşturulmuştur. Uygulamanın yapılabilmesi için resmi izin Atatürk Üniversitesi aracılığıyla Erzurum Millî Eğitim Müdürlüğünden alınmış ve uygulama yapılan her iki okula da bildirilmiştir. Çalışmanın yedinci sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmasından ötürü her iki okulda da birer yedinci sınıf seçilerek bir aylık bir süre zarfında ders kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı olarak araştırmacının hazırlamış olduğu dokümanlar kullanılmıştır.

Araştırma başlangıcında Klasik Türk Edebiyatı Başarı Testi uygulanmış olup bu uygulamanın verileri kayıt altına alınmıştır. Uygulamaya nezaret eden kişiler Erzurum- Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Savaş GÜNBAŞ ve Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokulundan Neşe ALAN adlı alanında uzman Türkçe öğretmenleridir. Uygulama sürecinin nasıl gerçekleşeceği hakkında Türkçe öğretmenleri araştırmacı tarafından bilgilendirilmiş, gerekli hususlar aktarılmış ve öğretmen kılavuz kitabı rehberlik etmesi noktasında her iki öğretmene de verilmiştir.

Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve Klasik Türk Edebiyatı Başarı Testinden oluşan materyaller uygulama öncesi öğrencilere dosyalar halinde dağıtılmıştır. Uygulama öncesinde öğrenciler hedeflenen araştırma konusuyla alakalı olarak bilgilendirilmiştir. Temaya hazırlık çalışmaları çerçevesinde öğrencilere ‘‘Duygu denince aklınıza neler geliyor, ayrılık ve hasret konulu bir kompozisyon yazınız’’ gibi sorular yöneltilerek temaya dikkatleri çekilmek istenmiştir. Ayrıca çalışma öncesinde öğrencilere bir performans ödevi verilerek klasik Türk edebiyatı şairlerinden birinin hayatının ve bir şiirinin araştırılması yönergelerle anlatılarak temaya ön bilgileri daha fazla olarak başlamaları amaçlanmıştır.

Temanın işlenme sürecinde derse hazırlık kısmında Eskici metni ile ilişkilendirme hedefiyle Osmanlı Devleti'nin coğrafyası ve haritası öğrencilere hazırlık ödevi olarak verilmiştir. Dersin giriş cümlelerinde ön bilgi olması amacıyla ‘‘dil sevgisi’’ ile alakalı aktarımlarda bulunulmuştur. ‘‘Ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz’’ atasözünü öğrencilerin açıklaması istenmiş ve son olarak ‘‘vatan’’ kelimesinin onlarda

çağrıştırdıkları sorgulanmıştır. Hazırlanan bu metinlerin ve etkinliklerin amacı ve ulaşılmak istenen sonuç öğrencilere aktarılmış ve öğrenciler çıktıdan haberdar edilmiştir.

Eskici metni ‘‘sesli okuma’’ yöntemi kullanılarak öğrencilere öğretmen tarafından okunmuştur. Bu yöntem uygulanırken öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimelerin altını çizmeleri istenmiştir. Öğretmenin okumasının sonrasında öğrencilere ‘‘sessiz okuma’’ kuralları hatırlatılmış ve metni bir kere de kendilerinin okumaları istenmiştir.

Metnin hem öğretmen hem de öğrenciler tarafından okunmasının akabinde etkinlikler öğretmen eşliğinde yapılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda metin okunurken altı çizilen kelimelerin 1. etkinlikte kullanılması istenmiş ve bu kelimelerle 2. etkinlikte beş adet cümle kurulmuştur. Etkinliklerin devamında öğrencilerden metnin kronolojik sıralamasını yaparak metnin konusunu çıkarmaları istenmiştir ve bu da metni anlama, çözümleme alanıyla ilgilidir. Devam eden etkinlikte de metne farklı iki başlık bulmaları istenmiştir. Bu etkinlikten sonra 5. etkinlikte de öğrencilerin empati kurma yeteneklerini geliştirmek ve bunu yazıya dökmek amacıyla kendilerini onların yerine koyarak metindeki kahramanların duygularını yazmaları istenmiştir. ‘‘Vatan sevgisi’’ alt temalı metinde okunan metnin yarattığı düşüncelerle öğrencilerden vatan sevgisi temalı iki kıtalı bir şiir yazmaları istenmiştir.

Klasik Türk edebiyatı eksenli araştırmanın öğrenci çalışma kitabı kısmında bu duruma yer verilmiş ve Eskici metninde de bu tür etkinliklere yer ayrılmıştır. Bu amaçla 7. etkinlikte klasik Türk edebiyatından alınan bir beytin açıklaması ve işlediği söz sanatı öğrencilerden istenmiş, 8. etkinlikte de gazel şiir türünün bazı özellikleri 7. sınıf seviyesine uygun kavranılmasına ilişkin bir etkinlik tasarlanmıştır.

Metnin 9 ve 10. Etkinliklerine bakıldığında ise yedinci sınıf öğrencilerinin kazanımlarına uygun olarak tasarlanmış zarf konusu etkinlikleri yer almaktadır. Bu konu üzerinde etkinlik tasarlama amacı, öğrencilerin bir aylık çalışma sürecinde klasik Türk edebiyatı ile bilgiler öğrenirken kendi MEB müfredatlarından da kopmamaktır.

Temanın ikinci metni olarak tasarlanan Forsa metninde ise 1. etkinlikte öğrencilere altı kelime verilerek onlardan bu kelimelerin çağrışımları istenmiştir. Forsa metninin ikinci etkinliğine bakıldığında metnin anlama, çözümleme bağlamında hikâyenin konusunun, ana fikrinin, yan fikirlerinin çıkarılması istenmiştir. Üçüncü

etkinlikte metinden hareketle sorulan soruların cevabı aranırken 4. etkinlikte öznel ve nesnel cümlelerle ilgili sorular sorulmuştur. Beşinci etkinlikte metindeki kahraman ile ilgili olarak öğrencilerden çıkarımlar yapmaları istenirken sonraki etkinlikte ise temanın ana konusuyla ilişkilendirililerek metinden çıkardıkları duyguları ve o duyguların tanımlarını yazmaları istenmiştir. Bu metnin 7. etkinliğinde ise öğrencilerden tezat (zıtlık) sanatını kavramalarına yönelik bir çalışma istenmiştir. Metnin 8. etkinliğinde yaratıcı yazma etkinlikleri kapsamında öykünün devamının getirilmesi istenirken takip eden 9. etkinlikte de yine seviyelerine uygun olarak öğrencilerden klasik edebiyatımızın söz sanatlarından kişileştirme (teşhis) sanatını incelenmesi istenmiştir. Onuncu ve 12. etkinliklerde 7. sınıf dil bilgisi konularından zarf konusu ele alınırken 11. etkinlikte ise verilen Osmanlı Türkçesi sözcüklerden seçilen kelimelerle cümleler kurulması istenmektedir.

Geriye kalan biri dinleme olmak üzere iki tane metinde de genellikle okuma-anlama ve konunun ana hatlarını oluşturan edebiyat temelli etkinlikler yer almıştır. Bunun yanında her iki metinde de yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmiş ve yine her iki metinde de müfredat içi olmak üzere dil bilgisi konularını kapsayan etkinlikler tasarlanmıştır.

Tam öğrenme yaklaşımı esas alınarak öğrencilerin soruları ışığında tekrarlara ve açıklamalara yer verilmiştir. Bütün metinlerin etkinliklerinden sonra anlatılan ve yapılan etkinlikler özetlenmiştir.

Yekünde dört hafta süren uygulamada öğrencilerin bütün öğrenmelerinin kalıcılığını sağlamak temel amaç olmuştur. Çalışmanın öncesinde ve sonrasında uygulanan başarı testi ile elde edilen verilerin sonuçları karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonrasında klasik Türk edebiyatı metinleri aracılığıyla hazırlanmış ders kitabı ve etkinlik materyalleri ile alakalı olarak yüz yüze görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler yazıya dönüştürülmüştür. Bu görüşmelerde elde edilen veriler çözümlenerek yorumlanmıştır.

Şimdiye kadar ana hatlarıyla açıklanan çalışmanın süreci aşağıda şemayla kronolojik olarak gösterilmiştir.

Tablo 2.1.

Çalışmanın Uygulama Süreci

Klasik Türk edebiyatı metinlerin ortaokul seviyesinde öğretilebilirliğinin incelenmesinin kararlaştırılması	
Türkçe Öğretim Programı'nın incelenmesi, kazanımların, tema ve konuların araştırma konusuna uygunluğunun tespit edilmesi	
Klasik Türk edebiyatına ait metinlerin incelenmesi ve kullanılması hedeflenen metinlerin ve öğrenciye kazandırılması planlanan kazanımların belirlenmesi	
Araştırmanın amaçları doğrultusunda kazanımların ve materyallerin hazırlanması	
Klasik Türk edebiyatı başarı testinin ve öğrenci görüşme formunun hazırlanması	
Uygulama için Erzurum Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınması	
Okullardaki çalışma grubunun belirlenip öğrencilere ders ve çalışma kitapçıklarının dağıtılması	
Klasik Türk edebiyatı başarı testinin ön test olarak uygulanması	Bir aylık süreçte klasik Türk edebiyatıyla zenginleştirilmiş ders içeriğinin uygulanması
Klasik Türk edebiyatı başarı testinin son test olarak uygulanması	
Öğrencilerle yapılan görüşmenin gerçekleşmesi ve kayıt altına alınması	
Elde edilen verilerin analiz edilerek sunulması	

2.3.6. Elde edilen verilerin analizi

Çalışmada analiz yöntemlerinden nitel yöntem ve nicel yöntem beraber kullanılmıştır. Nitel analiz yöntemlerinden ise betimsel analiz ve içerik analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formunun sonuçları betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleriyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde en önemli kavramlardan biri metinlerin içinden seçilen anahtar kelimelerin tanımlanarak analizin o

noktadan yapılmasıdır. Hazırlanan bu çalışmada da yukarıdaki gibi bir sistem takip edilerek yapılan görüşmenin sonuçları analiz edilmiştir. Görüşmeler esnasında öğrencilerin rahatça kendilerini ve görüşlerini ifade edebilecekleri bir ortam oluşturulmaya çalışılmış ve öğrencilerin cevaplayacağı seviyede sorulara yer vermeye özen gösterilerek görüşme açık uçlu sorularla desteklenmiştir. Görüşmede sorulan soruların hepsi yazıya geçirilerek kaydedilmiştir. Görüşmede alınan cevaplar hiçbir şekilde değiştirilmemiştir. Görüşmede elde edilen formlar teker teker okunmuş ve sorular temel alınarak tablolar oluşturulmuştur.

Araştırmada kullanılan klasik Türk edebiyatı başarı testi ön test ve son test olarak uygulanmış ve bu testlerin sonuçları nicel ve nitel veri analiz yöntemleriyle analiz edilerek elde edilen veriler SPSS 18.00 programı aracılığıyla 0.05'lik önem derecesi dikkate alınarak test edilmiştir. Bu testin sonuçlarının karşılaştırılmasında bağımlı örneklem için t- testinden yararlanılmıştır.

2.4. Araştırmanın Güvenirliği ve Geçerliliği

Güvenirliği (Wainer, 1990)birbiri ardına yapılan denemelerden aynı sonucun elde edilmesi olarak tanımlamaktadır. Güvenirlik ve geçerlilik konusunda (Kan, 2006: 115) güvenilirlik ve geçerlilik bir ölçme aracında bulunması gereken en önemli teknik özelliklerdir ve genellikle bir teste ait teknik özellikler rapor edilirken ikisi bir arada verilir, cümlelerini kullanıyor. Geçerlilik ise bir ölçme aracında ölçülmek istenen hedef kazanımın ne derece ölçülebildiğidir.

Bu çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik bağlamında bu yetileri elde edebilmek adına çeşitli tedbirler alınmıştır. Bu veri toplama araçlarının güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

Tablo 2.2.

Veri Toplama Araçlarının Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışmaları

<u>Yaklaşım</u>	<u>Uygulamalar</u>
Geçerlik	• Alanyazın taranması ile görüşme sorularının oluşturulması. • Ders içeriğinin hazırlanmasında alanyazının incelenmesi ve araştırma soruları ve tema kazanımlarının dikkate alınması. • Ders içeriği hazırlanmasında uzman kişilerle yapılan istişare ve düzeltmeler. • Ders içeriğinin uygulamasının yapılması. • Başarı testi ve görüşme formu için alan uzmanının fikrinin alınması • Hazırlanan testlerin uygulanmasının yapılması.
Güvenirlilik	• Alanyazın taramasının ardından görüşme sorularının şekillenmesi. • Araştırma soruları ışığında başarı testi ve görüşme sorularının oluşturulması. • Alan uzmanının fikir ve yönlendirmeleri ışığında ders içerik materyallerinin hazırlanması.

Çalışmada verilerin geçerlilik ve güvenirliklerinin artırılması amaçlanmış ve böylece hem nicel hem de nitel veri toplama araçları kullanılmıştır.

Öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu değerlendirilirken karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır. Bu görüşme formunun verileri bir alan uzmanıyla birlikte değerlendirilmiş ve sonuçlar ortak bir paydada sunulmuştur.

Güvenirlilik ve geçerlilik sağlamak amacıyla bulguların tutarlılığına ve kendi içinde bir bütün oluşturmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca bu konuda bir tablo yapılmış ve tablo yapılırken Güler'in (2011) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme adlı kitabında konuyla ilişkili kısımlar dikkate alınmıştır.

Tablo 2.3.

Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışmaları Tablosu

<u>Yaklaşım</u>	<u>Ölçüt</u>	<u>Uygulama</u>
İnandırıcılık	Etkileşim süreci	- Her öğrenciyle 20-25 dakikalık görüşmeler yapılması. - Çalışmanın dört hafta süresince yürütülmesi.
	Çeşitleme	Doküman analizi, görüşme, başarı testi gibi veri toplama araçlarının beraber kullanılması.
	Uzman incelemesi	Uzman görüşlerinin alınarak elde edilen verilerin birlikte değerlendirilmesi.
Aktarabilirlik	Ayrıntılı betimleme	Öğrenci görüşme verilerinden elde edilenlerden doğrudan alıntılarının yapılması.
Teyit edilebilirlik	Teyit incelemesi	Çalışmada elde edilen sonuçların, veri toplama araçlarının araştırmacı tarafından saklanması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. DİL

3.1.1. Dil nedir?

Dil, hem bilişsel gelişimin hem de iletişimin aracıdır. Dil üzerine birçok araştırma ve açıklama yapılmıştır. Dil için Doğan Aksan:

“Dil, düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir”(Aksan, 1995, s.55). İletişimin ve birlikte yaşamının olduğu her yerde en hızlı ve pratik iletişim aracı olarak dilin olması mecburidir.

Dil öğretiminin diğer derslerle ve sosyal hayatla olan bağına bakıldığında dilin hayatın en önemli altyapısı olduğu açık ortadadır. Çünkü anadil, hem derslerle olan anlama ilişkisinde hem de toplumda kişinin kendini ifade etmesi noktasında büyük bir öneme sahiptir.

3.1.2. Dil ve kültür arasındaki ilişki

Dil, bir toplumun kültürünün en vazgeçilmez ögesidir. Bir toplumun anadili o toplumun kişilik şifrelerinin kilidi konumundadır. “Dil, hayatın bütün alanlarında, günlük hayatın en yalın olaylarında, bilimin ana formlarında, geleneklerde, törelerde ve inançlarda ortaya çıkar.”(Ünalan, 2012: 33). Kısacası kültür toplumun temel dolgusudur ve bu temel dolgunun malzemesini de dil oluşturur. “Bir toplumun sözlü ve yazılı bütün kültür değerleri dile ve dil ile yansıtıldığı için dil, sosyal yapının ve kültürün sadık bir aynasıdır. Bir şair duygu ve düşüncelerini kendi toplumunun fertlerine ancak dil ile ulaştırabilir. Bir yazar, bir bilim adamı, bir düşünür görüşlerini kendi dışına ve ilgili çevrelere ancak dil vasıtasıyla aktarabilir.”(Ünalan, 2012: 35)

Dilin kültür ile dolayısıyla toplumla olan ilişkisi bizim dil derslerine ve anadilimize gereken önemi vermemizi daha da önemli kılmaktadır. Bu konuda hem eğitim kurumlarınıza hem ebeveynlerimize hem de biz eğitimcilere önemli görevler

düşmektedir. Çünkü yetiştirdiğimiz her birey önce kendi kültürünü bilip tanımalıdır. Bunun için de zengin içerikli bir dil öğretim programı yapmak ve atalarımızın binlerce yıllık mirası olan kültürü en iyi şekilde gelecek nesillere aktarmak dilin ve kültürün korunmasında özellikle Türkçe eğitimi ile ilgilenen biz eğitimcilerin en önemli görevlerimizdendir.

3.1.2. Dil ve düşünce ilişkisi

Duygu ve düşünce dünyamızın en önemli aktarıcı ögesi dildir ve dil ile düşünce arasında etle tırnak benzerliği bir münasebet söz konusudur. Çünkü düşüncenin engin dünyasını aydınlatıp iletişim esnasında karşı tarafa en iyi biçimde aktaracak olan kanal dildir ve bu da dilin zenginliğiyle doğru orantılıdır. İfade kabiliyetiniz ne kadar üstünse düşünce dünyanızın aktarımı da o kadar kolay olur.

Türkçe dünya dilleri arasında önemli bir yere sahiptir. Köklü bir kültürün ürünü olması, sanata, akla ve bilime uygun olması, söz varlığının, atasözü ve deyimlerinin zenginliği dilimizin gücünü göstermektedir. Dilimizin zaman zaman başka dillerden etkilenmesi veya başka dilleri etkilemesi, sözcük alışverişinde bulunması bu gerçeği değiştirmez. İslamiyet’le birlikte dilimize Arapça ve Farsçadan birçok sözcük girmiş ve büyük bir medeniyetin sahibi Osmanlı Devleti’nin edebiyatını da etkilemiştir. Milletlerin gelişimi geçmişlerine olan bağlarının kuvvetine ve geçmişlerinden aldıkları derslere bağlıdır. ‘‘Bilelim ki milli benliğini bulmayan milletler başka milletlerin avıdır.’’(M. Kemal Atatürk, 1923)

Kültürün ve toplumun olduğu her yerde maddi alışveriş olduğu kadar kültürler arasında da bir iletişim ve etkilenme dünya tarihi boyunca süregelmiştir. ‘‘Bir kısım diller de vardır ki yalnız bir vatanda değil, birçok vatanlarda devlet kurmuş hakimiyet kurmuş, ’büyük ’milletlerin dilidir. Bu diller, pek tabii olarak, medeniyet ve hakimiyet götördükleri ülkelerin dillerinden derlenmiş kelimelerle de zengin, ’büyük dileler’’dir.(Banarlı 2009: 30)Osmanlı Türkçesine bakıldığında ise yukarıdaki durum olduğu gibi Osmanlı Türkçesinde de yaşanmıştır.

’’ Meselâ, en eski Türkçeye töre kelimesi, İbranîden, ev kelimesi Râmî dillerinden; bugün öz Türkçe (!) zannedilen ve aziz Türkiye topraklarını Akşehir, Alaşehir, Yenişehir, Eskişehir, Beyşehir ve benzerleri gibi tarihle ve şerefle dolduran

illerimizdeki şehir kelimesi yerine kullanılmak istenen kend, kand kelimeleri, Sogd-Sanskrit dillerinden; acun kelimesi Soğdcadan, Oğuz Kağan destanında rastladığımız sıra kelimesi, Yunancadan, semâ mânâsındaki kök: gök kelimesi, hatta kahraman mânâsındaki alp kelimesi Moğolcadan girmiştir. Yine eski Türklerin, inanışa ait, çok sayıdaki dînî kelimeleri de Hint ve Çin gibi, dinin felsefesini yapan cenup ülkeleri dillerinden alınmıştır. Yine Oğuz Kağan destanında rastladığımız dost kelimesi, Türk diline Fârisîden girmiştir. Eski Türkçede böyle kelimelerin sayısı çoktur.(Banarlı, 2009: 37)

Yukarıdaki cümleler ve örnekler incelendiğinde aslında öz Türkçe olarak nitelediğimiz Orta Asya Türkçesinde bile bir kültürel alışveriş neticesinde dilin etkileşime girmesi ve saf dil kavramının kesinlikle söz konusu olma ihtimalinin olmayacağı açıktır. Yüzyıllarca farklı coğrafyalarda hem kültürel hem de dini olarak büyük bir imparatorluk kuran Osmanlı Devleti'nin kendi coğrafyasındaki kültürlerden uzak kalması mümkün değildir. Yine aynı eserde Banarlı: "Esasen yeryüzünde hiçbir kültür ve medeniyet dili, hiçbir zaman özdil olmak taassubuna ve basitliğine iltifat etmemiştir." (Banarlı, 2009: 31) ifadeleri ile dillerin etkileşimi konusuna açıklık getirmiştir.

Burada önemli olan durum dilimize yerleşmiş olan kelimeleri dilden atmakla değil de dilde karşılığı varken asıl yozlaşmanın yaşanmasına neden olacak kelimelere kapılarımızı açmaktır. Yüzyıllar boyunca düşünce dünyamıza ışık tutmuş ve ihtiva ettikleri geniş anlamlarla şiirimize ve edebiyatımıza katkıları sayısız olan bu kelimeleri dilden çıkarmak dili temizleme yerine törpülemenin hatta kesip atmanın kendisi olacaktır.

Bugün bakıldığında Osmanlı Türkçesine olan önyargı açıkça göze çarpmaktadır." Osmanlı toplumunun ürettiği bu edebiyata doğru bakmakla mümkündür. Osmanlı tarihini olumsuzlayan bir anlayışın, onun ifade biçimi olan edebiyatını da olumsuzlayacağı kaçınılmazdır. Tarihimizin bu en büyük edebî birikimini, güzel örneklerle tanıtmak ve onun karakteristik özelliklerini, tarafsız ve objektif bir yaklaşımla değerlendirmek, gençlerin estetik eğitimi bakımından da önem taşımaktadır."(Bilkan, Liselerde Dîvan Edebiyatı Öğretimi)

3.1.4. Dil, kültür ve edebiyat bağlamı

Dil edebiyatın ana malzemesi, edebiyat ise o dili konuşan milletin bilgi ve kültür seviyesinin, zevk ve güzellik anlayışının göstergesidir (Ünalan, 2012:134).

Güzel sanatlar sınıflandırmasına giren edebiyat dil temeli üzerine kurulmuştur. Dil de kültür temeli üzerine inşa edildiğinden dolayı edebiyat, dil ve kültür üç ayaklı bir sac misali etkileşim içindedirler. Bir edebi esere bakmak sadece zahirinde esere batınında ise o eserin oluşumunun temeli olan topluma ve kültüre bakmaktır. Edebî eserler toplumların aynaları konumundadırlar çünkü.

Klasik Türk edebiyatımızı ulusal değerlerden saymamak yukarıda da izah edildiği gibi toplumu ve edebiyatı dikkate almamanın sonucudur. Toplumumuzun yüzlerce yılına damgasını vurmuş, dünyaya bakışımızı ustaca yansıtmış olan klasik Türk edebiyatını ve onun hazinelerini soyutlamak belki de kültürümüze yapılabilecek en büyük darbedir. Bu konuda Banarlı (2012):*Böyle bir dilin kelimelerini hor görmek, hakîr görmeli, hele şu veya bu politik veya ideolojik sebeple dilden atılabilir görmek, en az, onların oluş ve yontuluş târihini bilmemekten, hatta sevmemekten doğan büyük gaflettir. Çünkü, milletlerin olduğu gibi, kelimelerin de târihi vardır. Bir milletin ataları, asırlarca o kelimelerle duymuş, onlarla düşünmüş; birbirlerini ve evlâtlarını o kelimelerle sevmiş ve bu kelimeleri tamâmıyla millî bir sanatla işleyip Türk yapmışsa, evlâtlar, artık o kelimelere düşman kesilemezler (s. 40-41).*

Öz Türkçe ile yazılmadığı bahanesi ile bu harikulade sanat eserlerini okumamak ve yüzlerce yıllık birikimi ve kültürü tarihin tozlu raflarına kaldırmak ve bunu yaparken de batının yeni kelimelerine dilimizin kapılarını sonuna kadar açmak son derece yanlış ve tahripkâr bir tutumdur.

3.1.5. Dil-söz varlığı ilişkisi

Bireyin söz varlığı anasınıfından başlayıp fakülte yıllarına ve daha sonrasına kadar sürecek olan eğitim hayatını doğrudan etkilemektedir. Okuma anlama noktasında ve kendini yazılı, sözlü ifade etme açısından söz varlığı iletişimin en önemli gereksinimlerinden birisidir.

Dilin etkili ve güzel olarak kullanılabilmesi bireyin kazandığı kelime dağarcığının geniş olmasına bağlıdır. Bu bağlamda ise okullarımızda verilen eğitimin önemi karşımıza çıkmaktadır. Bu konuyla alakalı olarak (Göçer,2009)Öğrencileri bir üst eğitim kurumuna, daha da önemlisi hayata hazırlama işlevini gören okullarımızda verilen eğitimin niteliği, genelde öğrencilerin temel dil becerilerini kazanarak etkin bir biçimde kullanabilir olmalarına; özelde ise, bu becerileri etkin kılan aktif kelime dağarcığının zenginliğiyle ortaya çıkmaktadır halde öğrencilerin kelime dağarcığının zenginleştirilmesi ve öğrenme-öğretme sürecinde kelime öğretimi uygulamaları büyük önem arz etmektedir.

Sözlü ve yazılı anlatımın başarısı düşünceleri tam olarak ifade edebilecek bir kelime haznesine bağlıdır. Bununla paralel olarak bir dilin işlevselliği ve dil bakımından öne çıkan zenginliği barındırdığı kelime haznesine ve o haznenin kullanılabilirliğine bağlıdır. Mesela: arzu kelimesinin günümüzde kullanımı olarak karşılığında ‘‘istek’’ kelimesi kullanılırken Osmanlı Türkçesine baktığımızda aynı kelimenin karşılıkları olarak - kâm, maksud, matlub, emniye, meram- kelimeleri karşımıza çıkar. Bu da dilin söz varlığının ifade özelliğinin ne derece belîğ olduğunu ispatlar. Ortaokul Türkçe kazanımlarına baktığımızda da ‘‘tekrara düşmeden yazar’’ kazanımı kelime dağarcığının ve bu dağarcığın bireyin kendini ifade etmesindeki önemini bir kez daha gösterir.

Yeni yetişen neslimizin günlük hayatta kullandığı kelime çeşitliliğinin yetersizliğine ve ifadelerdeki yavanlığımıza bakıldığında ve ayrıca geçmişimizle olan bağımızın kopmaması açısından Osmanlı Türkçesine olan olumsuz bakışı bir an önce kırmalı ve atalarımızın o veciz ,süslü, ahenk harikası sanat dünyalarına olan soğukluğu bir an önce gidermeliyiz.

3.1.6. Edebiyatın güzel sanatlarla olan ilişkisi

Bir duygu, tasarı veya düşüncenin anlatımında ortaya çıkan yaratıcı farka sanat denir. Güzel sanatlardan olan edebiyat ise bir duygu veya düşüncenin üslup farkının etkisi ile yazılı olarak sanatsal bir biçimde anlatılmasıdır. Bunu yaparken de estetik duygusu içinde güzelliği en güzel şekilde anlatmayı hedefler. Bunun içindir ki edebiyatla sanatın yolları estetik noktasında kesişir ve ikisi de aynı amacın yolcularıdır.

Edebî eserler insanların estetiksel olarak beğenilerini, duygu, düşünce ve hayal dünyasını besler ve yaratıcılık yeteneğini geliştirir. Estetik güzelliğin sırrına alışmış olan insan bunu bulup çıkarma çabasına girer. Hayata her daim bu gözle bakmaya çalışıp gördüklerini estetiksel olarak ifade etmenin yollarını aramaktadır.

Kişide sanata dair estetik gelişiminin hedefi, hayata daha farklı bir bakışla bakmasını sağlayarak yaşamından ve hayatın güzelliklerinden zevk alan bakmakla görmek arasındaki ince çizginin sırrına varabilen bir birey ve dolayısıyla bir toplum ortaya çıkarmaktır.

Estetiğin bireye kazandıracağı bu yetiler göz ardı edilmemeli, uygulanan eğitim programlarında öğrenciye estetik zevk kazandıracak metinlere ve etkinliklere yer vererek onlara sanatın hazzını yaşatmak hedeflenmelidir. Bu konuda metin seçimi en önemli adımdır. Seçilecek olan metinlerde, öğrenciye sanatsal bakış açısını kazandırmak, yorum ve muhakeme kabiliyetini geliştirmek, bununla beraber duygularını ifade etmelerine yardımcı olmak metnin hedefleri arasında olmalıdır.

Bu çalışmada yedinci sınıf Türkçe derslerinde Klasik Türk edebiyatının öğretilirliğinin araştırılmasının bir nedeni de klasik metinlerdeki sanatsal değerlerin öğrencilere aktarılma istenmesidir. Ortaöğretimin bir alt basamağında bulunan 7. sınıf öğrencisinin hayata bakış açısından sanatı ve sanatçıyı fark edeceği düşünülmektedir.

Ayrıca bireye genç yaşta farkındalık yaratmak onun hem duygusal gelişimi hem toplum hayatında kendinin ifade edebilmesi hem de sanatla iç içe büyüerek daha olgun ve entelektüel bir birey adayı olması noktasında çok önemlidir.

Divan şiirinde kullanılan mazmunlar, kafiye, ahenk ve ölçüler; ayrıca estetiğin ön planda tutulduğu göze hitap etmeye çalışırken aynı zamanda da aruzla kulağa bir tını hissiyatını oluşturan dizeler, sanatsallık ve estetik zevk bakımından zirve bir dönemdir denilebilir.

3.1.7. Türkçe eğitimi tarihine bakış

Türkçe öğretimi olarak yazılan ilk eser 11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut'un olduğu, Türk kültürünün öğretiminin esas alındığı ansiklopedik bir sözlük niteliğinde olan Divan-ü Lügâti't-Türk adlı eserdir.

Binlerce yıldır yaşayan bir dil olan Türkçenin akademik olarak öğretiminin ele alınışı 19. yüzyılda olmuştur. Dr. Rüştü'nün bu yüzyılda hazırladığı Nuhbet'ül- Etfal adlı eser ilk defa Arapçanın yanında Türkçenin de seslerini içeren bir alfabe ihtiva etmektedir. Yine aynı döneme tekabül eden yıllarda Selim Sabit Efendi'nin Rehnümâ-yı Muallimin adlı yapıt Türkçe öğretimine önemli derecede yer ayırmıştır.

Cumhuriyet sonrası döneme bakıldığında ise 1924 yılında çıkarılan Tevhid-i Tedrisat kanunu ile eğitim faaliyetleri birleştirilmiş bununla birlikte de Arapça ve Farsça öğretimine son verilmiş ve böylece Türkçe eğitim ve bilim dili olmuştur.1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programında Türkçe dersinin genel hedeflerinin her biri için kazanımlar belirtilmiştir.1936 yılında hazırlanan İlkokul Türkçe Programına bakıldığında da kıraat, kitâbet, sarf ,nahiv, imlâ gibi dersler tek bir çatı altında Türkçe başlığında birleştirilmiştir.1948 yılında hazırlanan programda ise Türkçe dersinin şubelere göre ders saatinin taksimi yapılmıştır.

İkinci kademe diye adlandırdığımız ortaokul seviyesinin o dönemde “lise birinci devre” adıyla adlandırılmaktaydı. Bu seviye için hazırlanan programlarda göze çarpan hususlar şunlardır:1929 Orta Mektep Programında Türkçe dersinin aynı 2005 Türkçe Öğretimi Programında olduğu gibi öğrencinin aktif olmasına dönük ,derslerin bir bütünlük arz ederek hazırlanmasına yönelik olduğu, 1938 programında ise bir önceki programın-1929 programı-yeniden düzenlenmesi yapılır.1949 yılında hazırlanan programı ele aldığımızda ise daha kapsamlı olarak hazırlanmış bir program karşımıza çıkar. Anlama ve anlatım çalışmalarına büyük önemin verildiği, okuma sevgisinin kazandırılmak istendiği, dil sevgisinin metinler aracılığıyla iletimi gibi geniş bir bakış açısı vardır.1981 yılında hazırlanan Temel Eğitim Okulları Türkçe Programı ele alındığında da ilköğretim 1. Sınıftan 8. Sınıfa kadar bütün şubeleri kapsayan geniş bir program olduğu görülmektedir. Bu programda öğrencilere kazandırılması amaçlanan davranışlar her sınıf seviyesi için ayrı ayrı belirtilmiştir. Dahası yöntem başlığı altında derslerin nasıl işleneceği hakkında bilgilere yer verilmiştir. Dinleme becerisi ve ölçme ,değerlendirme konularına ilk defa yer verilmesi de ayrıca farklılığını ortaya koyar.

2005 yılında hazırlanan ve halen kullanmakta olduğumuz İlköğretim Türkçe Dersi Programı ise yapılandırıcı bir yaklaşımla öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmeyi amaçlayan 1. ve 2. kademe için ayrı ayrı hazırlanmış kılavuzlarla öğretmenlere dersin

işleniş hakkında önemli bilgiler verilmesi hedeflenmiş, etkinliklerle öğrenmenin daha da kalıcı olması hedeflenmiştir.

3.2. Klasik Türk Edebiyatı

Klasik Türk edebiyatı diye adlandırdığımız dönem, İslamiyetin kabulünü müteakip dönemlerde Arap ve özellikle Fars edebiyatı etkisiyle şekillenen ve sonraki dönemlerde kendi öz benliğine münhasır akımlarla –Sebk-i Hindi, Türkî-i Basit, Hikemi- zamanla özgün şeklini kazanmış olan Türk Edebiyatının benzetme, estetik, sanat ve güzellik yönünden en zirveyi yaşadığı dönemdir.

Şairlerinin şiirleri ‘Divan’ adlı kitaplarda toplamalarından yahut da genellikle saray ve çevresinde yüksek zümre tarafından ilgi gördüğü için ‘Divan Edebiyatı’ ismini aldığı yönünde kanaatler vardır. Bunun yanında dilinin ağır olması ve ekseriyetle okumuş kişiler tarafından daha çok ilgi görmesi ‘yüksek zümre edebiyatı’ ismine de mazhar olmuştur. Yazıldığı yıllar itibariyle yüzyıllar geçmiş olmasına rağmen hâlâ değerinden bir şey kaybetmemiş olması da Prof. Dr. Fuat Köprülü’nün özgün ifadesiyle bir diğer ismi olan ‘Klasik Türk Edebiyatı’ ismini almasında etkindir.

İskender Pala’nın (Pala,2005) Türk milletinin dil ve edebiyatına ait en sanatlı örnekler hiç şüphesiz Divan Edebiyatı döneminde kendini göstermiş, yüzyıllar boyunca biriktirilen estetik anlayışlar sayesinde de görkemli eserler ortaya çıkmıştır” ifadesi klasiklerden olup asırlar geçse de eskimeyeceğini doğrular niteliktedir.

3.3. Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Yapılan çalışmayla alakalı olarak literatür taraması yapıldığında konuyla ilgili kâfi miktarda çalışma olmadığı göze çarpmaktadır. Bundaki en önemli etkenin de peşin hükümlü olarak yaklaşılan Divan Edebiyatının öğrenilmesinin ve de öğretilmesinin zor olduğu kanaatidir.

Konuyla alakalı olarak yapılan ilk çalışmalar Kırkılıç ve Şahin (2009) ve Kırkılıç, Sevim ve Varışoğlu (2010) hazırlanan çalışmalardır. Alanında yenilik açan çalışmalarda ortaokul 6,7,8. Sınıf öğrencilerine yönelik hazırlanan ve klasik edebiyatın seçkin eserleriyle oluşturulmuş metinlerle ortaokul öğrencilerine estetik ve sanat anlayışı kazandırılmak istenmiştir. Beycur (2010) ve Karahan (2010) tarafından hazırlanan

Çalışmalarda da klasik edebiyat metinlerinden yararlanma konusu üzerinde durulmuştur. Bu çalışmalara benzer çalışmalardan biri de Alperen Kaynak (2011)ın çalışmasıdır. alışmasında Nabi'nin Hayriyye adlı eserini ele alarak 8. Sınıfta kullanılabilecek bir model oluşturmıştır. Bu çalışmaların yanı sıra Divan Edebiyatının zengin metinlerini öğrencilerimize öğretmek ve onların sanatsal yönlerini geliştirmek amacıyla Yasemin Kurtlu tarafından hazırlanan Türkçe Eğitimi yüksek lisans tezi yer almaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Bulgular ve değerlendirme bölümünde 7. sınıf Türkçe dersinde ‘‘Duygular’’ temasının öğretilmesinde klasik Türk edebiyatı metinleriyle ile hazırlanan araştırma örnekleminin uygulama bulgularına dair bilgilere yer verilmiştir. Öğrencilerin yaptıkları etkinlikler, öğrencilerle yapılan görüşme formu, anket soruları, ve ön test - son test şeklinde uygulanan başarı testi bu bölümün değerlendirme alanına alınmıştır.

4.1. Yapılan Etkinliklerin Değerlendirilmesi

Bu kısımda ‘‘Duygular Teması’’ çalışma kitabı olarak hazırlanan etkinliklerin klasik Türk edebiyatını öğretmede kullanılmasının araştırılması ele alınmıştır. Hazırlanan içerikteki etkinliklerden hareketle öğrencilerin çalışmaları değerlendirilmiştir. Klasik Türk edebiyatı metinlerinin öğretimini hedefleyen araştırma teması gereğince 4 haftalık bu süreçte öğrencilerin hedef kazanımları ne kadar yapıp yapamadıkları bölümlerle incelenmeye ve araştırmanın temel sorusunun cevabı bulunmaya çalışılmıştır.

4.1.1. Klasik Türk Edebiyatı metinleri yardımıyla hazırlanan yedinci sınıf Türkçe dersi ‘‘duygular’’ temasının öğretilip öğretilmeyeceği hakkında bulgular

Öğrenci ders kitabıyla birlikte çalışma kitabının uygulanması sonucu öğrenciler tarafından yapılan etkinlikler kazandırılması istenen becerilerin ana konuları (okuma ve anlama, yazma, edebiyat bilgileri, dil bilgisi) esas alınarak örnekleri aşağıda gösterilmiştir. Dört metne bağlı olarak toplamda yukarıdaki ana beceriler etrafında 40 etkinlik tasarlanmış ve öğrencilerin yapmış oldukları bu etkinliklerden bazıları örnek olarak aktarılmıştır.

Temanın 4 metni aynı anda Erzurum- Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulu ve Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokulunda toplamda 4 haftalık bir sürede uygulanmıştır. Her iki metinde de öğrencilere ders ve çalışma kitabı fasiküller halinde dağıtılmış ve bir aylık süreçte bu kitabı kullanacakları iletilmiştir.

Okuma ve Anlama

Türkçe Öğretimi Programının temel taşlarından biri olan okuma ve anlama etkinlikleri çalışmanın ana yapısını oluşturmaktadır. Hemen bütün etkinliklerde bu beceri ele alınmış ve bu konuyla alakalı etkinlikler hazırlanmıştır.

Okuma metinlerinde öğrencilerin ilk etapta verilen kelimeleri telaffuz etmede ve anlamada zorlandıkları görülmüş fakat zamanla daha da iyi oldukları gözlemlenmiştir.

Eskici metnine bağlı olarak hazırlanan 1. etkinlikte öğrencilerin okuduğu metinden altını çizdiği kelimeleri yazmaları, o kelimelerin anlamlarını tahmin etmeleri ve ardından sözlük anlamlarını yazmaları istenmiştir. Bu etkinliğe müteakip altını çizdiği kelimelerden 5 tanesini cümle içinde kullanmaları istenmiş böylece kelime öğrenme çalışması ile okuduğunu anlama çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir. Öğrencilerin bu etkinliği verimli bir şekilde yaptıkları gözlemlenmiştir. Seçilen kelimelerle cümle kurulması da başarılı olarak kabul edilebilir. Aşağıda bu iki etkinlikten alınan bazı örneklere yer verilmiştir.

ESKİCİ ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek 3.sütuna yazınız. tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğin Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Resim 4.1. Birinci metin birinci ve ikinci etkinlikler

Muhammed Hakan MERAL

Ö18

ESKİCİ

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğin Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Entarî	Elbise	Elbise
Hararet	Özlem	Özlem
Hararet	Susuzluk	Susuzluk
Yas	Üzüntü	Üzüntü
Sev	Sevki alma	Sevki alma

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Beyaz entarîsiyle dışarıda bekliyordu.
 Onun hararetine dayanıyordu.
 Hava çok sıcak olduğu için hararetti.
 Babası öldüğü için yas tutuyordu.
 Bu işten zevk duyuyordu.

Resim 4.2. Öğrenci 18 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrenci hem kelimelerin tahminlerini hem de anlamlarını doğru olarak yanıtlamıştır. Ayrıca kelimelerden de beş tane cümle kurmuştur.

Ümmügölsün 7/10 Karagöl 87

ESKİCİ ÖZT

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek 3.sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Percem	Kökül	Kökül
Takke	Sopka	Bir cesit sopka
Entari	Elbise	Kadınların giydiği sade ve uzun elbise
Tomar	Bir top	sanılarak silindirik şekline konmuş deri, kâğıt vb.
İskente	Sondalye	Hosir, tahta veya madenden yapılan, üzerine oturtulan küçük veya büyük oturak

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Otobüste gördüğüm çocuğun percemleri çok güzeldi.
 Başı takkelin bir yaşlı adam kaldırımında ağır ağır yürüyordu.
 Kadın pembe çarkıfelek çiçekleri olan bir entari giymisti.
 Tomircinin çantasında bir tomar vardı.
 Yaşlı teyze balkondaki iskenlesine oturmuş temiz havayı ciğerlerine çekiyordu.

Resim 4.3. Öğrenci 27 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. Etkinlikleri

Bu öğrencimizin de etkinlikten istenen amaca uygun olarak etkinliğini yaptığı görülmektedir.

Ö23

ESKİCİ
ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek 3.sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Entarı	Elbise	İnce kumaş bir elbise
Şapka	Şapka	Şapka
Percem	Saç	Kahkül
Ya habibi	Sevgili	Sevgili
çulu	bohçe	Konutlu işyerlerinin çatı kenarlarındaki yer. Ziraatı, tel veya duvarla çevrili alan

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Teyzem yeni bir elbise aldı.
Kendime mor bir şapka aldım
Sevgili teyzem bize geldi
Baharın hava almaya oyluya çıktı
Saçlarımı Kahkülü kestirdim.

Resim 4.4. Öğrenci 23 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrenci tarafından yapılan etkinlik incelendiğinde öğrencinin etkinliklerde isteneni yerine getirdiği gözlemlenmektedir.

Elif Sena
Kara dağ

Ö28

ESKİ ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek 3.sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğin Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Entari	Elbise	İnce bir kumaştan yapılan uzun elbise
Habibi	Sevgili	Sevgili
Takhe	Şapka	Eskiden kullanılan bir tür başlık
Perçem	Kahkül	Kahkül
Şeuk	İstek	Şeuk

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

- Benim için yeni bir entari aldık.
- Annem bana hep "Habibi" der.
- Dedemin takhesi çok eskimış.
- Dün perçem kestirdim.
- Ödev yapmak bana şeuk veriyor.

Resim 4.5. Öğrenci 28 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Okuma-anlama ve kelime haznesine dönük olan bu etkinliklerde öğrencinin isteneni yerine getirdiği görülmüştür.

ESKİCİ M. Balaban 80201 7/10 No:144 Ö 29

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırmış.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Ertan	Elbise	Elbise
Bucak	Sansuz	Sansuz
Marup	ayakkabı	ayakkabı
İbraz	Yara	Üst kısmı kırıntılaşmış oluyordu
Yay	Üçüncü	Üçüncü

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Kadın yeni ertan almıştı.
 Bu kay uşak bucakla bir gendi.
 Yeni maruplarıyla şula almıştı.
 Zalı çifti çok salımlı elbise nasıbmıştı.
 Zalı adam elbise için evde büyük bir yay vardı.

Resim 4.6. Öğrenci 29 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Etkinlikte öğrencinin bucak kelimesinin anlamını ve tahminin yanlış yazdığı görülmüş bunun yanında diğer kelimeleri tam olarak bulduğu ve etkinliği yaptığı görülmektedir.

07

ESKİCİ
ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
Entari	— Elbise	— Tek parçalı kadın kıyafeti
Yayvan Torba	— Ağzı geniş torba	
Biteviye	— Sürekli aynı olan, değişmeyen	
Kösele		
Merhup	— Ayakkabı	— Ayakkabı

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Merhuplarını giydi ve evden çıktı.
Köselesini dıp gitti.
Yayvan Torbanın içine gerekli olanları koydu.

Resim 4.7. Öğrenci 7 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu öğrencinin de altını çizdiği kelimelerin bazılarında tahminlerini yazmadığı, bazılarında da sözlük anlamlarını çıkarmadığı görülmektedir.

ESKİCİ Onur SEFA TAŞMASOR Ö8

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altını çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
<u>Sevki</u>	zevk almak	NEŞE
<u>hararet</u>	susuz olmak	susurluk
<u>nisbet</u>	ölü.	hiyaslanmak
<u>ferah</u>	başlık	uzay
<u>enteni</u>	hiyafet	elbise

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Babam işten eve gelince Neşe duydu
 Adem çok haruşunca susuz kaldı
 Annem beni hiyaslandığında sınırladım.
 Tələşkele uzaya baktık
 Duğundeki kızlar hep elbise giymişti

Resim 4.8. Öğrenci 8 tarafından yapılan birinci metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu etkinlikte öğrencinin zevk kelimesinin sözlük anlamını yanlış yazdığı geriye kalan kelimelerde ve cümle kurumunda yanlışlık olmadığı görülmektedir.

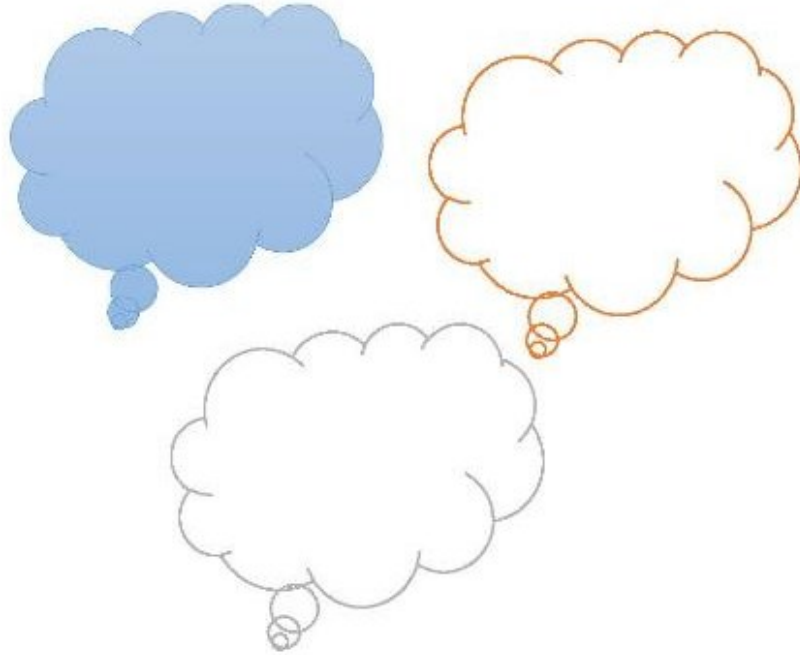
FORSA**ETKİNLİKLER**

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 4.9. Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Eskici metninde olduğu gibi Forsa metninde de okuduğunu anlama ve çözümleme hedefi çerçevesinde 1. etkinlikte metnin temasıyla ilişkin kelimelerin öğrencilerde çağrıştırdıkları istenirken 2. etkinlikte ise metnin konusunun, ana fikrinin ve yan fikrinin öğrenciler tarafından bulunması istenmiştir.

Ö29

FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterimize örnekteki gibi yazınız

Örnek: Sevgi → Anne

→ Aile
→ Arkadaş
→ Yuva
→ Mutluluk

Vatan: Millet
Türkiye
Bayrak
Öl

Özgürlük
→ Esir
→ Tutuklu
→ Serbest

Esir
→ hüsran
→ tutuklu

Savaş → Bilim
→ Şehit
→ Gazi
→ Bayrak
→ Vatan

Bayrak → Ay
→ Yıldız
→ Bağımsızlık sembolü
→ Şehit
→ Kurum

Gurbet Vatan
Bayrak Savaş
Esir Özgürlük

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Konu: İnsanlık

İnsanlık, doğanın en değerli varlığıdır. İnsanlık, doğanın en değerli varlığıdır. İnsanlık, doğanın en değerli varlığıdır. İnsanlık, doğanın en değerli varlığıdır. İnsanlık, doğanın en değerli varlığıdır.

İnsan hiç bir anın bedenini kaybetmemelidir.

İnsan vatanına bağlılığına hiç bir anın kaybetmemelidir.

Resim 4.10. Öğrenci 29 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu etkinlikte öğrencinin isteneni tam olarak yansıttığı görülmüştür.

FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

Gurbet = Yabancılık
 Yalnızlık

Vatan = Yurt
 Millet
 Barış
 Yaşam

Gurbet Vatan Bayrak Savaş Esir Özgürlük

Özgürlük = Bağımsızlık
 Rahat Yaşam

Bayrak = Bağımsızlık sembolü
 Savaş = Kavgaya
 Esir = Tutsak

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Ana Düşünce
 İnsan en zor anlarında bile kavgaya çağı gübailikleri düşse nerek ümidini kaybetmemelidir.

Yardımcı Düşünceler
 Sabırlı olmamız gerekir. Her zaman iyi şeyler düşünmeliyiz.

Resim 4.11. Öğrenci 29 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu öğrencimiz de istenen hedefleri tam olarak etkinliğe yansıtmıştır.

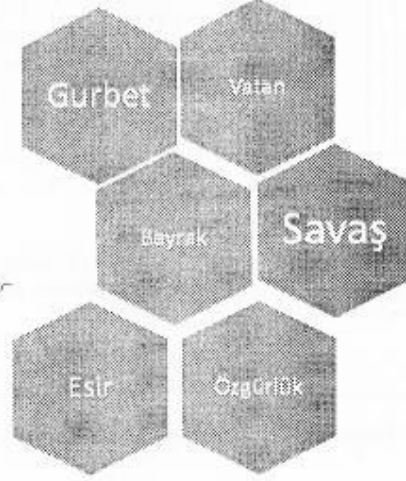
FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

Gurbet → Yabancı insanlar
 → Özlem
 → uzak
 → Yabancı ülke
 → Hasret
 Vatan → Şehit
 → Memleket
 → bağımsızlık
 → bayrak
 → yurt

Bayrak → İstiklal
 → Hürriyet
 → Şehitler
 → Özgürlük
 → Sembol
 → Vatan
 Savaş → Şehit
 → Gazi
 → cephe
 → cephane
 → düşman
 Esir → Tutsak
 → mahkum
 → köle
 → kul
 → hizmetçi
 Özgürlük → bağımsızlık
 → hürriyet
 → Bayrak
 → özgür, hür
 → hak

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 4.12. Öğrenci 27 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

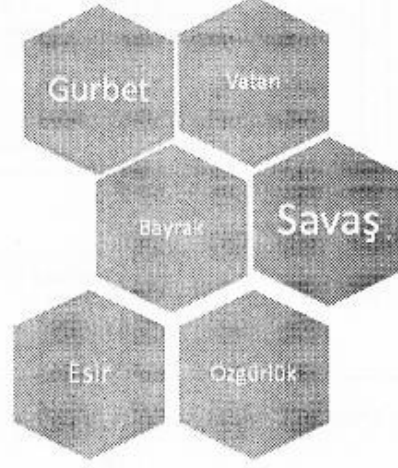
Bu etkinlik örneğinde de öğrenci, etkinliği istenen şekilde tamamlamıştır.

Forsa

ETKİNLİKLER

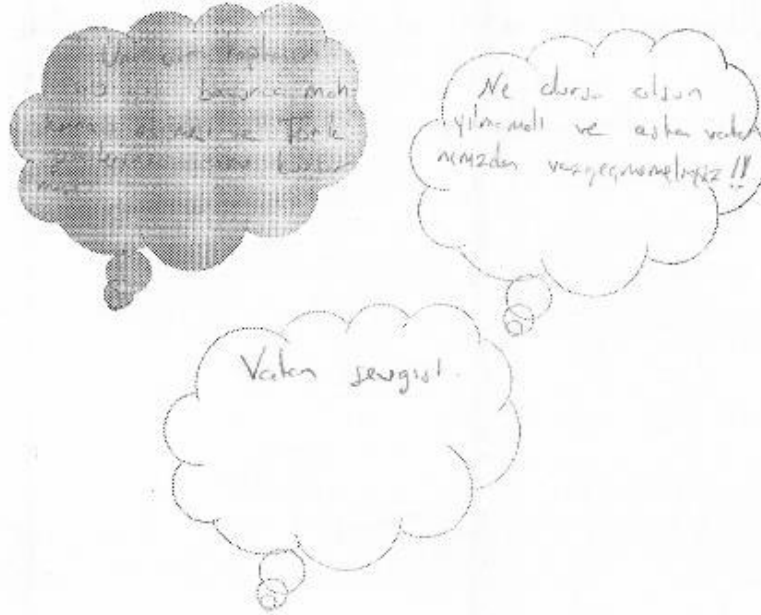
1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

(Gurbet)
 Yabancı insanlar
 Özlem
 Uzak
 Yabancı Ülke

2.Etkinlik: : Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 4.13. Öğrenci 27 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin etkinlikte istenen kelime çağrışımını tamamlamadığı görülmüş ve metnin yardımcı fikrini yazmadığı belirlenmiştir. Kelime çağrışımı etkinliğinin eksik kelimeleri öğretmen tarafından öğrencinin defterinde kontrol edilmiş ve yardımcı fikir de öğrencilere etkinlikler yapılırken öğretmen tarafından dönüt olarak aktarılmıştır.

"Ö18"

FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

→ Vatan

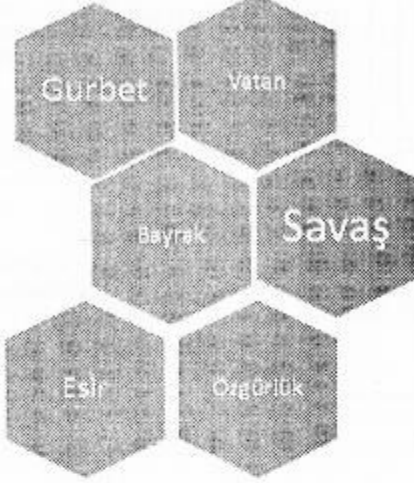
→ Bayrak

→ Savaş

→ Esir

→ Özgürlük

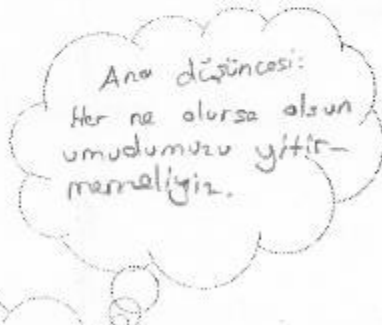
→ Gurbet

2.Etkinlik : Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Esirlikte yaşanan zorlukları

Ana düşüncesi:
Her ne olursa olsun umudumuzu yitirmemeliyiz.

Yardımcı düşüncesi:
Herkes vatanını özer.

Resim 4.14. Öğrenci 18 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu öğrencinin de kelime çağrışımını defterine yaptığı öğretmen tarafından gözlemlenmiştir.

FORSA
ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
→ Aile
→ Arkadaş
→ Yuva
→ Mutluluk

Gurbet : a haset a gınlık a veda
a hüsn

Vatan : a Asker a bayrak
a millet a yuva

Bayrak : a vatan a savaş a özgürlük
a bağımsızlık a sembol

Savaş : a Düşman a asker a kan
a yetim

Esir : a köle a hapishane
a gınlık a hüsn

Özgürlük : a din a dil
a ink a bayrak
a sofr

2.Etkinlik: : Okuduğumuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Herin ana fikri:
insan son anlarında
da keherken bile
başaracağı gınlıkleri
düşünerek ümidini
kaybetmemesidir

Umutsuzluğu yen
venilmemesi gerektiği

Umudun her durum-
da bulunması gerek-
tiği

Resim 4.15. Öğrenci 39 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Bu öğrencinin kelime çağrışımlarını ve metinle ilgili soruları da başarıyla cevapladığı görülmektedir.

FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi $\Rightarrow$ Anne
 $\Rightarrow$ Aile
 $\Rightarrow$ Arkadaş
 $\Rightarrow$ Yuva
 $\Rightarrow$ Mutluluk

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Konu:

Bir geminin koruma
 konu eline düşmesi
 ve tutulması, o zaman
 her vatan harabesiyle
 olup tutulması ve
 kırk yıl ağır kaideler
 savaş sonrası
 bu kaideleri

Ana düşünce:

Eğer basınıta
 bir olay varsa
 Sabırla beklemeli
 ve Allah'ın umudunda
 kalmalıdır.

Yardımcı Düşünceler:

"Karaya alınıp
 ellerinde al bayrak,
 kolaya değeri Hanyanpa,
 kırk yıllık bir beklenişin
 son cıvıltıyla oldu."

Resim 4.16. Öğrenci 40 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Yine etkinlikten istenildiği üzere öğrencinin kelime çağrışımlarını yazdığı ve kalan kısmı da istenilen düzeyde yerine getirdiği görülmektedir.

Forsa

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

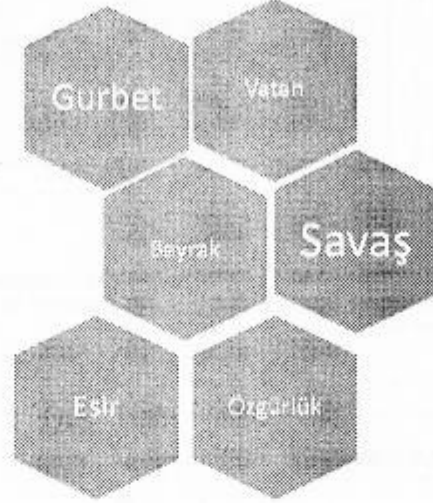
Örnek: Sevgi → Anne

Anne, baba, kardeş → Aile

Dost → Arkadaş

Evi → Yuva

Savınca neşe → Mutluluk

2.Etkinlik: Okuduğumuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 4.17. Öğrenci 7 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

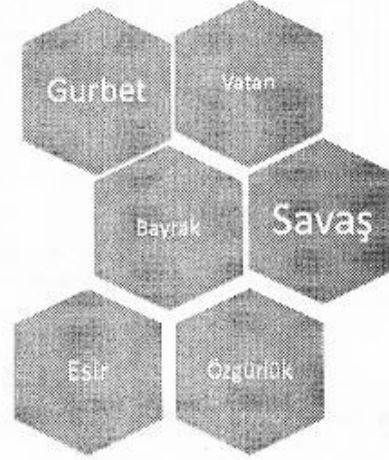
Öğrencinin iki etkinliği de istenen seviyede yaptığı gözlemlenmiştir.

FORSA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

GURBET
 Yabancı insanlar
 Ötlen
 Uzak
 Yabancı ülke
 Hasret

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

Resim 4.18. Öğrenci 1 Forsa adlı metnin 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin 1. etkinlikte sadece gurbet kelimesini ele aldığı, ikinci etkinliğin ise tamamını yaptığı gözlenmiştir.

Çalışma tasarlanırken 4 metnin içerisine Türkçe Öğretim Programına uygun olarak bir tane de dinleme metni eklenmiştir. Bu dinleme metninin birinci ve ikinci

etkinlikleri ise okuma ve anlama üzerine tasarlanmıştır. Metnin içine yerleştirilen klasik Türk edebiyatı şiirlerinden alınan Osmanlı Türkçesi kelimeler etkinlikte öğrenciye sunulmuş ve onlardan bu kelimeleri metnin anlamından tahmin edip sözlük anlamlarıyla karşılaştırmaları ve akabinde de metni dinlerken not aldıkları beş kelimeyi cümle içinde kullanmaları istenmiştir. Öğrencilerde hem dinleme hem de klasik Türk edebiyatına yönelik becerilerinin ölçüldüğü bu etkinlikte örnek olarak aktarılan öğrenci çalışma sayfalarında öğrencilerin birçoğunun üst düzey beceri isteyen bu etkinliği başarıyla yerine getirdikleri söylenebilir.

GÖNLÜMÜN SULTANINA ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Alın Çıktı Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğin Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
<i>mînevcecd</i>		
<i>rustûl</i>		
<i>Bî-çâre</i>		
<i>sermed</i>		
<i>Mensûr</i>		
<i>Mü'eyyed</i>		
<i>si'arâ</i>		
<i>Naat</i>		
<i>intisab</i>		
<i>geda</i>		

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük:
Cümle:

Sözcük:
Cümle:

Sözcük:
Cümle:

Sözcük:
Cümle:

Sözcük:
Cümle:

Resim 4.19. Dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

GÖNLÜMÜN SULTANINA
ETKİNLİKLER

36

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Talutun Ettiği Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mümecevd	Perestlenmiş	Perestlenmiş olan
rusid	Pegjamber	Pegjamber
Bi-çäre	çarece	çarece
sermed	Siginmek	Siginmek
Mensür	Sigilim	Sigilim
Mu'eyyed	tasdik edilen	tasdik edilen
su'arâ	işlemek	işlemek
Nasit	Sicir	diri, başkalarını anlatmak için yazılan kaside.
inlisab	hijlanmak	hijlanmak
geda	Kul, köle	Kul, köle

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: hays

Cümle: Öğretmen Ahmet'e "hays ol" dedi.

Sözcük: Zîjâr

Cümle: Hise, defterini zîjâr etti.

Sözcük: geda

Cümle: Bizler Allah'ın gedasıyız.

Sözcük:

Cümle:

Sözcük:

Cümle:

Resim 4.20. Öğrenci 36 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Görüldüğü üzere öğrenci tahminlerini tam doğru olarak yazamamış ancak diğer etkinlikte isteneni yerine getirmeye çalışmıştır.

GÖNLÜMÜN SULTANINA ETKİNLİKLER

312

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğiniz Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
müm'ced		
rusul	rasul	Parganlar
bi-çöre		
sermed	Served	Sonsuzluk
Mensür		atama
Mü'yyed		belgi
su'urü	Sür	Safirler
Nasr	Sür	Ququ
intisab	ayrışmak	başlamak
geda	yoksul	kimsesiz

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: En büyük rasuluna Hz. Muhammed (S.AV) dir.

Cümle:

Sözcük:

Cümle:

gedalara yardım ediliyor

Sözcük:

Cümle:

Sarı naafları çok iyi yaptı

Sözcük:

Cümle:

Sarına çok iyi intisab ile

Sözcük:

Cümle:

Su ararken kayıtlı olarak etti

Resim 4.21. Öğrenci 12 dinleme metni 1. ve 2. Etkinlikleri

Bu öğrencinin birinci etkinliği bütün kelimelerinin hepsini tam olmasa da yerine getirmeye çalıştığı, ikinci etkinlikte ise yeterli kazanımı edindiği görülmüştür.

GÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

Ö16

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğiniz Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
minnecced		Şeyh
rusul		Peygamber
Bî-çâre	Çaresizlik	Çaresiz
sermed	Sensur	Sensur
Menşür		Belge
Mu'eyyed		Tastiklenmiş
şu'ard	Günler	Günler
Naat	Övgü şiir	Övgü
intisab		Engellemek
geda		Kimsesiz

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden heşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: Bîçâre

Cümle:

Hiçbir zaman çaresizlik diye bir şey yok

Sözcük: Naat

Cümle:

Necip Fazıl kısa ve öz şiirler söyler

Sözcük: Şu'ard

Cümle:

Şu'ard olarak 741 mısra

Sözcük: Bîçâre

Cümle:

Bîçâre bu günler şâd çaresiz

Sözcük: Menşür

Cümle:

Adımın ilhakul belgesi hile yâ

Resim 4.22. Öğrenci 16 dinleme metni 1. ve 2. Etkinlikleri

Bu öğrencinin de kelime tahminlerini yerine getirmede eksik kaldığı fakat cümle kurma etkinliğini yeterli düzeyde yaptığı görülmüştür.

GÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi talimatinizle karşılaştırınız.

Alt Çizili Sözcükler	Sözcüğün Talimatı Ettiğin Anlama	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mimecced		Sereplendi mi?
rusul	Peygamber	Peygamberler
Bi-çâre	yordama muhtac	Zorallı
sermed	her zaman	Sürekli
Mensür	yordam ihtiyacı olan	yordam görüyor
Mu'eyyed		
gu'arâ		
Naat		No +
intisab	bağlı olmak	mensub olmak
geda	faşir	kimsesiz

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: Bi-çâre

Cümle: Zorallı, gıcık sokaklara düşmüş

Sözcük: rusul

Cümle: Peygamberler bize doğru yoldu göstermek için indirilmiştir.

Sözcük: intisab

Cümle: O bu dargaha mensub olmuştur

Sözcük: geda

Cümle: Kimsesizler için bir yardım kampanyası düzenleniyor.

Sözcük: sermed

Cümle: Sürekli konuyu yapıyor!

Resim 4.23. Öğrenci 41 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin yine tahminlerde çok fazla olmasa da eksik kaldığı fakat cümle etkinliğini iyi düzeyde yaptığı göze çarpmaktadır.

ÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğin Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mümecced	—	Şereflandırılmış
rusul	resul, peygamber	Peygamber
Bi-çâre	Garesiz	zavallı
sermed	?	Sinekli
Mensür	mesur olmak	yordım gormuş
Mü'eyyed	—	—
gı'arâ	—	—
Naat	—	Na'it
intisab	—	mensub olmak
geda	zavallı,	kimsegi

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: mümecced	Cümle: Bu gariple beni şerefletirildi.
Sözcük: rusul	Cümle: Peygamberler bize yol göstermek içindir
Sözcük: Geda	Cümle: Kimsegi çocuk hastalıktan ölmüş.
Sözcük: Mensür	Cümle: Bu çocuk SHGEK'ten
Sözcük: Bi-'coe	Cümle: Artık sen bir zavallısın, şu haline bak !

Resim 4.24. Öğrenci 37 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin kelime tahminlerinde eksik yönlerinin olduğu diğer etkinliği ise yerine getirdiği görülmüştür.

ÖNLÜMÜN SULTANINA
ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırdınız.

Alt Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettüğün Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mimnecced	ditilmiş	ululanmış olan
rusul	peygamber	-
Bî-çâre	çaresiz	zavallı kimse
sermed	-	ebadi olan
Menşûr	yayılma	nesredilmiş
Mü'eyyed	teyid edilmiş	ditilmiş
şu'arâ	şair	-
Naat	-	övmek
intisab	bir şeye mensup olma	-
geda	yoksul	fakir

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: Fu'arı
Cümle: Çok önemli bir fu'araydı.

Sözcük: Bi-çare
Cümle: Yok mu bu desdimize bi çare!

Sözcük: geda
Cümle: Çok geda bir aileydiler.

Sözcük: Naat
Cümle: Babuğuna hep naat edeldi.

Sözcük: rusul
Cümle: O, rüslünün sünnetlerini uygulardı.

Resim 4.25. Öğrenci 2 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin kelime tahminlerinde eksiklerinin olduğu cümle kurma etkinliğinde ise kurduğu cümlelerin eksiksiz olduğu görülmüştür.

GÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Edilen Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mümecced	serap	Serap
rusul	resul	resul
Bi-çüre	berest	berest
sermed		Sansu
Mensür	gözetir	gözetir
Mü'eyyed		onaylama
şir'at		şir
Nasıl	Sir	Sir
intisab		gözetir
geda	hede	belirsiz

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğimiz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız

Sözcük: resul

Cümle:

Allahın resulu Hz. Muhammet sendir

Sözcük: şir'at

Cümle:

Sir yasasında tıncı oldu

Sözcük:

Cümle:

Sözcük:

Cümle:

Sözcük:

Cümle:

Resim 4.26. Öğrenci 4 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin etkinliklerin tahmin ve cümle kurma kısımlarının bazı yerlerinde yetersiz olduğu gözlenmiştir.

GÖNLÜMÜN SULTANINA
ETKİNLİKLER

Ö 32

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Ettiğiniz Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
mümecced	Şeref	Şeref, şereflenmek
rusul	resul	resul
Bi-çare		
sermed		
Mensûr	önde gelen	önde gelenek
Mu'eyyed	haymak tostik	Haymak, p tostiklemek
su'urâ	umutlanmak	Umut
Nacî	Sair	Sair
intisab	bağlılık	bağlılık
geda	kalelik	Kul, Kâle

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: Hayâ
Cümle: Öğretmeni Ali'ye "hayâli" ol dedi

Sözcük: Zıyan
Cümle: Aslı defterimi zıyan etti

Sözcük: _____
Cümle: _____

Sözcük: _____
Cümle: _____

Sözcük: _____
Cümle: _____

Resim 4.27. Öğrenci 32 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin tahmin kısmında sadece bir kelimenin eksik olduğu göze çarparken ikinci etkinlikte cümle kurmada yetersiz kaldığı görülmüştür.

GÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler	Sözcüğün Tahmin Edilmiş Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
münecced		seretli
rusul		peşamber
Bî-çâre		carcın
sermed	karışık	sarsut
Mengür		belge
Mü'eyyed		onaylanmış
şu'arâ		sairle
Nasî		şu'arâ hîti
intisab		bağlanmak
gedâ		kintesi

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamını öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük: Bî - çâre

Cümle:

Baharın Bî-çâre ki derdi var

Sözcük: gelba

Cümle:

gelba saçublara sah oluveran

Sözcük: ihsas

Cümle:

güncel ihsaslandıkça varı cıvıdılar

Sözcük: şu'arâ

Cümle:

şu'arâlar şerh kınları

Sözcük: ferah

Cümle:

Ferah kalemne kart alar

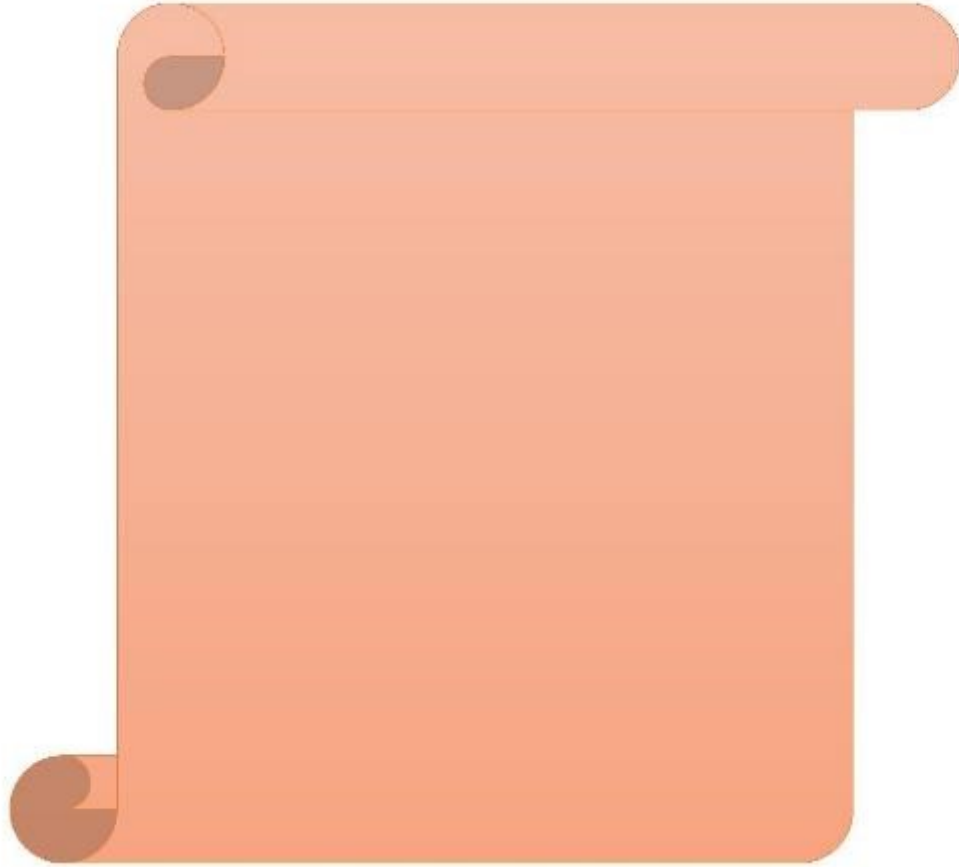
Resim 4.28. Öğrenci 5 dinleme metni 1. ve 2. etkinlikleri

Öğrencinin kelime tahminlerinin eksik olduğu fakat cümle kurma etkinliğini tamamiyla yaptığı gözlemlenmiştir.

YAZMA

Yapılandırmacı olarak ele alınan yeni Türkçe Öğretim Programı'nda önemli yer tutan becerilerden biri de yazma becerisidir. Çalışmada yazma becerisi ile her metinde çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Bu etkinlikler genellikle "Farklı türde metinler yazar" kazanımı çerçevesinde ele alınmış ve konuyla alakalı olarak yaratıcı yazma etkinlikleri olarak tasarlanmıştır. Çalışmanın bu bölümünde yukarıda anlatılan etkinliklere dair öğrencilerin yapmış oldukları bazı örnekler aktarılmıştır.

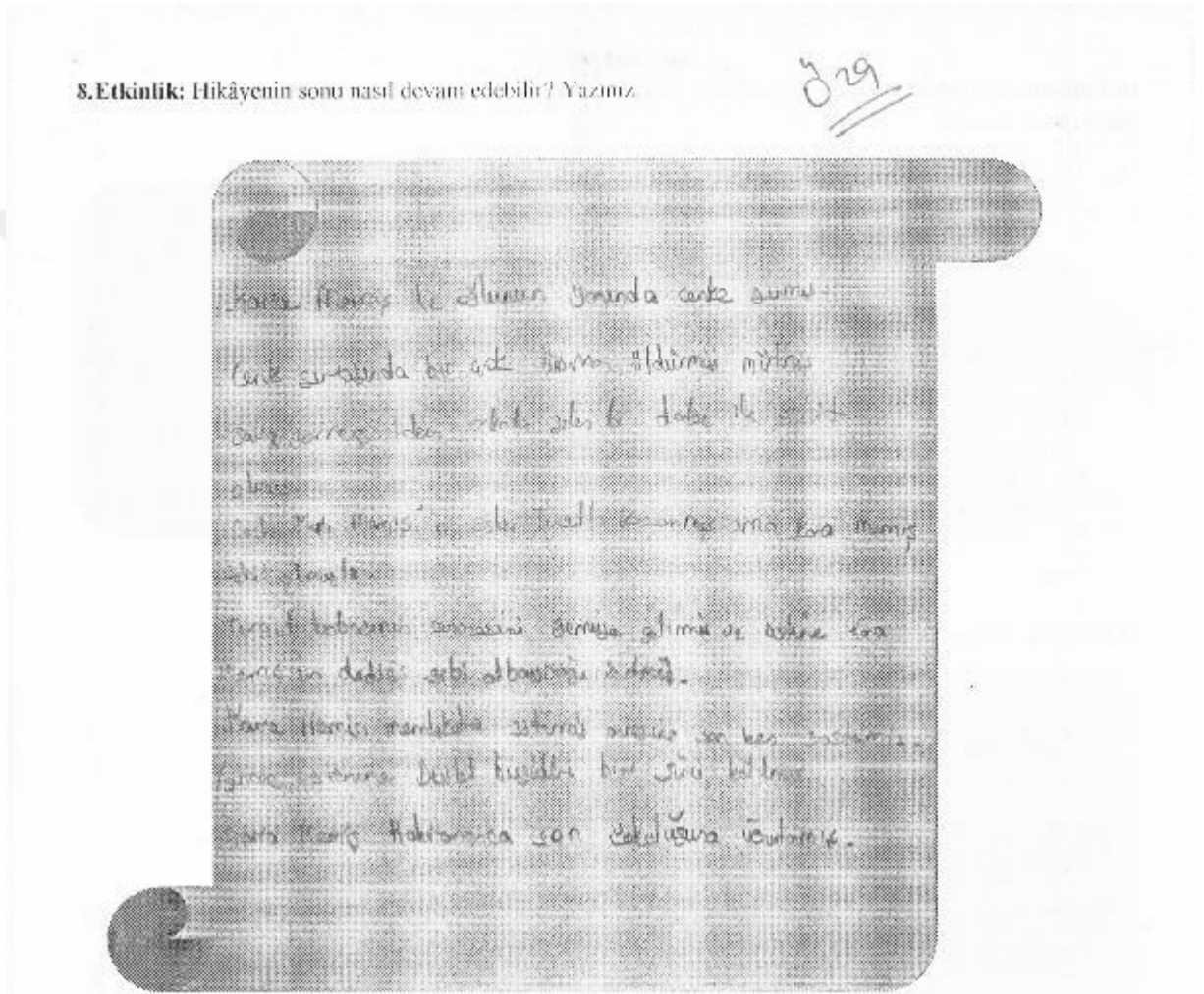
8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

Resim 4.29. Forsa metni yaratıcı yazma etkinliği

Bu etkinlikle Forsa adlı öykünün sonunun nasıl devam edeceği ile ilgili öğrencilere yaratıcı yazma etkinlikleri kapsamında yazma becerisinin gelişmesi hedeflenmiştir.

Öğrencinin hem hayal gücünü kullanması hem de düşündüklerini yazıya dökmesi bu etkinliğin gayesidir. Bu çalışmanın hem metni anlamaya hem de yazma becerisine yardımcı olmaya yaradığı düşünülmektedir.

8. Etkialik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

028

Hep beraber cenge gittiler ve
göze denizci şehit oldu. Öğün
daha yeni bulduğu kabasına kendi
dayanmış. Ben kızımla birlikte
sıcak ve kışke daha önceki bay
dın barmı dedi.

Resim 4.31. Öğrenci 28 yaratıcı yazma etkinliği

Bu öğrencinin de metni anladığı ve kendi cümleleriyle devamını getirdiği görülmüştür.

8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

Ö19

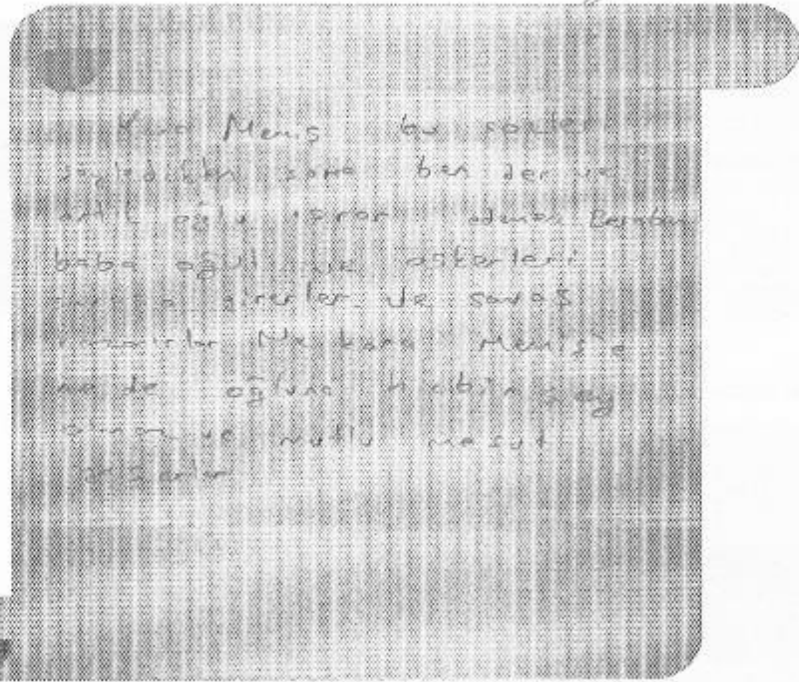
Tamamı olarak birlikte yaşamaya
gider ve Kaptan Meriç'ın oğlunu da
sokak kenarından gider ve teneke kutu
içine koyar. Teneke kutu içindeki çocukları
birlikte götürür. Kaptan Meriç çok geç
akşam kuyuya gelir ve oğlunu bulur.
Çocukları ortadan ve kuyudan kurtulmuş
olma şansı da yoktur olur.

Ö19

Resim 4.33. Öğrenci 19 yaratıcı yazma etkinliği

Bu öğrenci de istenen amaca uygun olarak etkinliği tamamlamıştır.

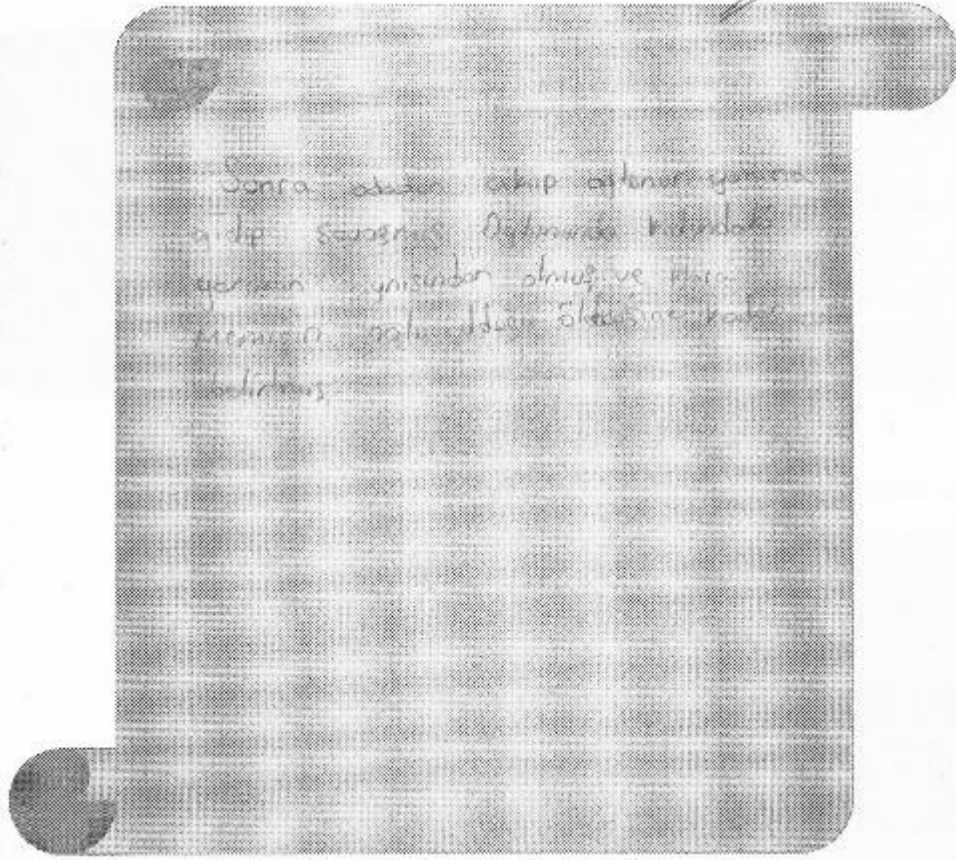
8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

Resim 4.34. Öğrenci 11 yaratıcı yazma etkinliği

Öğrencinin etkinliği istenilen düzeyde yaptığı görülmüştür.

8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız

Resim 4.35. Öğrenci 8 yaratıcı yazma etkinliği

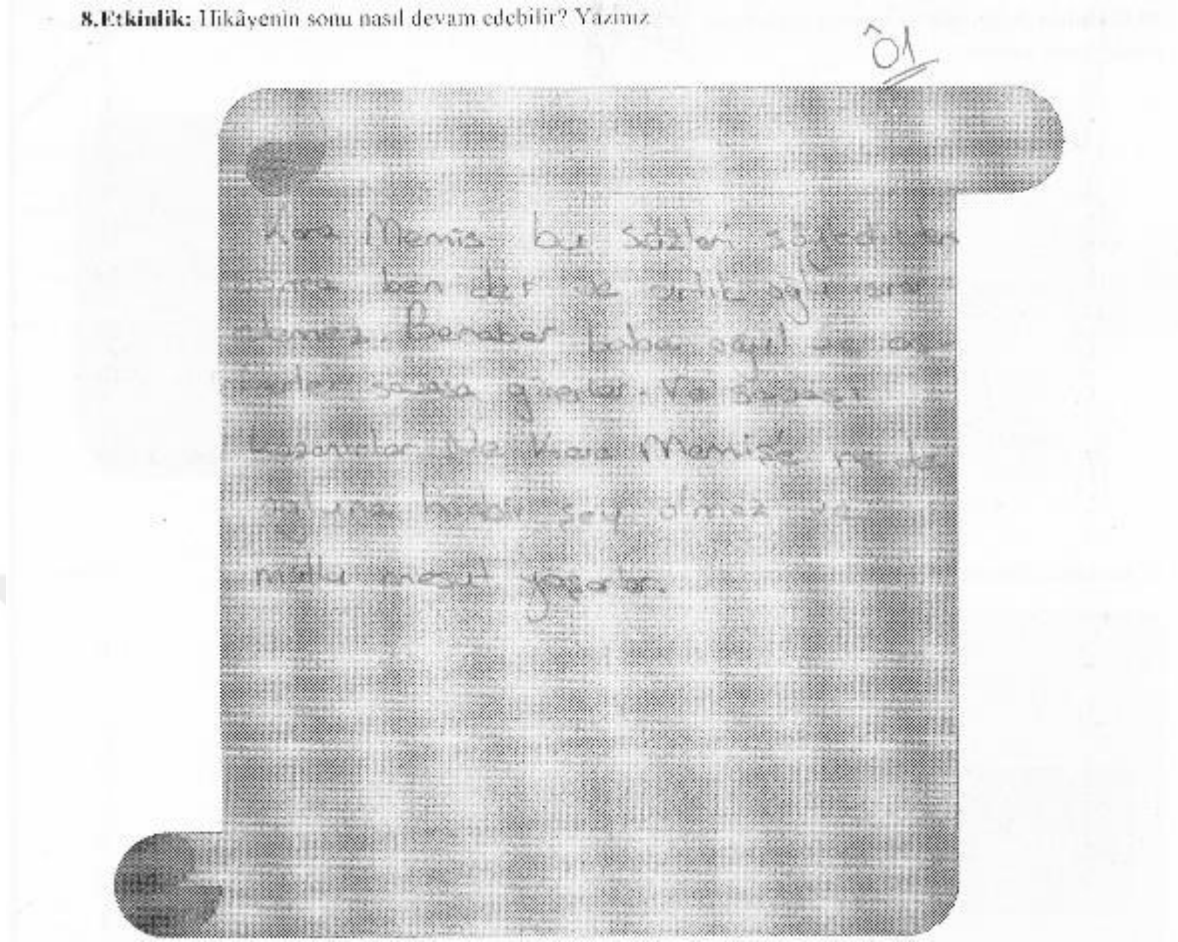
Etkinlikte öğrenciden istenen durumun yerine getirildiği görülmektedir.

8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

Kara Memiş de savaşa katıldı. Savaş bittikten sonra
Kerem'i yatağına taşıyarak. Her taraf ceset doluydu.
Kara Memiş de can uşamel uşemeli. Oğlu
ölünmüş, onu arıyordu. Oğlu onu kurtulmuştu.
Kara Memiş şehadet çektir ve vatan
sarıyınca diğer şehitlerle.

Resim 4.36. Öğrenci 7 yaratıcı yazma etkinliği

Öğrencinin etkinliği istenilen yaratıcı yazma becerisi noktasında yaptığı görülmüştür. Metnin kahramanı olan Kara Memiş'i de savaşa dahil etmiş ve sonunda şehadet şerbetini içerken oğluyla görüşmesini tasvir etmiştir.

Resim 4.37. Öğrenci 1 yaratıcı yazma etkinliği

Bu örnekte de tasarlanan etkinliğin öğrenci tarafından tamamıyla yapıldığı görülmektedir.

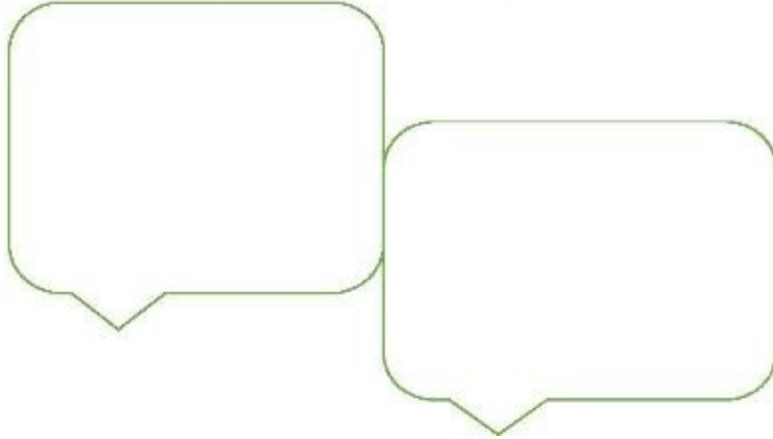
Yazma becerisini ele alan bir başka etkinlikte de Eskici adlı metinden hareketle olayın iki kahramanı olan Eskici ve Hasan' ın duygularıyla empati kurulması amaçlanmış ve böylece bu duygulardan hareketle bir mektup yazmaları istenmiştir. Metinlerde farklı yazma etkinliklerinin yer almasının bir başka amacı da farklı metin türlerinin tanınmasına yardımcı olarak yedinci sınıf MEB müfredatına da değinmektir.

Yine aynı metnin etkinliklerinde yer alan "vatan sevgisi" temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız başlıklı etkinliğin hem yaratıcı yazmaya hem de farklı türde metinlerin tanınmasına yardımcı olduğu düşünülmektedir.

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve dışıncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Resim 4.38. Eskici metni mektup ve şiir yazma etkinliği

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

31

14.12.2015
Erzurum

Sevgili Hasan,

Başından geçenleri duyduğum çok üzülürdüm. Yaşadığın şeyler gerçekten de hiç kolay değil.

Beni: hakanın yanına Arabistan'a gönderdiler. Arapçayı öğrenip de kendi dilinden vazgeçmeyecek komşu- mon beni çok etkiledi. Evimize gelen eskicinin Türk olması ve Türkçe bilip serinle sohbet etmesi benim için rahatlatıcıydı.

Hakan'ın içinde kocaman bir hayat var. Aklılık konuş- bence. Hem hiç olmazsa rahatlırsın. Hayatın boyunca umarım mutlu olursun.

Sevgilerimle...

Bayza Tatlısu

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Vatan uğrunda
Toprakta yatan
Keremim son demasına kadar savaşan
Türk gençleriyiz.

Canım vatanım
Güzel vatanım
Sen bizim
Güzel Yurdumuz.

Resim 4.39. Eskici metni Öl mektup ve şiir yazma etkinliği

Öğrencinin hem mektubu hem de şiiri başarıyla yazdığı görülmektedir.

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

14/12/2015

Sevgili Hasan,

Bu mektupta sana serin ve eskicinin davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerimi açıklayacağım.

Sen çok iyi kalpli bir çocuksun. Eskici de öyle. Duygusal olmanız beni de duygusallaştırıyor. Senin bu yönünüz beni etkiledi.

Son olarak da annen ve baban için üzümle senin gibi cıvıllı insan bu duyguları yaşıyor.

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Vatan Sevgisi

Gönlümde akar serin serin nehirleri
Dağları taşları, ovaları, bağrıları
Herşeyi ayrı ayrı güzel
Benim güzel memleketimin

Gönlümde akar serin serin nehirleri
Dağları taşları, ovaları, bağrıları
Herşeyi ayrı ayrı güzel
Benim güzel memleketimin

Resim 4.40. Eskici metni Ö7 mektup ve şiir yazma etkinliği

Öğrencinin etkinlikleri yaptığı fakat şiirin bir kıtasını eksik bıraktığı görülmektedir.

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız

Sevgili Yazar,

Bu metin benim çok hoşuma gitti. Hasen'in anne babasını kaybedip halasının yanına Arabistan'a gitmesi. Hasen'in daha önce hiç konuşmadığı bir dili konuşması zor olundu. Ve konuşmaması tercih etmesi beni çok etkiledi. Eskici'nin gelmesiyle Hasen'in yanlışlıkla Türkçe soru sorması perçektan güzel bir şans oldu ve sonunda Türkçe konuşabilecek birini bulması ama eskicinin vakti geldiğinde giderken Hasen'in ağlaması ve eskicininde dayanamayıp ağlaması bence harika bir olaydı. Kısacası metni çok beğendim

Muhammed
M. Enen Akayır

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Vatanın, milletin
En önemli gururudur
Eğer olmazsa aradıl
Birde olmazsa ülkende

Dilimizi almaya salıncılarla
Canımız pahasına savaşırız
Düşman onbin kişi olsa
Bizler bin kişi olsakda
Onları yeneriz
Onları ezeriz

Resim 4.41. Eskici metni Ö11 mektup ve şiir yazma etkinliği

Öğrencinin istenileni yerine getirdiği görülmüştür.

Ö18

5.Etkinlik: Okuduğumuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

14/12/2018
Erzurum

Sevgili Hasan,

Ben senin halinden anlıyorum. Orada niye sustuğunu da anlıyorum.

Senin Arabistan'da niye konuşmadığını da anlıyorum. Senin orada Türkçe konuşacak kimsen olmadığı için susuyorsun. Ben de senin gibi yapardım. Türkçe konuşacak kimsen olmasa senin yaşadığın gibi yapardım.

Seni sevgi ve sevgiyle selamlıyorum.

Z. Meral
Muhammed Halim MERAL

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

En güzel sevgi
Benim vatan sevgisi
Kimse değişmez vatanın
Herkesin vatanı kendine.

Bir vatanı sevmeliyiz
Ona sahip olmalıyız.
En güzel vatan
Benim cennet vatanımdır.

Resim 4.42. Eskici metni Ö18 mektup ve şiir yazma etkinliği

Bu öğrencinin de etkinlikte isteneni yerine getirdiği görülmüştür.

Ö17

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

Sevgili Hasan,

Gerektikçe senin başına gelenler pişman tavuğun başına gelmişti. Ama sen gerektikçe çok iradeli bir insansın. Benim için konumun. Benim o cıvıltı ile gittiğinden. Tada halime en hergizni sevgimden. Vayya estikçe denizdenki "Her gün burdan geç."

Sevgilerimle. Ahmet Akış ERTE

Amet.

Ahmet Akış ERTE

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

Vatanım, Vatanım,
Ne de görüldü
Kızların süsleri
Ayıların kübrmeleri
Vatanım, Vatanım

22 Feb '1923 'den
Sonsuza
Her zaman, her yerde
En büyük Türkiye.

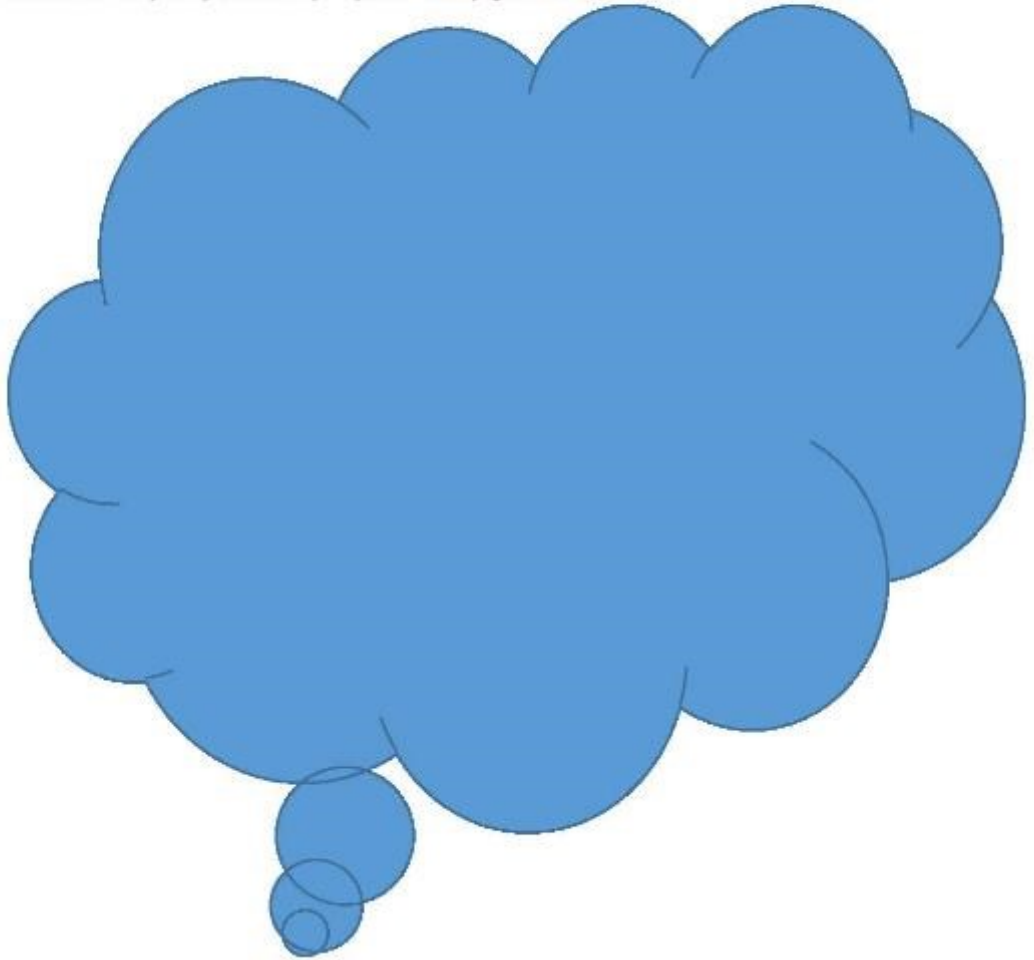
Resim 4.43. Eskici metni Ö17 mektup ve şiir yazma etkinliği

Etkinliğin öğrenci tarafından istenen amacına uygun olarak yapıldığı görülmektedir.

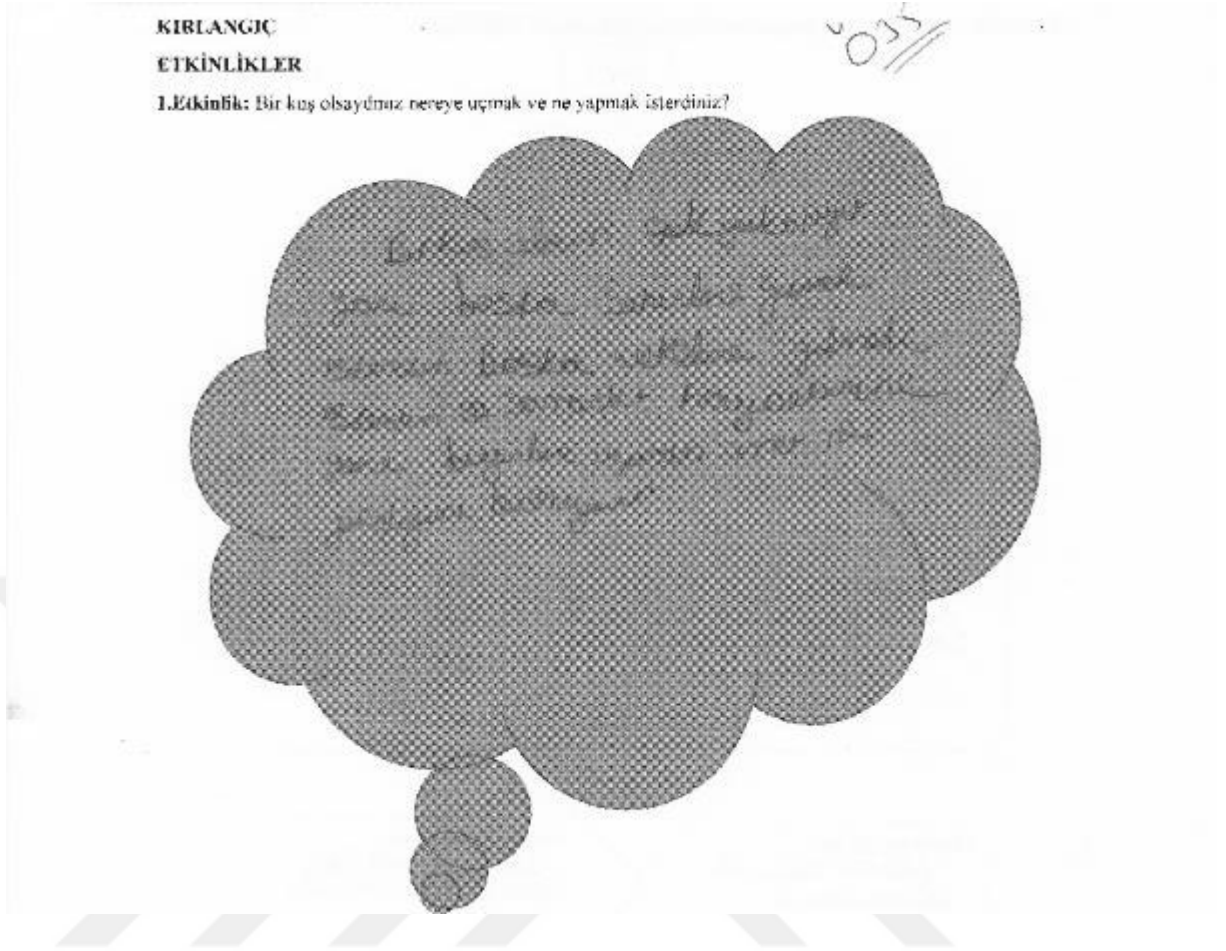
Yazma başlığı altında ele alınan etkinliklerden bir diğeri de Kırlangıç adlı metnin bağlamında tasarlanan ‘‘Bir Kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?’’ başlıklı etkinliktir, bu etkinlikte hem metne giriş noktasında bir hazırlık yapılması hem de okunan metinle alakalı empati kurarak yaratıcı yazma etkinliğinin yapılması amaçlanmıştır.

KIRLANGIÇ ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

Resim 4.44. Kırlangıç metni yazma etkinliği

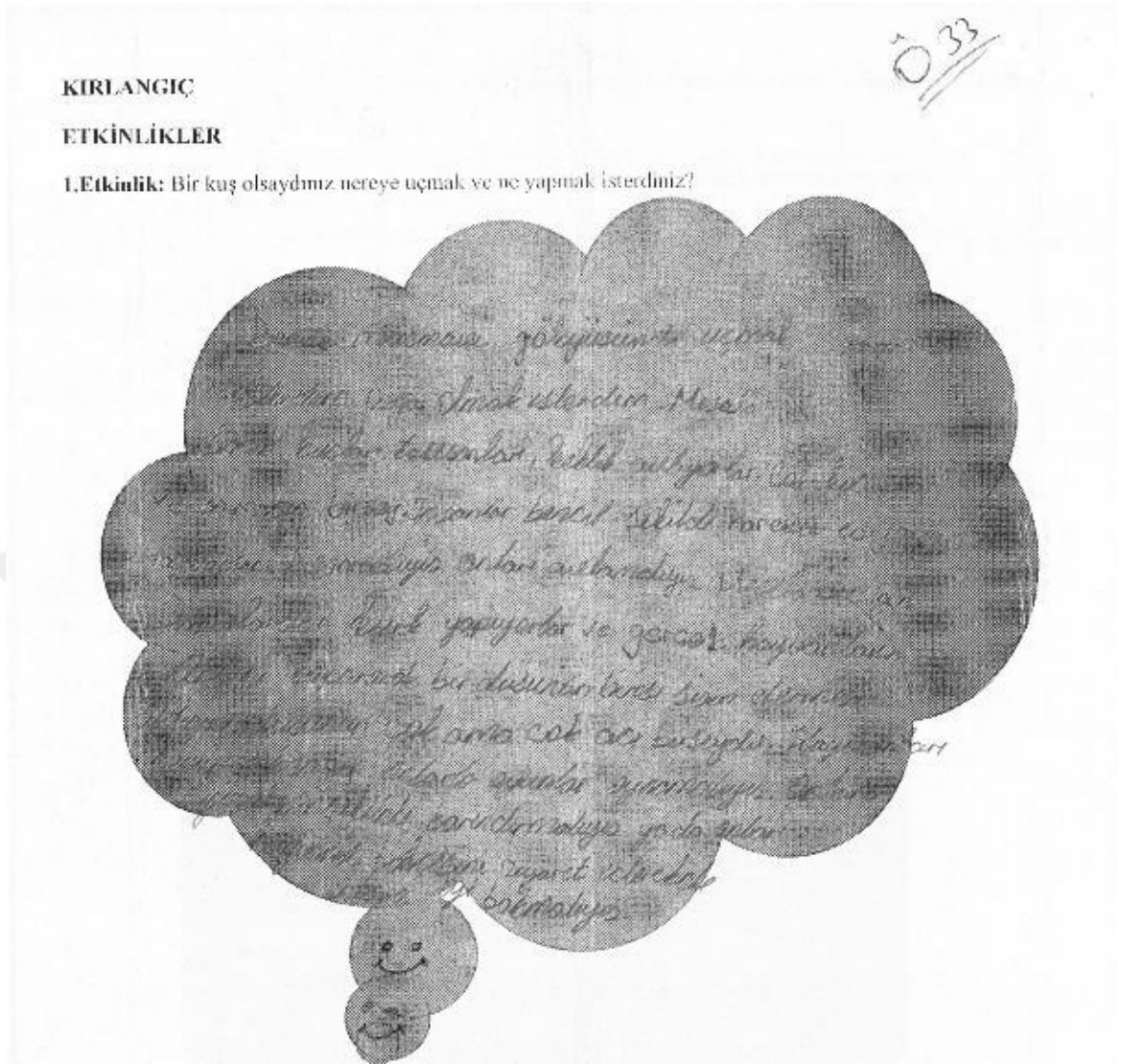
Resim 4.45. Kırlangıç metni Ö35 yazma etkinliği

Öğrencinin etkinlikteki amaca uygun olarak etkinliği tamamladığı görülmektedir.

KIRLANGIÇ

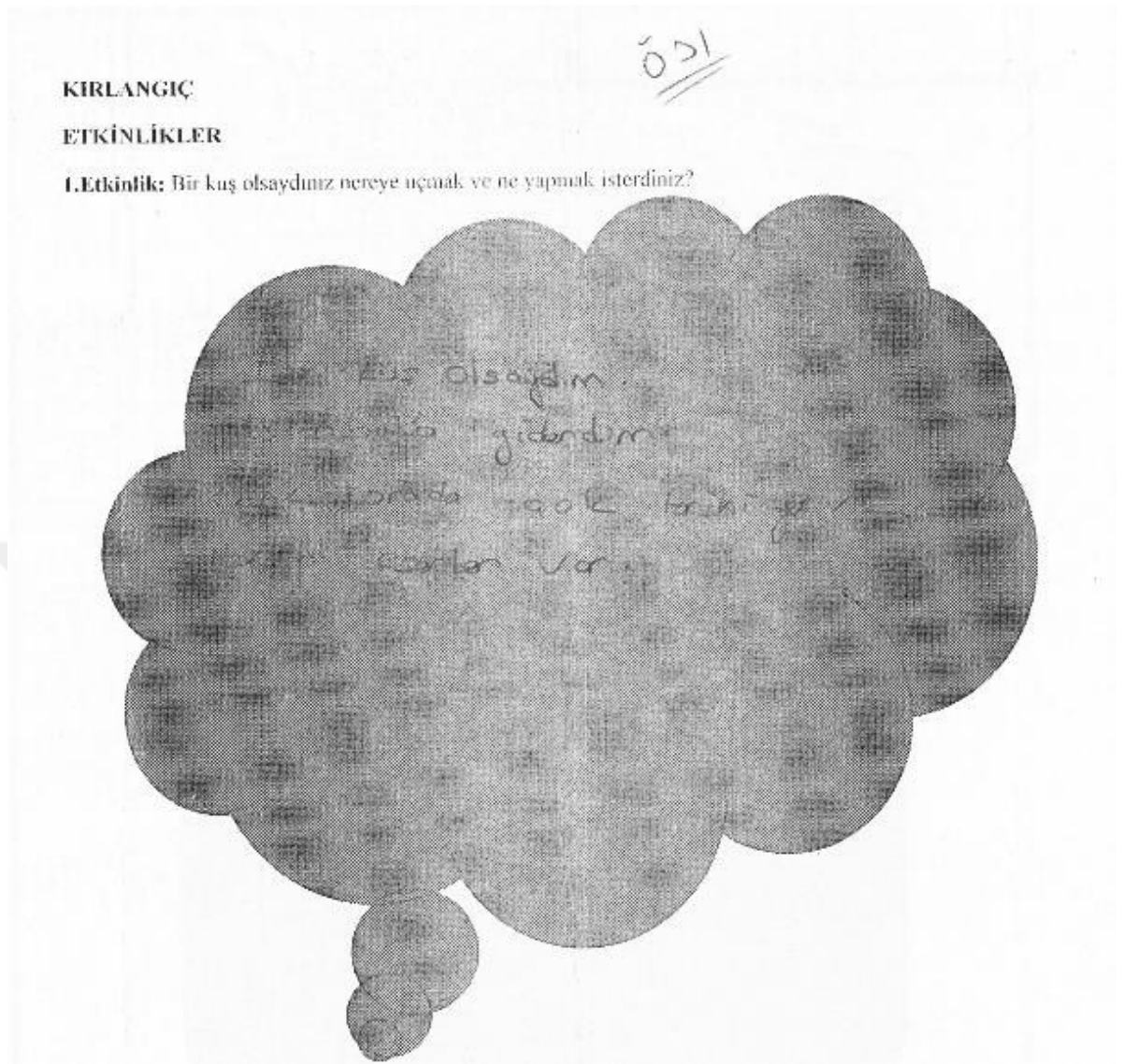
ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

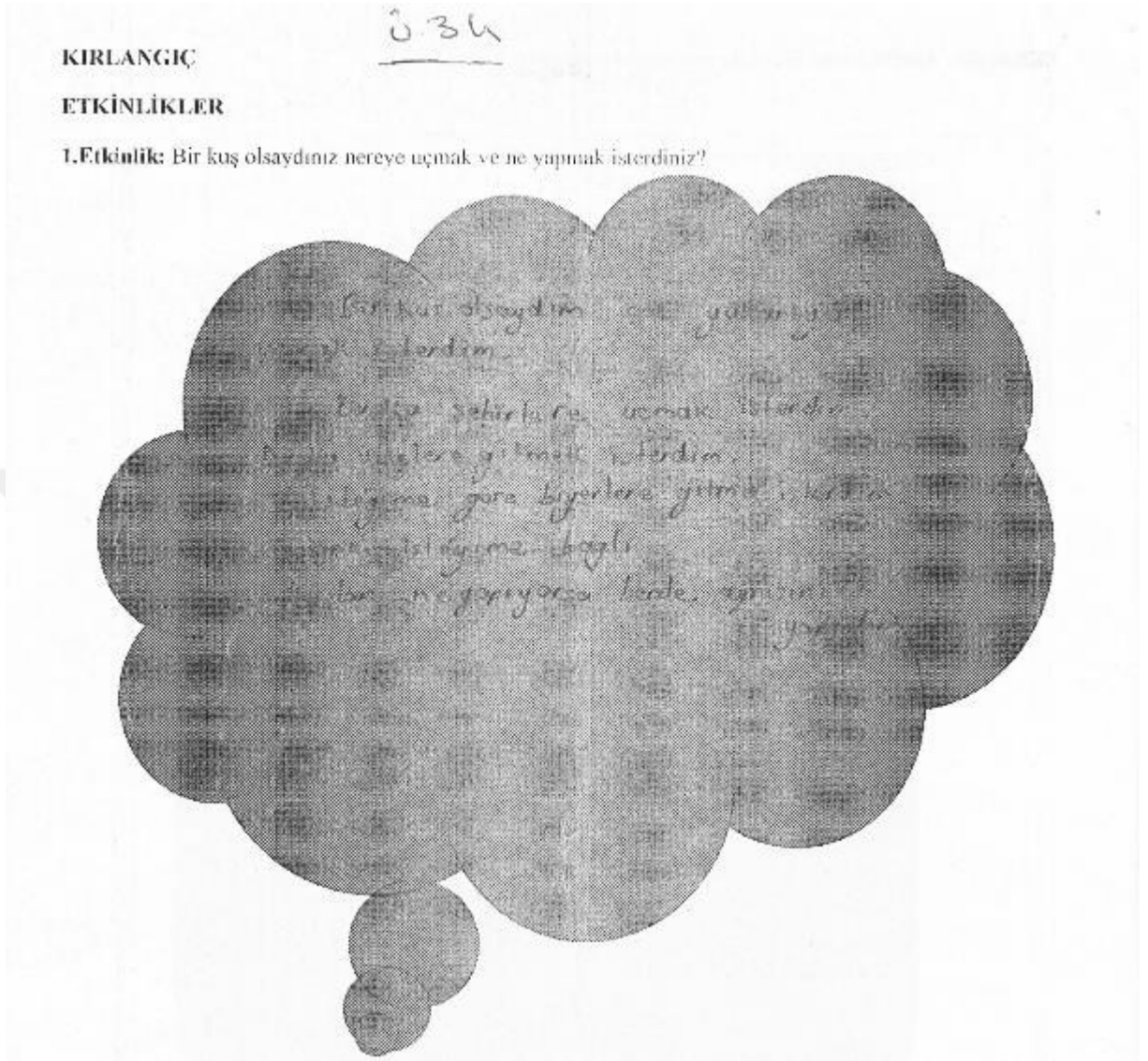
Resim 4.46. Kırılma metni Ö33 yazma etkinliği

Bu öğrencinin de istenen etkinliği yerine getirdiği gözlenmiştir.

Resim 4.47. Kırlangıç metni Ö31 yazma etkinliği

Öğrencinin etkinliği yaptığı fakat cümlelerinin hacminde eksiklik olduğu görülmektedir. Ancak öğrencinin istenen amaca yönelik cevapları verdiği gözlenmiştir.

Resim 4.48. Kırlangıç metni Ö34 yazma etkinliği

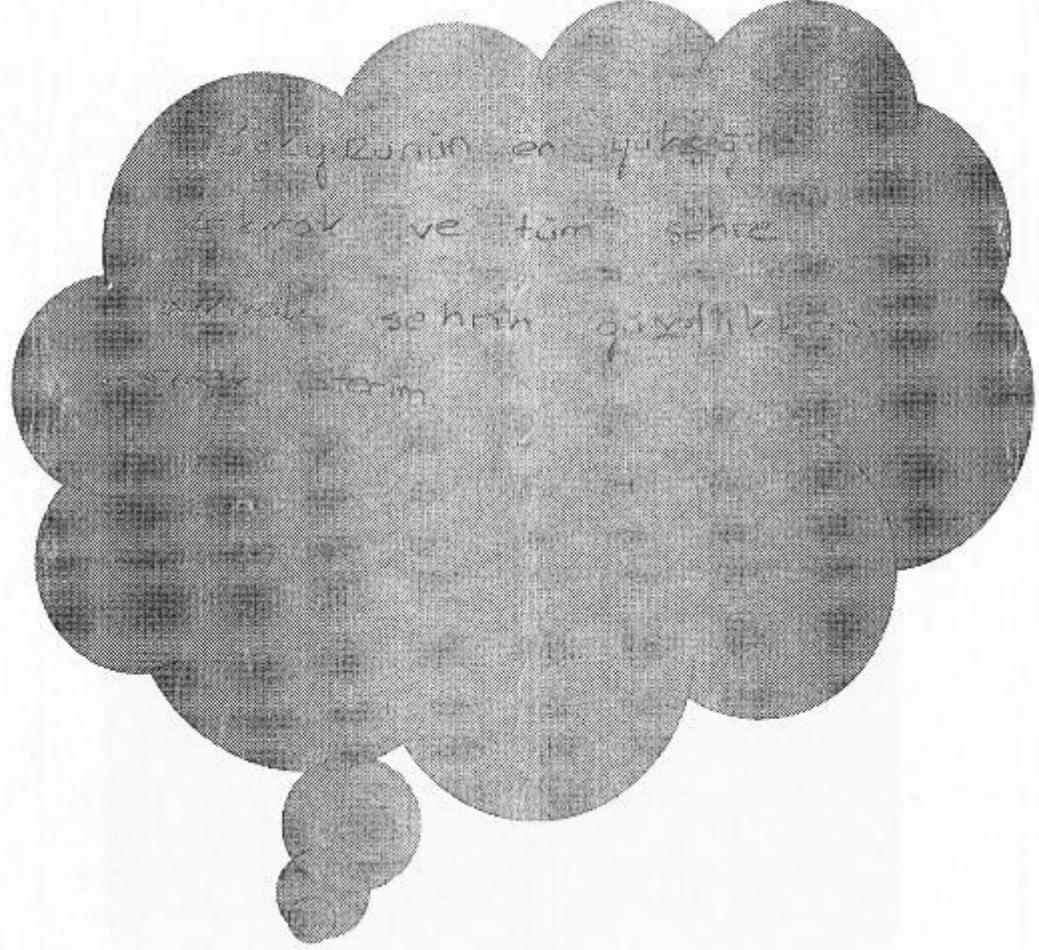
Öğrencinin hedeflenen yazma becerisini yerine getirdiği görülmüştür.

KIRLANGIÇ

ETKİNLİKLER

Ö.32

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

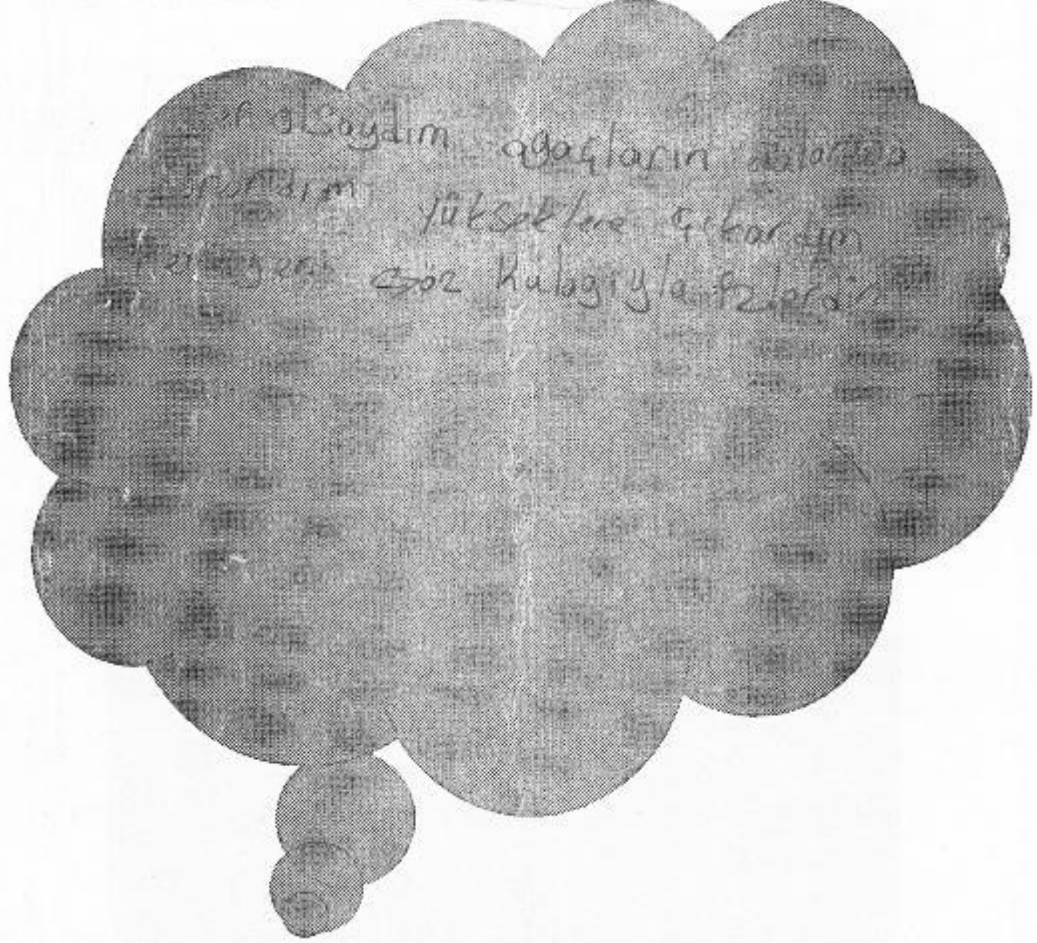
Resim 4.49. Kırlangıç metni Ö32 yazma etkinliği

Öğrencinin etkinliği yaptığı görülmektedir.

KIRLANGIÇ

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

Resim 4.50. Kırlangıç metni Ö3 yazma etkinliği

Bu öğrenci de istenen soruya yönelik olarak kısa olsa da cevabı yeterli olacak şekilde yazmıştır.

Edebiyat Bilgileri

Çalışmanın ana iskeletini oluşturan klasik Türk edebiyatı metinleri ile duygular temasının öğretiminin hedeflenmesi bağlamında metinlerin bütün etkinliklerinde bu amaca öğrenci çalışma kitabında yer verilmiştir. Bu etkinlikler öğrenciye görelilik ilkesi esas alınarak hazırlanmış olup öğretilmesi hedeflenen amaca göre tasarlanmıştır.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Mînacat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehr-i Sitanbül ki **bi-misl ü** bahadır
Bir **sengine yek-pâre** Accın mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri **emsalsiz** bir **kaynattedir**,
Onun bir taşına **tun** Accın mülkü fedadır)

- Ey **sadr-ı cihan-bân** ede Hak devletin **ef zûn**
Kim devletin **erbâb-ı dile lûtf-i Hudâdır**

(Ey **dünyanın sahibi!** Allah , senin devletini **yüceltsin!**
Çünkü senin devletin gönlü dostlarına **Allah'ın bir bağlıdır.**)

- **Ez-cümle** Nedimâ kulun **ey âsaf-ı devran**
Müstağrak-ı lûtf u kerem ü cüd ü atadır

(Ey **dönemin büyük veziri!** Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulun, senin cömertliğine **boğulmuştur.**)

- **Sadrında** seni cüleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır (Nedim)

(**Sadrızamânlığın** boyunca Allah seni hep daima sabit kalsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Resim 4.51. Kaside örneği etkinliği

Tasarlanan bu etkinlikte öğrencilere klasik Türk edebiyatı nazım şekillerinden kasidenin özellikleri kavratılmak istenmiştir. Etkinlik öncesinde kaside türü hakkında kısa bir bilgi verilmiş ve Osmanlı Türkçesi kelimelerin, beyitlerin anlamları alta verilerek öğrencilerden etkinlikte verilen kasidenin konusunun ne olduğunu ve kasideden ne anladıklarını yazmaları istenmiştir.

6.Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri okuduğunuz metne göre sıralayıp metnin planını çıkarınız

Metninle İlgili İfadeler	Metnin Planı
1 Kırangıcın adamın yanına gelmesi	A Kırangıcın adamın yanına gelmesi
2 Kırangıcın göç etmesi	B Adamın kırangıcıyı kovması
3 Adamın bilge kişiye danışması	C Kırangıcın göç etmesi
4 Adamın kırangıcıyı kovması	D Adamın kırangıcının gelmesini beklemesi
5 Adamın kırangıcının gelmesini beklemesi	E Kuşların göçten dönmesi
6 Kuşların göçten dönmesi	F Adamın bilge kişiye danışması

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Müracaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıyı anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehri-i Sitanbül ki bî-mîst ü behadır
Bir sengine yek-pür Acem mülkü fedadır → İstanbul çok değerli olduğu için...

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kıymettedir,
Onun bir tagına tûr Acem mülkü fedadır)

- Ey sadr-ı cihan-ısin cde Hak devletin ef zûn
Kim devletin erbâb-ı dâle lûtf-ı Hudâdır → Devletin Allah'ın bir lütfi olduğunu...

(Ey dünyanın sahibi! Allah , senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bağışdır.)

- Ez-cümle Nedim kulan ey âsâf-ı devrân
Müstâğrak-ı lûtf ü kerem ü cüd ü atadır → Bir vezir tesekkür ediyor...

(Ey âlemin büyük veziri! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulan, senin cömertliğine boğulmuştur.)

- Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin etikleri şimdi bu duadır (Nedim) → Sadrazamın çok sevildiği...

(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep dâima sabit kılsın
İnsanların etikleri dua şimdi hep budur)

Resim 4.52. Kaside örneği Ö38 etkinliği

Etkinlikte öğrencinin kasidenin temasını doğru olarak bulduğu görülmüş, öğrenci beyitlerin yan kısımlarına da kasidenin temalarını temel hatlarıyla bir cümlede anlatmaya çalışmış ve şairin mahlasının olduğu beyti de çıkarmıştır .

6.Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri okuduğunuz metne göre sıralayıp metnin planını çıkarınız.

Metinle İlgili İfadeler	Metnin Planı
1 Kurlangıcın adamın yanına gelmesi	A 1 Kurlangıcın adamın yanına gelmesi
2 Kurlangıcın göç etmesi	B 4 Adamın kurlangıcı bulması
3 Adamın bilge kişiye danışması	C 2 Kurlangıcın göç etmesi
4 Adamın kurlangıcı kovması	D 5 Adamın kurlangıcın gelmesini beklemesi
5 Adamın kurlangıcın gelmesini beklemesi	E 6 Kuşların göçten dönmesi
6 Kuşların göçten dönmesi	F 3 Adamın bilge kişiye danışması

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Münacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıyı anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehir-i Sitanbül ki bi-misl ü bahadır
Bir sengine yek-pâre Acem mülkü fedadır
(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kaynattır,
Onun bir taşına tüm Acem mülkü fedadır)
Münacaat
Allah'ın yarattığı şeylerin ne kadar
büyüktür ve güzel olduğuna bir örnektir
- Ey sadr-ı cihan-bân ede Hak devletin ef zûn
Kim devletin erbâb-ı dile lûtf-i Hudâdır
(Ey dünyanın sahibi! Allah , senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bağıdır.)
Münacaat
İnsanlar Allah sizin ve yarımsızdıkları
yüceltsin çünkü siz Allah'ın değerli
kullarındanınız.
- Ez-cümle Nedimâ kulum ey âsaf-ı devran
Müstâğrak-ı lûtf ü kerem ü cüd ü atadır
(Ey dönemin büyük veziri! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulum, senin cömertliğine boğulmuştur.)
Tevhid
Yüce Allah , Nedim kulum senin bolluğun
la ve merhametinde tonlanmış
- Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır
(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)
Münacaat
(Nedim)
İnsanların genel isteği Hıyati
boyunca Allah bizi doğru yoldan
götürmüş

Resim 4.53. Kaside örneği Ö6 etkinliği

Etkinlikte istenen cevapları öğrencinin vermeye çalıştığı, kasidenin beyitlerinin konularını doğru cevapladığı ve şairin mahlasının altını çizdiği görülmektedir.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Münacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz

- Bu şeh-i Sıtanbül ki bi-misl ü bahadır (methiye)
Bir sengine sek-pür Acem mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kıymettedir,
Onun bir taşına bin Acem mülkü fedadır.) (methiye)

- Ey sadr-ı cihan-ı emede Hak devletin el-zin (methiye)
Kim devletin erbab-ı cile lütf-i Hudadır

(Ey dünyanın şahidi! Allah, senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarını Allah'ın bir bağışdır.) (methiye)

- Ez-cümle Nedim kulu ey Hüda devranı (methiye)
Müstagrak-ı lütf ü kerem ü cüd ü atadır

(Ey dünyanın büyük vearı! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulu, senin cömertliğine boğulmuştur.) (methiye)

- Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit (Nedim) (methiye)
Hep âlemün etikleri şimdi bu duadır

(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep dâima sabit kılsın (methiye)
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Delet Baygunesi övmek için yazılmış

Resim 4.54. Kaside örneği Ö3 etkinliği

Öğrencinin 1.beyti yanlış olarak yorumladığı bunun haricinde kalan beyitlerin konularını tam olarak ayırt ettiği görülmüştür. Ayrıca metnin sonunda da methiye konusunun devlet büyüklerini övmek için yazıldığını aktarmıştır.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Münacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

1 • Bu şeh-i Sitanböl ki bi-nisî ü bahadır
Bir şengine vel-i-yâs Acem mülkü fêdâdır

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir bahadır
Onun bir taşına ilim Acem mülkü fêdâdır)

2 • Ey sadr-ı cihân-bâs ede Hak devletin ef-zân
Kim devletin erhâb-ı dîle lûtf-ı Hudâdır

(Ey dünyanın sabihü! Allah, senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarıca Allah'ın bir bağıdır.)

3 • Ez-cümle Nedim kulum ey âzâd-ı dîvân
Müstâğrak-ı lûtf u kerem ü cüd ü atâdır

(Ey dönenin büyük vâziri! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulum, senin cömertliğine bağlanmışım.)

4 • Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şîndi bu dudur (Nedim)

(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

3. beyitte mahlasını kullanmıştır.

Bu beyitte İstanbul'a duyulan sevgi, hasret ve nazınlık anlatılmıştır. Ayrıca İstanbul için Allah'tan her şey istemiştir ve bir niyetlerini ifade etmiştir.

Resim 4.55. Kaside örneği Ö3 etkinliği

Öğrenci mahlas beytini doğru olarak bulmuşken bunun yanında metnin konusunu kısmen de olsa yanlış çıkarmıştır.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Munacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anılamak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şiirin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehir-i Sitanbül ki bi-mîl ü bahadır
Bir sengine yatıp öre Acem mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kıymettedir
Onun bir taşına için Acem mülkü fedadır)

→ İstanbul'a her şeyin feda olmasıdır

- Ey sadıq cihan-ben-e Hak devletin ef zün
Kim devletin erbâb-ı dile lûtf-i Husûdun

(Ey dünyanın sahibi! Allah, senin devletini yüceltsin!

Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bağışudur.)

→ Devlet yükseltmek.
yüceltmek

- Ez-cümle Nedim-i kalem ey âzâd-i devlet
Müstâğrak-ı lûtf u kerem ü cüd ü atadır

(Ey dünyanın bürsük ve âzâd! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kalem, senin cömertliğine boğulmuştur.)

→ Vezir sayesinde cömertliğe boğulmak

- Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır

(Nedim)

(Sadrızamân'ın boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Ne güzel dua etmek
dua edip yüceltmek.

Resim 4.56. Kaside örneği Ö32 etkinliği

Öğrencinin beyitlerden anladıklarını yanına yazdığı ve metnin bağlamını tam olarak ifade ettiği görülmektedir. Böylece etkinliğin amacına ulaştığı ve öğrencinin seviyesine uygun bir klasik Türk edebiyatına dönük etkinlik olduğu söylenebilir.

6.Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri okuduğunuz metne göre sıralayıp metnin planını çıkarınız.

Metnin İlgili İfadeleri	Metnin Planı
1 Kurlangıcın adamın yanına gelmesi	A Kurlangıcın adamın yanına gelmesi
2 Kurlangıcın göç etmesi	B Adamın kurlangıcı koymasına
3 Adamın bilge kişiye danışması	C Kurlangıcın göç etmesi
4 Adamın kurlangıcı koymasına	D Adamın kurlangıcı gelmesine bekle- mesi
5 Adamın kurlangıcın gelmesini beklemesi	E Kurlangıcın göç etmesi
6 Kuşların göçten dönmesi	F Adamın bilgeye danışması

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığına ve birliğini anlatan kasidedir.
- Mınacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümlünden dnyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehir-i Sitanbül ki bî-misl ü bahadır
Bir sengine **şak-şak** Acem mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kahramandır,
Onun bir taşına **şak-şak** Acem mülkü fedadır)

- Ey sadr-ı **cihan-ı den** ede Hak devletin ef'zün
Kim devletin erbâb-ı dile lüt'ü Hudâdur

(Ey dünyanın sahibi! Allah, senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bahışudur.)

- Ez-cümle Nedimâ kulun **ey şair-i devran**
Müstâğrak-ı lüt'ü kerem ü cüd ü atadır

(Ey dönemin büyük veziri! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulun, senin cömertliğine boğulmuştur.)

- Sadrında seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır

(Nedim)

(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Kasidenin konusu: Bir adamın devlet
tarafından yapılan iyiliğe minnettar
kalması ve bunun karşılığında
devlet ve devlet erbarı
için dualar etmesini anlatıyor.

Şair 3. beyitte mahlasını
kullanmıştır.

Ben bu kasideden Nedim
zamanında İstanbul'da yaşamış
bir adamın vezir yardımcısı
olduğu ve bunun karşılığında
devlet ve devlet erbarı için
dualar ettiğini ve bu duaların
sayesinde devlet daima sabit
kaldığını anlatıyor.

Resim 4.57. Kaside örneği Ö40 etkinliği

Öğrencinin etkinlikte istenen kazanımları eksik olarak yanıtladığı gözlenmiştir. Fakat şairin mahlasının geçtiği kısmı belirlediği ve kaside hakkında geniş bir açıklama yaptığı görülmektedir.

6.Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri okuduğunuz metne göre sıralayıp metnin planını çıkarınız.

Metinle İlgili İfadeler	Metnin Planı
✓ Kurlangıcın adamın yanına gelmesi	A Kurlangıcın adamın yanına gelmesi
✓ Kurlangıcın göç etmesi	B Adamın kurlangıcı kovalması
✓ Adamın bilge kişiye danışması	C Kurlangıcın göç etmesi
✓ Adamın kurlangıcı kovması	D Adamın kurlangıcı gelmesini beklemesi
✓ Adamın kurlangıcın gelmesini beklemesi	E Kuşların göçten dönmesi
✓ Kuşların göçten dönmesi	F Adamın bilge kişiye danışması

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şîr türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Münacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümlerinden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şîri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehir-i Sitanbül ki bi-misl ü bahadır
Bir sengine yek-pere Acem mülkü fedadır

→ İstanbul şehrinin adı önemli ve değerli olduğu.

(Bu İstanbul şehri emsalsiz bir kıymettedir,
Onun bir tahtına tük Acem mülkü fedadır)

- Ey sadr-ı cihan-bân ede Hak devletin efzûn
Kim devletin erbâb-ı dile lûtf-i Hudâdır

→ Devletin Allah'ın insana bir lutfu olduğu

(Ey dünyanın sahibi! Allah, senin devletini yüceltsin!
Çünkü senin devletin gönül dostlarına Allah'ın bir bağışudur.)

- Ez-cümle Nedim kulun ey Asaf-ı devyân
Müstakrak-ı lûtf u kerem ü cüd ü atadır

→ Bir vazire teşellür edildiği

(Ey dünyanın büyük veziri! Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulum, senin cömertliğine boğulmuştur.)

- Sadrazam seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır

→ Sadrazamın çok sevdiği (Nedim)

(Sadrazamlığın boyunca Allah seni hep daima sabit kalsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

Resim 4.58. Kaside örneği Ö39 etkinliği

Etkinlikte istenenlerin bazı kısımları öğrenci tarafından eksik olarak verilmiştir. Mahlas kısmı işaretlenerek aktarılmıştır.

Bu etkinliğin yanı sıra her metin etkinliklerinde edebiyat konularını içeren etkinlikler tasarlanmıştır. Edebiyat konularını içeren bir başka etkinlik de söz sanatları etkinliklerinden biri olan tezat (zıtlık) sanatına ilişkin çalışmadır. Bu etkinlikte klasik Türk edebiyatından alınan bir beyitte zıtlık sanatının öğrenci tarafından görülüp yorumlanması amaçlanmıştır.

7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dostum âlem senin çün ger olur düşmân bana

Gam değil zirâ yetersin dôt ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

Resim 4.59. Tezat sanatı etkinliği

Ö.5
7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dostum âlem senin çün ger olur düşmân bana

Gam değil zirâ yetersin dôt ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

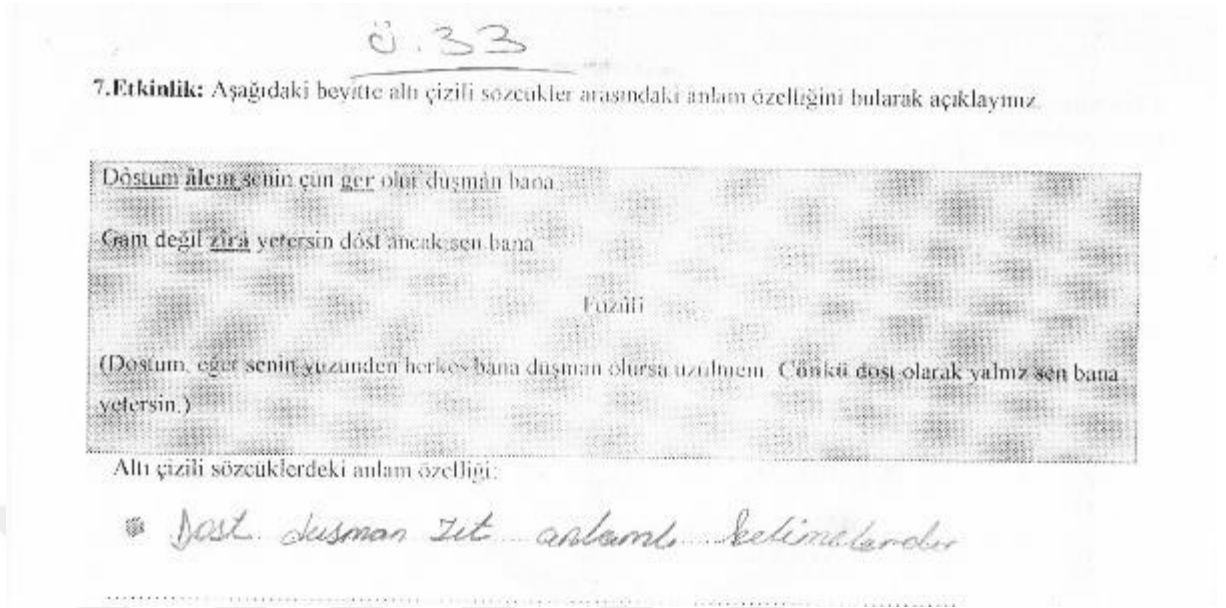
Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

Anelansa zet imbam üstelâ verer

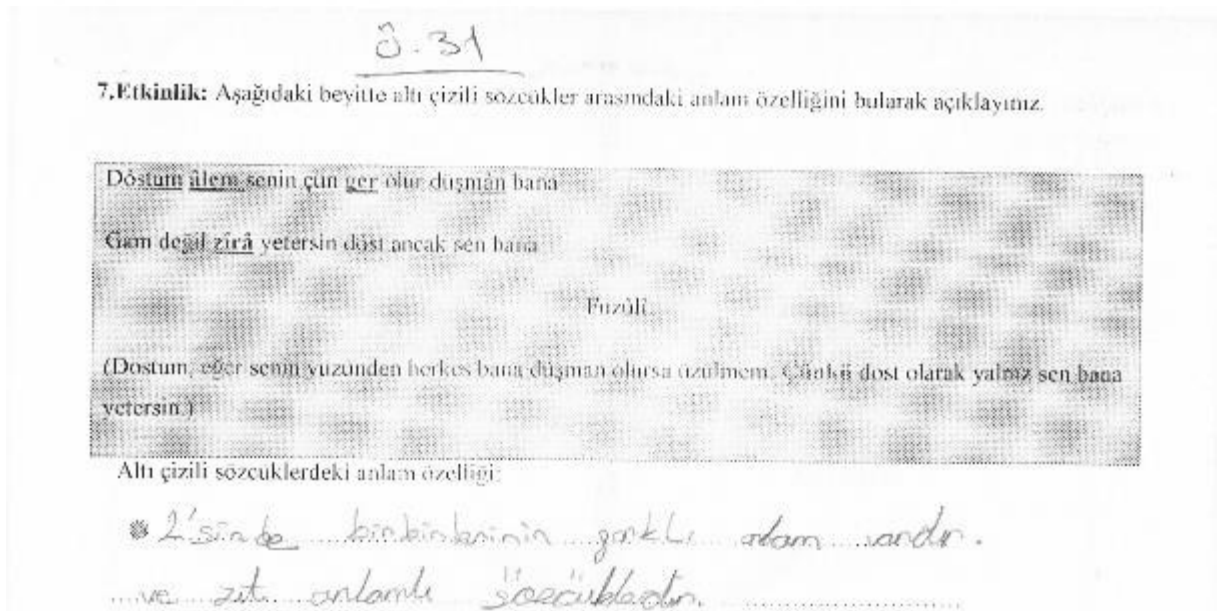
Resim 4.60. Tezat sanatı Ö5 etkinliği

Öğrencinin etkinlikte isteneni doğru cevapladığı görülmüştür.

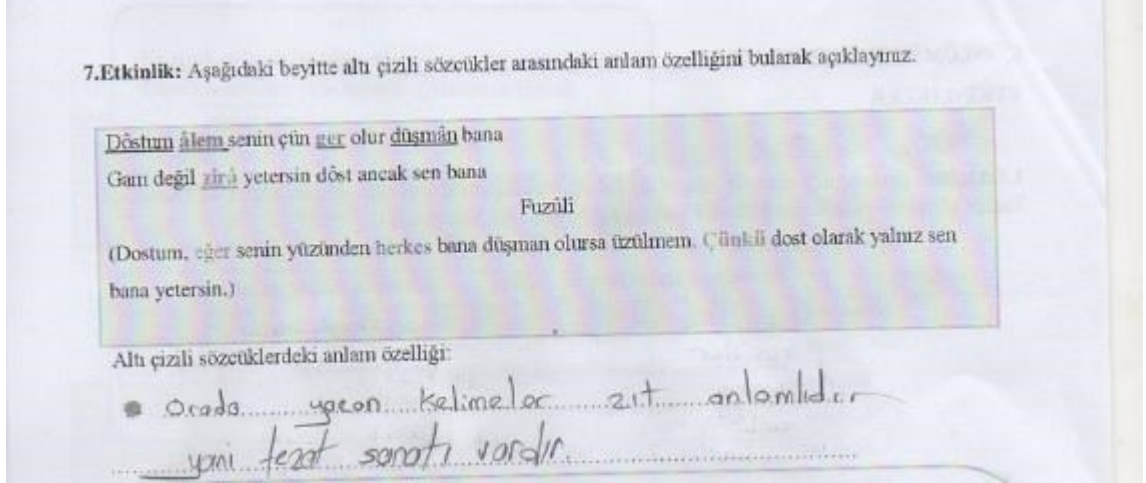
Resim 4.61. Tezat sanatı Ö33 etkinliği

Öğrencinin etkinlikte isteneni cevapladığı gözlenmiştir.

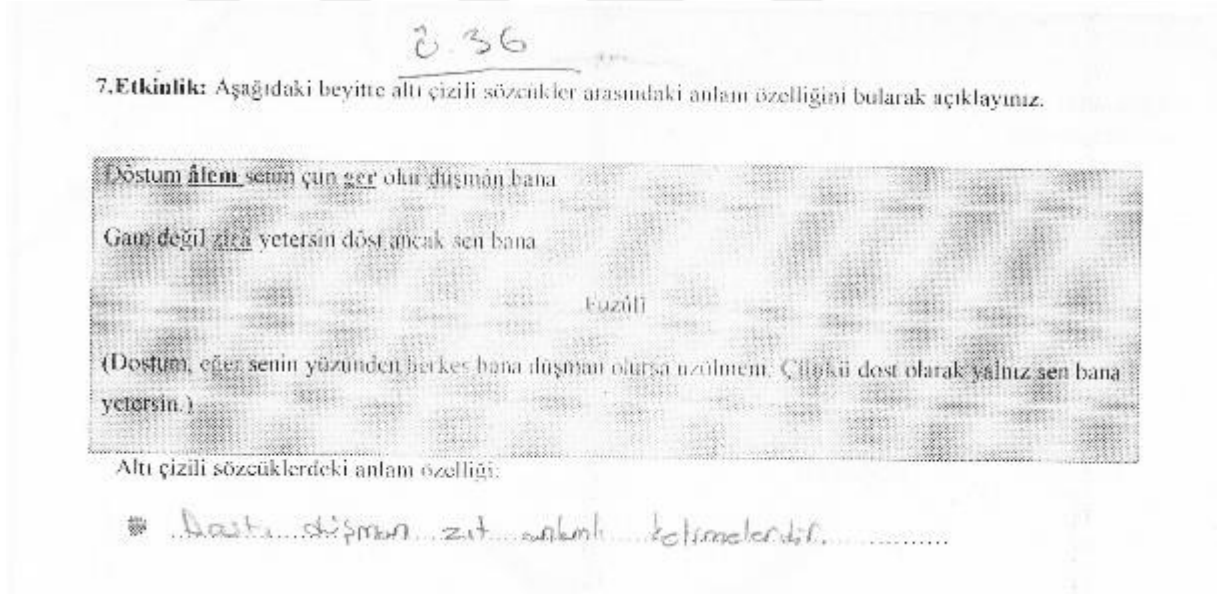
Resim 4.62. Tezat sanatı Ö31 etkinliği

Çalışma öğrenci tarafından doğru olarak yanıtlanmıştır.

Resim 4.63. Tezat sanatı Ö9 etkinliği

Öğrenci zıt anlamlı kelimeleri tespit etmiş ve aralarındaki anlam ilişkisinin tezat sanatı olduğunu bulabilmiştir.

Resim 4.64. Tezat sanatı Ö36 etkinliği

Etkinlikte istenen cevabı öğrenci yanıtlamıştır.

8. 14

7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dostum âlem senin çün ger olur düşman bana
 Gam değil zira yetersin dost ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

• Altı çizili sözcüklerde zıt anlam ilişkisi vardır

Resim 4.65. Tezat sanatı Ö14 etkinliği

Çalışmada aranan doğru cevap öğrenci tarafından yanıtlanmıştır.

Ö30

7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dostum âlem senin çün ger olur düşman bana
 Gam değil zira yetersin dost ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

• Altı çizili sözcüklerde zıt anlam ilişkisi vardır

Resim 4.66. Tezat sanatı Ö30 etkinliği

Öğrencinin tezat sanatını doğru bulduğu ve etkinliği doğru olarak tamamladığı görülmüştür.

Dil Bilgisi

Bir aylık bir süreçte uygulanan çalışmanın öğrencilerin MEB müfredatına dönük akademik başarılarına olumsuz etkisi olmaması adına yedinci sınıf müfredatına ve seviyeye bağlı olarak dil bilgisi ve noktalama konularını içeren etkinliklere yer verilmiştir. Etkinliğin uygulanma sürecinde zarflar konusuna tekabül etmesinden dolayı etkinliklere zarflar ve noktalama işaretleri konuları eklenmiştir.

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda muthuluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () serin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz nusunuz () dedi ()
4. Sevdiği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözündə güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi anyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () ()

Resim 4.67. Noktalama işaretleri etkinliği

Yukarıdaki açıklamaya uygun olarak tasarlanan bu etkinlik yedinci sınıf müfredatında yer alan noktalama işaretleri konusunu takviye etme amacıyla oluşturulmuştur.

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözündə güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir pençe ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () ()

Resim 4.68. Noktalama işaretleri Ö4 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözündə güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir pençe ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () ()

Resim 4.69. Noktalama işaretleri Ö3 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () (H) Hayat her zaman acımasız değildir (H) Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözünde güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () (H) Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () (H)

Resim 4.70. Noktalama işaretleri Ö5 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim (H) (H) Hayat her zaman acımasız değildir () (H) Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız (H) dedi ()
4. Sevdği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler (H) Türkçe (H) tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözünde güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () (H) Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () (H)

Resim 4.71. Noktalama işaretleri Ö26 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim (.) (?) Hayat her zaman acımasız değildir (.) (?) Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir (.)
2. Dün (,) öğleye doğru (,) senin ismini tekrar sayıklamaya başladı (.)
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız (?) dedi (.)
4. Sevdği dersler (,) matematik (,) fizik (,) kimya ve biyolojiden beş (,) sevmediği dersler (,) Türkçe (,) tarih (,) coğrafya ve felsefeden üç alınıp (.)
5. Başında foter şapka (,) gözündə güneş gözlüğü (,) üzerinde kırmızı bir pençe (,) • •
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi (,) niçin gelmişlerdi (,) kimi arıyorlardı (,) Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu (.)
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var (.) annem (,) eşim (,) çocuklarım (.)
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti (.) (?) Roman ulaşılması zor olan (,) gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir (,) (?)

Resim 4.72. Noktalama işaretleri Ö33 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim (.) (?) Hayat her zaman acımasız değildir (.) (?) Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir (.)
2. Dün (,) öğleye doğru (,) senin ismini tekrar sayıklamaya başladı (.)
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız (?) dedi (.)
4. Sevdği dersler (,) matematik (,) fizik (,) kimya ve biyolojiden beş (,) sevmediği dersler (,) Türkçe (,) tarih (,) coğrafya ve felsefeden üç alınıp (.)
5. Başında foter şapka (,) gözündə güneş gözlüğü (,) üzerinde kırmızı bir pençe (.)
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi (?) niçin gelmişlerdi (?) kimi arıyorlardı (?) Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu (.)
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var (?) annem (,) eşim (,) çocuklarım (.)
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti (.) (?) Roman ulaşılması zor olan (,) gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir (,) (?)

Resim 4.73. Noktalama işaretleri Ö14 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğimi () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı (-)
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi (-)
4. Sevdiği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış (-)
5. Başında foter şapka () gözünde güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu (-)
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () (-)

Resim 4.74. Noktalama işaretleri Ö16 etkinliği

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğimi () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdiği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözünde güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi arıyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () (-)

Resim 4.75. Noktalama işaretleri Ö36 etkinliği

Etkinliklerden de anlaşılacağı gibi yapılan çalışmanın öğrencilerin bir aylık süreçte yararlarına olduğu ve noktalama işaretlerini ekseriyetin başarıyla yaptığı görülmüştür.

4.2. Klasik Türk Edebiyatı Metinleriyle Hazırlanan ‘‘Duygular’’ Temasının Etkinliklerle İşlenmesinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisine Yönelik Bulgular

Öğrencilerin ‘‘Duygular’’ temasının kazanımlarına ilişkin akademik başarılarını ölçmek amacıyla yapılan testte ön bilgiye sahip oldukları gözlenmiş fakat klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiş metinlerle ilk defa karşılaştıkları görülmüştür. Klasik Türk edebiyatına yönelik olarak hazırlanan başarı testi ön test ve son test olarak öğrencilere uygulanmıştır.

Çalışmaya başlamadan önce ön test öğrencilere uygulanmış akabinde temanın öğretime geçildikten sonra temanın sonunda son test uygulaması yapılmıştır. Duygular teması başlığı altında işlenen ders kitabı ve etkinliklerin öğrencilerde hedeflenen kazanımlara ulaşip ulaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulanan ön test ve son testin öğrencilere ait başarı puanları ve ortalamaları tabloda verilmiştir.

Tablo 4.1.

Yahya Kemal Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları

ÖĞRENCİ	OKULU	İLK TEST	SON TEST
Ö1	Y. KEMAL	64	77
Ö2	Y. KEMAL	74	80
Ö3	Y. KEMAL	54	59
Ö4	Y. KEMAL	74	85
Ö5	Y. KEMAL	52	64
Ö6	Y. KEMAL	90	95
Ö7	Y. KEMAL	75	80
Ö8	Y. KEMAL	70	75
Ö9	Y. KEMAL	54	73
Ö10	Y. KEMAL	72	79
Ö11	Y. KEMAL	69	72
Ö12	Y. KEMAL	43	62
Ö13	Y. KEMAL	74	67
Ö14	Y. KEMAL	57	67
Ö15	Y. KEMAL	57	72
Ö16	Y. KEMAL	54	72
Ö17	Y. KEMAL	52	77
Ö18	Y. KEMAL	25	69
Ö19	Y. KEMAL	69	75
Ö20	Y. KEMAL	64	85
Ö21	Y. KEMAL	59	69
ORTALAMALAR		62	74

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	t	Sig.
Pair 1	yahyakemalonetest	62,0000	21	-5,289	,000
	yahyakemalsontest	74,0000	21		

Uygulama yapılan okullardan biri olan Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokulunda elde edilen ön test ve son testlerin öğrencilere ilişkin puanları ve ortalamaları yukarıdaki tabloda verilmiştir.

Yahya Kemal Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilere ait ön ve son test ortalama başarı puanları bağımlı örneklemelerde t testi ile karşılaştırılmış ve aralarında son test lehine anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmıştır. Yani klasik Türk edebiyatı metinleri kullanılarak gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrencilerin başarılarını artırdığı söylenebilir.

Öğrencilerin başarı ön test ve son testlerinin arasında bir farklılaşma olduğu gözükmemektedir. Başarı testinin ön uygulamasında ortalama 62 iken son uygulamada ortalama 74 puan olmuştur. Bu da etkinliklerle uygulanan çalışmanın öncesi ve sonrası arasında bir farkının bulunduğu göstergesi olup çalışmanın olumlu sonuçlandığına dair bir çıkarım olabilir. Klasik Türk edebiyatı metinleri ile hazırlanmış olan ders ve çalışma kitabının çalışmanın sonunda öğrencilerin başarılarını büyük oranda artırdığı bu tablodan çıkarılabilir. Elde edilen bu sonuca göre klasik Türk edebiyatı metinleri yedinci sınıfta kullanılabilir denilebilir.

Tablo 4.2.

Şair Nef'i Ortaokulu Ön Test ve Son Test Sonuçları

ÖĞRENCİ	OKULU	ÖN TESTİ	SON TESTİ
Ö1	ŞAİR NEF'İ	23	52
Ö2	ŞAİR NEF'İ	61	79
Ö3	ŞAİR NEF'İ	64	72
Ö4	ŞAİR NEF'İ	69	69
Ö5	ŞAİR NEF'İ	57	60
Ö6	ŞAİR NEF'İ	75	82
Ö7	ŞAİR NEF'İ	80	85
Ö8	ŞAİR NEF'İ	80	85
Ö9	ŞAİR NEF'İ	46	77
Ö10	ŞAİR NEF'İ	77	85
Ö11	ŞAİR NEF'İ	80	89
Ö12	ŞAİR NEF'İ	80	84
Ö13	ŞAİR NEF'İ	69	85
Ö14	ŞAİR NEF'İ	69	84
Ö15	ŞAİR NEF'İ	80	84
Ö16	ŞAİR NEF'İ	75	82
Ö17	ŞAİR NEF'İ	82	84
Ö18	ŞAİR NEF'İ	85	89
Ö19	ŞAİR NEF'İ	67	72
Ö20	ŞAİR NEF'İ	65	89
ORTALAMALAR		69.2	79.4

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	t	Sig.
Pair 1	sairnefiontest	69,2000	20	-5,058	,000
	sairnefisontest	79,4000	20		

Şair Nef'i Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerine ait ön ve son test ortalama başarı puanları bağımlı örneklemelerde t testi ile karşılaştırılmış ve aralarında son test lehine anlamlı bir farkın olduğu anlaşılmıştır. Yani klasik Türk edebiyatı metinleri kullanılarak gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin öğrencilerin başarılarını artırdığı söylenebilir.

Uygulamanın ikinci okulu olan Erzurum-Yakutiye- Şair Nef'i Ortaokulunda da ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir artışın söz konusu olduğu ve uygulamanın bir diğer okulu gibi bu okulda da alınan veriler doğrultusunda klasik Türk edebiyatı metinlerinin yedinci sınıf Türkçe dersinde kullanılabileceği söylenebilir.

4.3. Klasik Türk Edebiyatına Öğrencilerin Bakış Açıları

4.3.1. Yahya Kemal Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi

Bu bölümde öğrencilere yönelik olarak yapılan 14 sorudan oluşan Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeğinin sonuçları SPSS 16.00 programında analiz edilmiş ve sonuçları yorumlanmıştır. Hazırlanmış olan sorular öğrencilere çalışmanın sonunda uygulanmış ve çalışmanın hedefine ulaşip ulaşmadığına yönelik çıkarım yapmaya yardımcı olmuştur. Yahya Kemal Ortaokulunun bu ankete yönelik sorularının bazılarının analizlerinin tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.3.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Örnek Şiirin Bazı Kelimelerini Hiç Duymadım		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	14	48,3
Kısmen Katılıyorum	6	20,7
Katılmıyorum	1	3,4
Total	21	72,4

Tabloda 21 öğrenciden 14 ü tutum ölçeği öncesinde verilen örnek iki şiirdeki kelimeleri önceden hiç duymadığını belirtmiştir. Bu da öğrencilerimizin Osmanlı Türkçesine ve dolayısıyla geçmişimize olan uzaklıklarına dair önemli bir kanıttır.

Tablo 4.3.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri Öğrenmeye Çalışmak Beni Mutlu Eder		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	44,8
Kısmen Katılıyorum	6	20,7
Katılmıyorum	2	6,9
Total	21	72,4

Tutum ölçeğinin bir başka sorusu olan ‘‘Klasik Türk Şiiri Öğrenmeye Çalışmak Beni Mutlu Eder’’ sorusuna verilen yanıt incelendiğinde 21 öğrenciden 13 ü olumlu cevap verirken 6 kişi çekimser kalmış ve 2 öğrenci de olumsuz görüş belirtmişlerdir. Tabloya bakıldığında öğrencilerin büyük oranının klasik Türk şiirine çalışma süreci periyodunda alışkanlık gösterdikleri söylenebilir.

Tablo 4.4.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Örnek Şiirdeki Sesler Ahenk İçindedir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	11	37,9
Kısmen Katılıyorum	8	27,6
Katılmıyorum	2	6,9
Total	21	72,4

Yine aynı anketin bir başka sorusunda da şiirin ses uyumu öğrencilere sorulmuş ve kısmen katılan öğrencilerle birlikte 21 öğrenciden 19 u olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tablo 4.5.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri ilgi Çekicidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	17	80,9
Katılmıyorum	4	13,8
Toplam	21	19,1

Anketin birinci sorusu ile karşılaştırıldığında öğrencilerin şiirlere karşı önyargılarının kırıldığını ve şiirlerin onlara karşı çekici geldiği açıkça görülmektedir.

Tablo 4.6.

Yahya Kemal Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Yukarıdaki Şiirde Yer Alan Osmanlı Türkçesi Kelimeleri Öğrenmekten Hoşlanırım		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	44,8
Kısmen Katılıyorum	5	17,2
Katılmıyorum	3	10,3
Toplam	21	72,4

Yine başka bir tutum ölçeği sorusunda klasik Türk edebiyatı şiirlerinin öğrenilmesinden hoşlanılıp hoşlanılmayacağı öğrencilere sorulmuş ve kısmen katılıyorum ibaresi de dahil edilirse 21 öğrenciden 18'inin olumlu yanıtlar verdiği görülmüştür.

4.3.2. Şair Nef'i Ortaokulu öğrencilerinin Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrenci tutum ölçeği sonuçları ve değerlendirmesi

Tablo 4.7.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiiri İlgi Çekicidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	11	55,0
Kısmen Katılıyorum	8	40,0
Katılmıyorum	1	5,0
Total	20	100,0

Uygulamanın ikinci okulu olan Şair Nef'i Ortaokulunda da yapılan öğrenci tutum anketi 20 öğrenciye uygulanmış ve uygulamanın bazı sorularının analizleri aktarılmıştır. Yukarıdaki tabloda 20 öğrencinin kısmen katılıyorum kısmını işaretleyenlerle birlikte 19 u olumlu yanıtlar vermişlerdir. Bu da klasik Türk edebiyatı metinlerinin öğrencilerde iz bıraktığının göstergesidir.

Tablo 4.8.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Türkçe Derslerinde Klasik Türk Şiirlerine Yer Verilmelidir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	13	65,0
Kısmen Katılıyorum	5	25,0
Katılmıyorum	2	10,0
Total	20	100,0

Bu tabloda da öğrencilerin çok büyük bir oranı klasik Türk şiirlerinin Türkçe derslerinde yer alması gerektiğine dair olumlu yanıtlar vermiştir ki bu da çalışmamızın amacını destekler niteliktedir.

Tablo 4.9.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Klasik Türk Şiirini Öğrenmeye Çalışmak Beni Mutlu Eder		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	12	60,0
Kısmen Katılıyorum	5	25,0
Kararsızım	3	15,0
Total	20	100,0

Yukarıda tablonun sonuçları da incelendiğinde 20 kişiden 17 tanesinin soruya olumlu yanıt verdiği görülmüştür. Böylece çalışmanın olumlu sonuçlara ulaştığı yorumları çıkabilir.

Tablo 4.10.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Örnek Şiirdeki Sesler Ahenk İçindedir		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	15	75,0
Kısmen Katılıyorum	3	15,0
Katılmıyorum	2	10,0
Total	20	100,0

Tutum ölçeğinin en başında verilen örnek iki şiirden hareketle öğrencilere sorulan yukarıdaki soru dahilinde öğrencilerin klasik Türk edebiyatı şiirlerin ritim ve ahenk birlikteliğini kavradığı söylenebilir.

Tablo 4.11.

Şair Nef'i Ortaokulu Öğrenci Tutum Anketi Analizi

Bunun Gibi Bir Şiiri Anlamaya Çalışmanın Gereksiz Olduğu Düşüncesindeyim		
	Sıklık	Oran
Katılıyorum	5	25,0
Kısmen Katılıyorum	3	15,0
Katılmıyorum	12	60,0
Total	20	100,0

Yukarıdaki tabloda ise örnek olarak verilen bir klasik Türk edebiyatı şiirinin hakkında öğrenci tarafından görüş belirtilmesi istenmiş ve 20 kişiden 12'si klasik Türk şiirini anlamamanın gereksiz olduğu düşüncesinde olmadıklarını belirtmişlerdir.

4.4. Yedinci Sınıf Türkçe Dersi “Duygular” Temasının Klasik Türk Edebiyatı Metinleriyle İşlenmesine Dair Öğrenci Görüşleri Bulguları

Yedinci sınıf Türkçe dersi “Duygular” temasının klasik Türk edebiyatıyla zenginleştirilmiş metinleriyle hazırlanan etkinliklerin kullanılmasına yönelik öğrencilerin görüşleri nasıldır?

Bu kısımda öğrencilerin klasik Türk edebiyatına yönelik görüşlerine dair yapılan çalışma sonrasında uygulanan görüşme sonuçlarından elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular maddelere ayrılmış ve tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.12.

Öğrenci Görüşme Formu 1. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin uygulaması noktasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayabilir misiniz?		
1. soru		f
Dersin sunumu	Fark yok	41
	Tasarımları beğendim.	30
Etkinliklerin tasarımı	Düzenliydi	6
	Saçmaydı	2
	Aynıydı	3
	Derse katılmadım/anladım	6
Derse katılım durumunuz	Derse katıldığımı düşünüyorum	35
	Zevkliydi	27
Dersin zevkli/zevksiz oluşu	Zevkliydi, yeni şeyler öğrendim	6
	Osmanlı dönemi şiirlerini öğrendim	4
	Hiç duymadığım şiirleri duydum	4
	Eski kelimeleri öğrendim	24
Ders hedeflerini başarabilme	Zorluk çeksem de başarabildim	14
	Bazılarını başaramadım	3

Bu tablo incelendiğinde öğrencilerin çoğunda klasik metinlerle işlenen Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe dersleri arasındaki sunumlarda bir farkın olmadığı görüşü hakimdir. Uygulamanın yapıldığı toplamda 41 kişilik grupta öğrencilerin tamamı farklılığın olmadığını belirtmişlerdir.

Hazırlanmış olan etkinliklere yönelik soruda ise 30 öğrenci etkinliklerin tasarımlarını beğendiği, 6 öğrenci düzenli, 2 öğrenci saçma, 3 öğrenci de aynıydı cevabını vermiştir. Tasarlanan etkinliklerde daha önceki Türkçe kitapları kıstas alınmış fakat ders kitabının ve öğrenci çalışma kitabının etkinlikleri klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin klasik Türk edebiyatı metinleriyle zenginleştirilmiş etkinlikleri farklı buldukları ifade edilebilir.

Derse katılım durumlarının incelendiği diğer soruda ise 35 öğrenci katıldığını, 6 öğrenci ise derse aktif katılmadığını ifade etmiştir. Bu sayılara bakıldığında öğrencilerin derse katıldıkları söylenebilir.

Görüşme formunun bir diğer sorusu dersten zevk alıp almamaya ilgilidir. Cevap olarak 27 öğrenci zevkliydi görüşünü belirtmiştir. Bu soruya olumsuz cevap alınmamıştır. Bu sorunun cevaplarına bakıldığında klasik Türk edebiyatı metinleriyle işlenen Türkçe dersinin öğrencilerde olumlu izler bıraktığı söylenebilir. Derste kullanılan metinlerin ve etkinliklerin klasik Türkçe derslerinden farklı oluşu bu konudaki en önemli etken olarak değerlendirilebilir.

Dersin hedeflerinin başarılmasıyla ilgili olan 1. sorunun son başlığında ise 41 öğrenciden 38 i olumlu yanıtlar vermişken 3 kişi dersi başaramadığını belirtmiştir.

Tablo 4.13.

Öğrenci Görüşme Formu 2. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin metinleri arasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayabilir misiniz?		
2. soru		f
Metinlerin içeriği	Metnin içeriği güzeldi.	32
	Metinde geçen kelimeler farklıydı.	9
Metinlerdeki kelimelerin farklılığı	Kelimeler farklıydı.	41
Metinlerin telaffuzu	Kelimeleri okuyuşta zorlandım, sonra alıştım.	28
	Hiç zorlanmadım.	5
	Biraz zordu.	8
Metinlerin anlaşılabilirliği	Kelimelerin anlamlarından öğrenme gerçekleşti.	29
	Öğretmenimin yardımıyla anladım.	8
	Metinleri anlamakta zorlandım.	4
Metinlerde şiirlere yer verilmesi	Şiirlerin öykülerle olması farklıydı.	26
	Anlatımı dikkat çekici yapmış.	10
	İlk defa için Osmanlı Türkçesi geçen metinler gördüm.	5

Tablo incelendiğinde klasik metinlerle oluşan Türkçe dersleri ile daha önceki Türkçe dersleri arasındaki farklılıkların olduğunu belirten öğrenci sayısı çoğunluktadır. Çalışma grubunun 32 öğrencisi bu farklılığı belirtirken 9 öğrenci de metinde geçen kelimelerin farklı olduğunu belirtmiştir.

Metinlerin telaffuzunun sorgulandığı bir diğer soruda ise öğrencilerden 33'ü zorlanmadığını, 8'i telaffuzun zor olduğunu belirtmiştir. Yukarıdaki tablodan hareketle öğrencilerin ilk kez gördükleri bu kelime yapısını okumada ilk başta zorlandıkları söylenebilir.

Metinlerin anlaşılabilmesinin sorulduğu bir diğer başlıkta ise öğrencilerin çoğu metinlerin anlamlarını altlarındaki kelimelerden çıkardıklarını belirtmiştir. 8 öğrenci metinleri öğretmenlerinin yardımıyla anladıklarını belirtirken 4 kişi metinleri anlamakta zorlandıklarını ifade etmiştir. 29 öğrenci de kelimelerin anlamlarının verilmesinin yardımıyla anlamayı gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir.

Son başlıkta ise metinlerin şiirlerle beraber oluşturulması öğrencilere sorulmuştur. Bu konuda öğrencilerin 26'sı şiirlerin öykülerle birlikte olmasının farklı olduğunu, 10 kişi ilk defa böyle bir metin gördüğünü, geriye kalan 5 kişi de ilk defa Osmanlı Türkçesi metinler gördüğünü ifade etmiştir.

Tablo 4.14.

Öğrenci Görüşme Formu 3. Soru Analizi

Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerini kıyasladığımızda öğrenme noktasında ne gibi farklar olduğunu açıklayınız		
3.soru		f
Öğrenmenin gerçekleşmesi	Evet, öğrendim	18
	Yeni kelimeler öğrendim	15
	Osmanlı Türkçesi öğrendim	8
Öğrenmenin kolay ya da zor olması	Kolay öğrendim. Çünkü altlarında kelimelerin anlamları vardı	9
	Öğrendikçe öğrenmem kolaylaştı	16
	Orta derecede zorluktaydı.	16
Farklı şeyler öğrenme	Evet, yeni şeyler öğrendim.	12
	Beyitler, kelimeler öğrendim	16
	Söz sanatlarını öğrendim	13
Öğrenilenleri uygulayabilme	Uygulayabildim	15
	Etkinliklerde zorlandım	18
	Yeni kelimelerle cümle kurabildim	8
Öğrendiklerini hayata aktarabilme	Evet, aktarabilirim	16
	Hayır, aktaramam	12
	Evet ama kelimeleri söylemekte zorlanırım	13

Tablo 4.14 ele alındığında klasik Türk edebiyatı metinleriyle ele alınan Türkçe dersinin daha önceki Türkçe dersleriyle kıyaslanmasına ilişkin uygulama grubuna yöneltilen sorulara öğrenme açısından bakıldığında öğrencilerin tamamı öğrenmenin gerçekleşmesine dair olumlu cevaplar vermiştir. Bu cevaplardan çıkarılabilecek olan yargı öğrenmenin gerçekleştiği yani ders kitabı ve etkinliklerin yararlı olduğudur.

Öğrenmenin kolay olup olmadığı hakkındaki soruya ise öğrencilerin çoğunun cevabı öğrenmenin yordamla gerçekleştirilse dahi olumlu olduğu yönündedir. Seviye olarak bu yaş grubu akademik ve gelişimsel açıdan incelendiğinde klasik edebiyat metinlerinin direkt olarak verilmemesi biraz daha yumuşak bir şekilde sunulması pedagojik olarak daha verimli olacaktır.

Farklı şeyler öğrenmeyle alakalı soruya bakıldığında da olumlu dönütlerin alındığını görmekteyiz. Öğrencilerden 16'sı beyitler, kelimeler öğrendiğini belirtirken geri kalan 13'ü ise söz sanatlarını öğrendiklerini vurgulamaktadırlar.

Öğrenilenlerin uygulanması noktasında sorulan soruya verilen cevaplarda ise 15 kişi uygulayabildim cevabını verirken 8 kişi yeni kelimelerle cümle kurabileceğini belirtmiştir. Bunun yanında 18 öğrenci ise etkinliklerde zorlandığını dile getirmiş fakat uygulayamam gibi bir yanıt alınmamıştır.

Öğrenmenin en temel ilkesi olan hayatta uygulayabilme ile alakalı soruya bakıldığında ise öğrencilerden 12'si bu soruya olumsuz görüş belirtirken diğerleri olumlu yanıtlar vermiştir. Bu açıdan bakıldığında içeriğin klasik Türk edebiyatı metinlerini öğrencilere sevdirmede ve onların hayatlarında kullanmada yararlı olacakları sonucu çıkarılabilir.

Tablo 4.15.

Öğrenci Görüşme Formu 4. Soru Analizi

Türkçe derslerinde işlediğiniz klasik Türk şiiri hakkında neler düşünüyorsunuz?		f
4.soru		
Klasik şiirle günümüz modern şiiri arasındaki farklar	Şiirin ölçüsü farklıydı.	25
	Kelimeler ve kullanılan dil.	10
	Şiir biçimi.	6
Klasik şiirlerin yazarları hakkında düşünceler	Şiirlerini yazmak için çok emek vermişler.	32
	Hepsi duygusal insanlarmış.	9
Klasik şiirlerde söz sanatı unsurları	Benzetme .	14
	Kişileştirme .	19
	Konuşturma .	8
Klasik şiirlerde kullanılan temalar	Sevgi, ayrılık, hasret, hüzn, üzüntü, peygamber sevgisi.	41

Son sorunun tablosu incelendiğinde öğrencilerin çoğu Arapça ve Farsça kelimelerin metinlerde kullanıldığının farkında oldukları görülmektedir ki bu da öğrencilerin çalışmada istenen hedef amacı rahatlıkla anladıklarının göstergesi sayılabilir. Bunun yanında 10 öğrenci kelimelerin ve şiir dilinin farklı olduğunu belirtirken 6 öğrenci de şiirin biçimsel açıdan farklı olduğunu dile getirmiştir. Bu cevaplar karşılaşılan durumun öğrenciler tarafından farkında olduklarını gösterir.

Tablonun ikinci sorusuna bakıldığında öğrencilerin klasik Türk edebiyatı şairleri hakkında verdikleri cevaplarda 32 kişi şairlerin şiirlerinin ağır olduğunu belirtmişlerdir. Bu cevaptaki en önemli etken kullanılan dilin ve süslü anlatımın olmasıdır. Bir diğer cevap türünde ise öğrenciler şairlerin duygusal insanlar olduklarını belirtmişlerdir ki ele alınan tema çerçevesinde öğrencilere verilen şiirler genellikle hasret, ayrılık, vatan hasreti gibi konuları kapsamaktadır.

Çalışmanın ana unsurlarından biri olan klasik Türk edebiyatı öğretiminin incelenmesi dahilinde genel olarak öğrencilere söz sanatları ve klasik Türk edebiyatının bazı nazım şekilleri kavratılmaya çalışılmıştır. Ortaokul müfredatına da uygun olan söz sanatlarının öğrenciler tarafından kavranıldığı alınan cevaplardan çıkarılabilecek bir yargıdır.

Temanın ‘’Duygular’’ olarak seçilmesi ve genel hatlarıyla ayrılık, vatan hasreti, zlem gibi duyguların yansıtılması öğrencilerin klasik Türk edebiyatının temalarından bazılarına aşına oldukları söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde yapılan uygulama ve araştırmanın elde edilen sonuçlarının analizine, sonuçlardan hareketle çalışmanın alanyazına katkısına ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara sunulacak tavsiyelere yer verilmiştir.

5.1.1. Klasik Türk Edebiyatı ve metnlerinin öğretilbilirliği

Bu başlıkta ‘‘Yedinci sınıf Türkçe dersi ‘‘Duygular’’ temasının klasik Türk edebiyatı metinleri yardımıyla öğretilmesinin öğrencilerin akademik durumlarına etkisi nedir?’’ sorusuna dair sonuçlara yer verilmiştir.

Yapılan çalışmanın başlangıcında ve bitiminde öğrencilere klasik Türk edebiyatına yönelik başarı testi ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Araştırma iki farklı okulda yapıldığından dolayı okulların arasında ön test ve son test sonuçları kendi aralarında analiz edilmiştir.

Uygulama yapılan okullardan biri olan Erzurum-Yakutiye- Şair Nef’i Ortaokulunda ön test ve son test arasındaki fark Tablo 4.2.’ de gösterilmiş ve ilk testin aritmetik ortalaması 69.2 iken son testin aritmetik ortalaması 79.4 olmuştur. Araştırma yapılan bir diğer okul da Erzurum- Palandöken- Yahya Kemal Ortaokuludur. Bu okulun da ön test ortalaması 62.0 iken son test ortalaması 74.0 olmuştur. Bu iki okulda da başarı testleri arasında anlamlı bir puan farkı görülmektedir. Bu da öğrencilerin klasik Türk edebiyatına yönelik metinleri ve bilgileri elde edebildiklerini göstermektedir.

5.1.2. Klasik Türk Edebiyatına yönelik öğrencilerin görüşleri

Sonuç bölümünün bu kısmında öğrencilerin ‘‘Yedinci sınıf Türkçe derslerinde klasik Türk edebiyatı metinleriyle oluşturulan ‘‘Duygular’’ temasının öğretilmesine

yönelik görüşleri nelerdir?’’ sorusu ve bu sorunun alt kısımlarına dair sonuçlar değerlendirilmiştir.

Görüşme formunun ilk sorusunda 41 öğrencinin tamamı çalışma yapılan klasik Türk edebiyatı destekli öğrenci ders ve çalışma kitabı ile daha önceki Türkçe derslerinin sunum ve işlenme noktasında bir farklarının olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerden % 80’lik kısmı tasarlanan çalışmanın farklı olmasının sebebini etkinliklere bağlamış, % 87’lik kısım da çalışmaya etkin olarak katıldığını bildirmiştir. Çalışmaya dahil olan öğrencilerden % 80 civarındaki kısmı dersin zevkli geçtiğini belirtmiş ve % 92’lik kısım da dersin hedeflerine ulaştıklarını değerlendirmiştir. Bu analizler ele alındığında çalışmanın genel amaçlarına uymada başarı sağladığı, klasik Türk edebiyatı metinleriyle hazırlanan ders içeriğinin öğrencilerde klasik edebiyatımıza karşı bir yakınlık oluşturduğu ve böylece kazanımların en yüksek seviyede elde edildiği söylenebilir.

Uygulanan çalışmanın grubundaki öğrencilerin tamamı klasik Türk edebiyatı metinleriyle oluşturulan temanın metnlerinin farklı olduğunu, % 90’lık kısmı metinler ve etkinliklerdeki kelimeleri öğrenebildiklerini, yine % 90’lık bir kısmı metinlerin telaffuzunda yordamla olsa dahi başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bu analizlerden yola çıkarak öğrencilerin hemen hepsinin klasik Türk edebiyatına aşinalık kazandıklarını ve bu edebiyat akımının özelliklerinden bazılarını kavradıkları söylenebilir.

Çalışma grubunun öğrencilerinin tamamı öğrenmeyi farklı ifadelerle gerçekleştirdiklerini aktarmışlardır. Bunun yanında % 90’lık kısmı hazırlanan metin ve etkinliklerin öğrenilmesinin –öğretmen yardımıyla olan dahil- kolay olduğunu dile getirmiştir. 41 öğrencinin % 70’lik kısmı öğrendiklerini hayata uygulayabileceğini belirtirken geriye kalan % 30’luk kısım ise çalışmayı günlük hayatlarına aktaramayacaklarını ifade etmişlerdir. Bu % 30’luk kısmın olumsuz görüş belirtmesindeki en önemli etken, çalışmada kullanılan klasik Türk edebiyatı metinlerinde geçen kelimelerin günlük hayatta kullanılmamasıdır. Bu analiz değerlerinden çıkan sonuç yorumlanırsa öğrencilerin seviyelerine göre hazırlandığında klasik Türk edebiyatı metinlerini ve özelliklerini öğrenebilecekleri ve birçoğunun bu öğrenmelerini hayatlarına aktarabilecekleridir.

41 öğrencinin % 70’i klasik Türk edebiyatı şairleri hakkında çıkarımda bulunurken kalan %30’u da şairlerin ‘‘Duygular’’ temasından yola çıkarak duygusal

insanlar olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin tamamı klasik Türk edebiyatında – özellikle çalışmada ele alınan söz sanatları- bulunan söz sanatlarını belirleyebilmiş ve yine çalışma grubunun hepsi ‘‘Duygular’’ temasından yola çıkarak klasik Türk edebiyatının temalarını bulmuşlardır. Bu kanıtlar ışığında öğrencilerin klasik edebiyatımızın metinlerini tahlil edebildikleri ve o metinlerden dönemin duygu anlayışından şairlerine kadar çıkarımda bulunabildiklerini ve bu çıkarımlardan çıkan sonucun da öğrencilere uygulanan tema ve etkinliklerin amaçları doğrultusunda olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin tamamı klasik edebiyatımızın şiirleri ile güncel olan şiirlerin arasındaki farkları belirleyebildikleri görülmüştür. Bu da öğrencilerin iki farklı dönemi ve arada yüzyılları barındıran kültür farklarını ayırmaya ilişkin kazanımları edindikleri söylenebilir. Öğrencilerin %90’lık kısmı bu tip şiirlerin yedinci sınıf Türkçe derslerine eklenmesini gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu da yapılan çalışmanın örtülü hedeflerinden biri olan klasik edebiyatımızın metinlerini öğrencilere sevdirmenin gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın bir diğer amacı da toplumda önyargılı olarak yaklaşılan klasik Türk edebiyatına yönelik tabuları yıkmak ve öğrencilerimize geçmiş kültürümüzün düşüncelerini ve onların kültürel mirasını tanıtmaktır. Bu değerlendirmeler dışında aşağıdaki yorumlar da sonuçlara eklenebilir:

1. Öğrencilerin klasik edebiyatımıza karşı görüşleri müspettir.
2. Çalışma grubundaki öğrenciler klasik Türk edebiyatı ile zenginleştirilmiş metinlerle işlenen derse karşı olumlu bir bakış açısı yakalamışlardır.
3. Öğrenciler klasik Türk edebiyatı metinlerine aşinalık kazanmışlardır.
4. Öğrenciler klasik Türk edebiyatı metinlerinin ders kitaplarında olmasına yönelik pozitif görüş bildirmişlerdir.
5. Öğrenciler hazırlanan klasik Türk edebiyatı ile zenginleştirilmiş etkinlikleri kendi seviyelerine uygun olarak yapmayı başarabilmişlerdir.
6. Metinlerin okunması ve anlaşılması yönündeki olumsuz eleştirilerin sebebi bu tip şiirlerle ve bu kelimelerle ilk defa karşılaşılmasıdır.
7. Öğrenciler metinleri altındaki kelimeler yardımıyla kolayca öğrenmişlerdir.

Bu sonuçlara bakarak öğrencilerin klasik Türk edebiyatının tüm özelliklerini kavrayabilecekleri çıkarımında bulunmak yanlış bir değerlendirme olacaktır. Ancak

öğrenciye görelilik ilkesince öğrencilere bu dönemi ve özelliklerini yaşlarına ve akademik başarılarına uygun olarak kavratılabilmek mümkündür. Mesela aruz kalıplarının öğretimi ya da kelime anlamı vermeden direkt olarak beyitleri yorumlatmak gibi çalışmalar bu yaş grubuna ağır olacaktır. Bu çalışmadaki amaç öğrencilerin klasik Türk edebiyatı metinlerine aşina olmalarını sağlamak, geçmiş kültürümüzün dil ve şiir anlayışları hakkında fikir sahibi olmalarına ön ayak olmak, Osmanlı Türkçesi diye bir kavramın ve beyit gibi şiir biçimlerinin olduğunu sezdirmek bunun yanında da örtülü olarak toplumda bulunan klasik Türk edebiyatına karşı olumsuz tavrın kalkabileceğini göstermektir. Nitekim de yapılan çalışma yukarıdaki hedeflere ulaşılabilirdiğini göstermektedir.

Kurtlu (2013) Millî Kültür teması, Gülen Canlı (2014) Doğa ve Evren teması ve Sağlam (2015) Sevgi teması, bu konuda yapılmış olan ve var olan önyargının kırılabileceğini gösteren olumlu çalışmalardır. Bu çalışmanın öğrencilerde hazırbulunuşluk olarak klasik Türk edebiyatı metinlerine dair daha sonraki yıllarda olumlu faydaları olacağı söylenebilir.

5.1.3. Etkinliklerle Klasik Türk Edebiyatı metninin öğretilebilirliği

Sonuç kısmının bu başlığında ‘‘Klasik Türk edebiyatı metinleri aracılığıyla yedinci sınıf Türkçe dersi ‘‘Duygular’’ teması öğretilebilir mi?’’ sorusunun analizlerine yönelik bulgular değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonunda öğrencilerle yapılan görüşmelerde Türkçe dersinde klasik Türk edebiyatı metninin yer alıp almamasına dair soruya öğrencilerin %90’lık kısmı olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu soruya verilen olumlu yanıtın oluşmasında ders ve çalışma kitabının programa uygun ve öğrenciye göre hazırlandığının katkısı büyüktür.

Çalışmanın sonunda incelenen etkinliklerde öğrencilerin klasik Türk edebiyatına ait kelime ve kelime gruplarını anlamada ve cümle kurmada sıkıntı yaşamadıkları fakat son metin olan ‘‘Gönlümün Sultanına’’ adlı dinleme metninde bulunan kelimelerin anlamını tahmin etme etkinliğinde diğerlerine nispeten zayıf kaldıkları gözlenmiştir. Bunun da çalışma sonucunda dinleme metninin kelime tahmini ve kelimeleri anlamlandırmada seviyelerinin üstünde bir beceri gerektirdiği anlaşılmıştır.

Çalışmada seçilen metinlere yerleştirilen klasik Türk edebiyatı metninin her konuyla tam olarak uyum sağlamasına hassasiyet gösterilmiştir. Metinlerle beyitlerin

konu bağlamında uyum sağlamaları öğrencilerin de beyitleri daha kolay anlamalarına yardımcı olmuştur.

Klasik Türk edebiyatı metinleri ile hazırlanan ders içeriğinin ve etkinliklerin uygulanmasında öğrencilerden beklenen sonuç alınmıştır. Yani etkinlikleri anlama ve çözmede amaçlanan duruma ulaşılmıştır ki bu da uygun şartlar ve ortam oluştuğunda klasik Türk edebiyatının yedinci sınıfta öğretilbileceğine işaret etmektedir.

Klasik Türk edebiyatının özellikleri ele alınırken uzak hedeflerden uzak kaçınılmış öğrencilere aruzun kalıpları ya da vezin öğretme gibi yedinci sınıfta imkansız sayılacak etkinliklerden ve içeriklerden kaçınılmıştır. Öğrencilerin özellikle sonraki yıllarda karşlarına sıkça çıkacak olan edebî sanatlarla çokça yer verilmiş, bunun yanında klasik edebiyatımızın şiir türlerinden kaside ve gazelin özellikleri kavratılmaya çalışılmış, örtülü olarak da dil içi çevirileri yaptırma ve böylece klasik şiirimizin dil ve özelliklerinin farkına varmaları hedeflenmiştir.

Türkçe öğretimi alanında klasik Türk edebiyatı metnlerinin kullanımına dönük olarak birçok çalışma vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: Beycur'un (2010) Türkçe Öğretiminde Eski Türk Edebiyatı Eserlerinden Faydalanma Yolları (15- 18. Yüzyıl), Borazan'ın (2010) Yapılandırmacılığa Göre Türkçe Öğretimi İkinci Kademe Ders Kitaplarında Nasihatname ve Vasiyetname Türlerinden Yararlanma Yolları, Karahan'ın (2010) Türkçe Öğretiminde Eski Türk Edebiyatı Eserlerinden Faydalanma Yolları (8-15. Yüzyıl), Mutlu'nun (2012) Divan Şiirinde Deniz Aktarımı ve Kültürel Kimlik Geliştirme, Özden'in (2010) Türkçe Kaynak Metinler ve Türkçe Eğitimi, Alperen Kayak'ın (2011) Divan Edebiyatı Metnlerinin İlköğretim II. Kademedeki Kullanılabilirliği ve Hayriyye-i Nâbî'nin 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Etkinliklerle İşlenmesi, Kırkılıç, Sevim ve Varışoğlu'nun (2012) İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Klasik Metinlerin Kullanımı İçin Model Önerisi, Kırkılıç ve Şahin'in (2009) Divan Edebiyatı Metnlerinin İlköğretim II. Kademe Türkçe Derslerinde Kullanımına Yönelik Bir Model Önerisi, Kurtlu'nun (2013) Klasik Türk Edebiyatı Metnlerinin Sekizinci Sınıf Türkçe Dersi Millî Kültür Teması Çerçevesinde Öğretilirliğinin İncelenmesi adlı yüksek lisans çalışması, Gülen Canlı'nın (2014) Klasik Türk Edebiyatı Metnlerinin Sekizinci Sınıf Türkçe Dersinde Öğretilirliğinin İncelenmesi: Doğa Ve Evren Teması Örneği.

Klasik edebiyatımızın metinleri ile oluşan bu çalışma biri dinleme olmak üzere dört metinle oluşturulan ve tam bir tema örneği taşıyarak dört hafta boyunca iki farklı okulda toplamda 41 öğrenciye uygulanan yönüyle bu konudaki çalışmalar arasında alanında ilktir.

5.2. Öneriler

Öğrencilerin ilkokul sıralarından doktora ve daha üstü akademik kademelerine kadar okuduğunu anlama ve çözümleme, yorum yapma, dinleme, yazma gibi durumlarında en önemli temel gereksinimleri Türkçe dersidir. Dilin kültürü aktarma ve yaşatma özelliğinden de yola çıkarak Türkçemizin hayatımızda çok önemli bir yere haiz olduğu ortadadır. Türkçe Öğretim Programı incelendiğinde yapılandırmacı eğitim sistemine göre Türkçe dersinin iskeleti metinlerdir ve bu çalışmada da metinler aracılığıyla yedinci sınıf öğrencilerine klasik Türk edebiyatının bazı özelliklerinin kazandırılabilceği görülmüştür.

Yapılan bu çalışmada yedinci sınıf öğrencilerinin ‘‘Duygular’’ teması çerçevesinde klasik Türk edebiyatının metinlerinin ve bazı özelliklerinin öğretilmesi hedeflenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular çalışma yapılan iki okulun yedinci sınıf öğrencileriyle sınırlı olup sonuçlar genellenemez.

Klasik edebiyatımızın metinlerinin öğretilirliğinin incelendiği bu çalışmanın sonuçlarına göre genel bir görüşe varılmasa dahi klasik Türk edebiyatı metinlerinin yedinci sınıfta öğretilbileceği ve Türkçe Öğretiminde farklı bir kaynak olabileceği söylenebilir. Çalışmada sadece klasik dönemini ele aldığımız edebiyatımızın zengin dil ve sanat özellikleri, başka dönemler ve sanat akımları ele alınarak uygulanabilir ve öğrencilerimizin genç yaşta Türk edebiyatının diğer dönemlerine dair fikir sahibi olmaları sağlanabilir.

Türkçe eğitiminde yaşanan metin seçimi problemleri bu yaklaşımla farklı bir yönde olumlu olarak etkilenebilir ve nesirle nazımın iç içe olduğu bu yaklaşım öğrencilerde farklılık hissiyle derse karşı istek ve heyecan uyandırabilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (1995). Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDK.
- Atatürk, M. K., <http://www.ttk.gov.tr/index.php?Page=Sayfa&No=224>, adresinden 18 Haziran 2015'te alınmıştır.
- Aypay, A. Ğ. (1992). Nahifi Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânının Tenkitli Metni). *Selçuk Üniv. SBE, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya.*
- Banarlı, N. S., (2009), Türkçenin Sırları, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Beycur. A. (2010). *Türkçe öğretiminde eski Türk edebiyatı eserlerinden faydalanma yolları (8-15. yy.)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Bilkan, A. F. (2010) Nâbî Hayatı Sanatı Eserleri. Ankara: Akçağ Yayınları
- Bilkan, A. F. *Liselerde Divan Edebiyatı Öğretimi*, Millî Eğitim, Sayı : 169, Kış / 2006.
- Canım, R. ve Çalık, E. (2001). Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı. Erzurum: Aktif Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. (1971). Necati Bey Divanı'nın Tahlili, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi
- Dilçin, C. (1997). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Egüz, E., “*Priştineli Nûrî Divanı Ve İncelenmesi*”, İstanbul Üniversitesi SBE yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: 2009.
- Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme ,Editör Yard. Doç. Dr. Hakan Atılğan ,Anı Yayınları, Ankara,2006
- Ersoy, M. A., *Safahat*. İstanbul: Zaman Gazetesi Feza Yayınları
- Göçer, A. *Türkçe Öğretiminde Öğrencilerin Söz Varlığını Geliştirmeleri Ve Sözlük Kullanımı*, Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 4/4, Summer 2009.
- Göçgün, Ö. (1999). Namık Kemal'in Şairliği Ve Bütün Şiirleri, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

- Holloway, I., & Wheeler, S. (2002) *Qualitative Research İn Nursing 2e* (2nd Edition.). Wiley-Blackwell.
- İpekten, H. (1991), *Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, H. (1991), *Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, H. (1991), *Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (2010). *Klasik Türk edebiyatı eserlerinden faydalanma yolları (15-18. yy.)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Karay, R. H. (1995). *Memleket Hikâyeleri*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Kartal, A. , *Türk Edebiyatında Belâgat Çalışmaları Ve "Tezâd" Ve "Telmîh" Sanatlarına Eleştirel Bir Bakış*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, 2007, S.413-428
- Kaynak, M. A. (2011). *Divan edebiyatı metinlerinin ilköğretim II. kademedeki kullanılabilirliği ve hayriyye-i Nâbî'nin 8. sınıf Türkçe ders kitabında etkinliklerle işlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. T. C. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzincan.
- Kırkkılıç, H. A., Şahin, A. (2009) *Divan edebiyatı metinlerinin ilköğretim II. kademe Türkçe derslerinde kullanımına ilişkin bir model önerisi*. Adıyaman Üniversitesi Ulusal Klasik Türk Edebiyatı Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Adıyaman.
- Kırkkılıç, H., Sevim, O., Varışoğlu, B. (2012) *İlköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde klasik metinlerin kullanımı için model önerisi*. Gazi Üniversitesi Uluslararası Türkçe Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Küçük, S., T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü. <http://Ekitap.Kulturturizm.Gov.Tr/Eklenti/10596,Bakidivanisabahattinkucukpdf.Pdf?0>, 20/06/2015 'te alınmıştır.
- Madge, J. *The Tools Of Science An Analytical Description Of Social Science Techniques*. Anchor Boks Doubleday And Comp. , 1965.
- Mcmillan, J. H., Schumacher, S. (2010). *Research İn Education :Evidence-Based Inquiry* (7nd Edition). New York: Pearson Publishing.

- MEB (2006). İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. Sınıflar)öğretim programı. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. <http://ttkb.meb.gov.tr>, adresinden 12 Haziran 2015'te alınmıştır.
- Meriç, C. (1998).Kırkambar Cilt 2. İstanbul; İletişim Yayınları.
- Nazif, S. (1924). Malta Geceleri, İstanbul: Yeni Matbaa.
- Nedîm Divanı, (1997), Haz.: Muhsin Macit, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Pala, İ. (2005). Divan Edebiyatı (9. Baskı). İstanbul: Kapı Yayınları
- Seyfettin, Ö. (1974). Bütün Hikâyeleri, İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Solak, M., Yaylı, D. *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Türler Açısından İncelenmesi*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi Sayı 9, Sonbahar/ 2009.
- Tarlan,N.(1992).Ahmet Paşa Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları
- Tatçı, M. (2008). Yunus Emre divânı: tenkitli metin (Vol. 2). İstanbul: H Yayınları.
- Timurtaş, F. K. (1981), Şeyhî'nin Harnâme'si, İkinci Baskı, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Tolasa, H. (Ed.). (1979). *Şeyhülislâm Bahâyî Efendi dîvânı'ndan seçmeler* (Vol. 140). Tercüman Gazetesi
- Ünalın, Ş., (2012), Dil ve Kültür, İstanbul: Eskiyei Yayınları
- Wainer, H. (1990). Computerized Adaptive Testing. Lawrance Erlbaum Associates Inc.
- Yıldırım, A.(2012).Merhaba Yenigün Hikâyeleri, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Yüksel, S.1980). Şeyh Galip, Eserlerinin Dil ve Sanat Değeri, Vol. 54,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER**EK 1. Öğrenci Ders Kitabı****DUYGULAR TEMASI****HAZIRLIK ÇALIŞMALARI**

- 1.DUYGU DENİNCE AKLINIZA NELER GELİYOR?
- 2.AYRILIK VE HASRET KONULU BİR KOMPOZİSYON YAZINIZ.
- 3.KLASİK TÜRK ŞİİRİ İFADESİ ZİHNİNİZDE NELER ÇAĞRIŞTIRIYOR?

METİNLER

ESKİCİ

FORSA

KIRLANGIÇ

GÖNLÜMÜN SULTANINA (DİNLEME METNİ)

1. Metin: ESKİCİ

ESKİCİ

Ali Öğretmen soğuk bir kış günü sobanın başına oturmuş yıllar önce okumuş olduğu ,beş yaşlarında küçük bir İstanbullu olan Hasan'ın, babasını ve anasını kaybettikten sonra Arabistan'da yaşayan akrabalarının yanına gönderilişini ve gittiği yerde Türkçe bilenlerin olmayışını, Hasan için her şeyin yabancı oluşunu ve haftalarca susup konuşmamasını ilk defa okuyormuşçasına merakla okumaya başladı:

Hasan'ı bir istasyonda indirdiler. Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın göğsüne bastırdı. Anasınınkindene benzemeyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüverilen cansız bir göğüs...

-Ya habibi! Ya aynı!

Halasının yanındaki kadınlar da sarıldılar, öptüler, söyleştiler, güleştüler. Birçok çocuk da gelmişti; entarilerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, saçları perçemli, başları takkeli çocuklar...

Hasan durgun, tıkanık; susuyor, susuyordu.

Öyle haftalarca sustu.

Anlamaya başladığı Arapçayı, küçücük kafasında beliren bir inatla konuşmayarak sustu. Hep sustu.

(yıllardır gurbette yaşayan Ali Öğretmen, yüreğinde doğup büyüdüğü, üniversite yıllarına kadar havasını teneffüs ettiği memleketinin hasretini duydu. Bu garip yerlerde büsbütün yalnız hissederken kendini fakülte yıllarındayken defterine not ettiği şu satırlar dolandı dilinde:

Demek bu mahbes-i âmâl içinde ben ebedi
Yabancıyım. Bana her şey yabancıdır şimdi
(Demek ben bu hapis işleri içinde ebedi bir yabancıyım
ve bana şimdi her şey yabancıdır.)

Garibiyim bu yerin şevki yok, harareti yok
Doğan batan güneşin günlerimle nisbeti yok
(Garibiyim bu yerin isteği yok, sıcaklığı yok.
Doğan ve batan güneşin günlerimle alakası yok.)

Olunca yâdıma hasret-fiken fezâyı vatan
Semâ-yı Şarkı suâl eylerim bulutlardan

Hasan'ın duygularını derin bir hasretle ruhunun derinliklerinde hissedeni Ali Öğretmen kendini tekrar olayın içine bıraktı:

Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi, kırmızı merkupları vardı. Bir gün halası sokaktan bağırarak geöen bir satıcıyı çağırıldı.

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. Torbasından da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu.

Konuştular, sonra önüne bir sürü patlak, söküük, parça parça ayakkabı dizdiler.

Satıcı iskemlesine oturdu. Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... Şaşarak eğlenerek seyreliyordu: Mukavvaya benzettiğı kalın deriyi iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağıyla kesişine, ağzına bir avuç çivi doldurduğuna, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdandan çıkarıp ayakkabıların altına çabuk çabuk mıhlayışına, deri parçalarını, pis bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu.

Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, dalgınlığından anadiliyle sordu:

-Çiviler ağzına batmaz mı senin?

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

-Türk çocuğı musun be?

-İstanbul'dan geldim.

-Ben de o taraflardan... İzmit'ten!

Eskicide saç sakal dağınık, göğüs bağır açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı; gözlerinin akına kadar sarıydı. Türkçe bildiğı ve İstanbul taraflarından geldiğı için Hasan, şimdi onun sade işine değıl, yüzüne de dikkatle bakmıştı. Dişsizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu:

-Ne diye düştün bu cehennemin bucağına sen?

Hasan anladığı kadar anlattı.

Bir aralık da kendisi sordu?

-Sen niye buradasın?

Öteki başını ve elini şöyle salladı: Uzun iş manasına... ve mırıldandı:

-Bir kabahat işledik de kaçtık!

Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydan beri susan Hasan... Durmadan, dinlenmeden, nefes almadan, yanakları sevincinden pembe pembe, dudakları taze, gevrek, billur sesiyle biteviye konuşuyordu. Aklına ne gelirse söylüyordu. Eskici hem çalışıyor, hem de, ara sıra "Ha! Ya? Öyle mi?" gibi dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu; artık erişemeyeceğı yurdunun bir deresini, bir rüzgarını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaslı dinliyordu; geçmiş günleri, kaybettiğı yerleri düşünerek benliğı sarsıla sarsıla dinliyordu. Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu.

Fakat, nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, kösesini dürdü, çivi kutusunu kapadı, çiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep aheste aheste yaptı.

Hasan, yüreği burkularak sordu:

-Gidiyor musun?

-Gidiyorum ya, işimi tükettim.

O zaman gördü ki, küçük çocuk memleketlisi minimini yavru ağlıyor... Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanaklarından gözyaşları birbiri arkasına, temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarıyla yerlerinden oynayarak, vuruşarak içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (memleketinin kokusu burnunda tüten Ali Öğretmen'in gözleri buğulandı. Yıllar önce ayrılıp özlemini çektiği köyünü şu dizelerde hatırladı:

Bu şeb de cûşîş-i yâdınla ağladım durdum
Gel ey kerime-i tarih olan güzel yurdum

(Bu gece de hatırlamanın coşkusuyla ağladım durdum
Gel ey tarihin kıymeti olan güzel yurdum.

Ufukların nazarımdan nihân olup gideli
Bu hâkdân-ı fenânın karardı her şekli

(Ufukların gözlerimden kaybolup gideli.
Bu boş dünyanın karardı her yeri.)
Gözümde kalmadı yer, gök, batar çıkar giderim
Zemine münkesirim, âsmâne muğberim

(Gözümde kalmadı yer.gök;batar,çıkar,giderim
Yeryüzüne dargınım,gökyüzüne küskün.)

içindeki memleket hasreti daha da artan Ali Öğretmen son satırları okumak için tekrar dalıverdi Hasan'la Eskici'nin dünyasına:

-Ağlama be! Ağlama be!

Eskici başka söz bulamamıştı. Bunu işiten çocuk hıçkırığa katıla katıla ağlamaktadır; bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağına ağlamaktadır.

-Ağlama diyorum sana! Ağlama.

Bunları derken onun da katı, nasırlaşmış yüreği yumuşamış, şişmişti. Önüne geçmeye çalıştı amma yapamadı, kendini tutamadı; gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların, Arabistan sıcaklığıyla yanan kızgın göğsüne bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici, döküldüğünü duydu.

Son satırları bitirirken Ali Öğretmenin de gözünden birkaç damla yaş döküldü. Kitabın kapağını usulca kapadı. Yüreğinde doğduğu toprakların özlemi, burnunda kokusu ve gözlerinde hasreti ile göz kapaklarını kapattı.

Ahmet KARABULUT

(Yeniden düzenlenmiştir)

2.Metin: FORSA

FORSA

Tarihin en çetin savaşlarından biri olan Çanakkale’de şehadet mertebesine erişemeyen az sayıda kişilerdendi Oduncu Rasim Dede.İlerlemiş yaşına aldırış etmeden torunlarıyla akranlarıymış gibi oynar,onlara türlü türlü hikayeler anlatırdı.Birgün torunlarına savaşta esir düşmüş Meşhur Denizci Kara Memiş’in öyküsünü anlatmaya başladı:

....
Bütün umudu, doğduğu yere, Edremit'e kavuşmaktı. Otuz yıl içinde bir an bile umudunu kesmedi. "Öldükten sonra dirileceğime nasıl inanıyorsam, öyle inanıyorum, elli yıl tutsaklıktan sonra da ülkeme kavuşacağıma öyle inanıyorum!" derdi. En ünlü, en tanınmış Türk gemicilerdendi. Daha yirmi yaşındayken, Tarık Boğazı'nı geçmiş, poyraza doğru haftalarca, aylarca, kenar kıyı görmeden gitmiş, rast geldiği ıssız adalardan vergiler almış, irili ufaklı donanmaları tek başına hafif gemisiyle yenmişti. O zamanlar Türkeli'nde nâmu dillere destandı. Padişah bile onu, saraya çağırtmıştı. Serüvenlerini dinlemişti. Çünkü o, Hızır Aleyhisselâm'ın gittiği diyarları dolaşmıştı. Öyle denizlere gitmişti ki, üzerinde dağlardan, adalardan büyük buz parçaları yüzüyordu. Oraları tümüyle başka bir dünyaydı. Altı ay gündüz, altı ay gece olurdu! Karısını, işte bu, yılı bir büyük günle bir büyük geceden oluşan başka dünyadan almıştı. Gemisi altın, gümüş, inci, elmas, tutsak dolu vatana dönerken deniz ortasında evlenmiş, oğlu Turgut, Çanakkale'yi

geçerken doğmuştu. Şimdi kırk beş yaşında olmalıydı. Acaba yaşıyor muydu? Hayalini unuttuğu, karlardan beyaz karısı acaba sağ mıydı? Kırk yıldır, yalnız taht yerinin, İstanbul'un minareleri, ufkı, hayalinden hiç silinmemişti. "Bir gemim olsa gözümü kapar, Kabataş'ın önüne demir atarım" diye düşünürdü.

(İhtiyar denizciyi hayal ederken kendisi de denizci olan Rasim Dede savaş yıllarını hatırladı ve cephede Çerkez bir arkadaşından duyduğu şu beyitler geldi aklına :

Ne 'aceb dil-keş olur kûy-ı dil-ârâ-yı vatan
Şevk-engîz-i hayâldir bana me'vâ-yı vatan

(Acaba nasıl gönül çelen bir yer olur gönlümü alan vatan.
Aşırı derecede isteklendiren bir hayaldir bana vatanın mekanı.)

Sinemi mahzen-i şevk eyledi sevdâ-yı vatan
Çeşmi nâ-mahrem-i hâb itdi temâşâ-yı vatan

(Yüreğimi şiddetle hüznülendirdi vatan sevdası.
Gözlerimi mahrem olmayan uykuya itti vatanın seyri)

Bu duygularla cephe yıllarına dalan Rasim Dede torununun o ince sesiyle yaşlı denizcinin hayatına geri döndü:

Altmış yaşını geçtikten sonra efendisi, onu sözde özgür kıldı. Bu özgür kılmak değil, sokağa, perişanlığa atmaktı. Yaşlı tutsak bu bakımsız bağın içindeki yıkık kulübeyi buldu. İçine girdi. Kimse bir şey demedi. Ara sıra kasabaya iniyor, yaşlılığına acıyanların verdiği ekmek paralarını toplayıp dönüyordu. On yıl daha geçti. Artık hiç gücü kalmamıştı. Hem bağ sahibi de artık onu istemiyordu. Nereye gidecekti?

Ama işte, eskiden beri gördüğü rüyaları yine görmeye başlamıştı. Kırk yıllık bir rüya... Türklerin, Türk gemilerinin gelişi... Gözlerini kurumuş elleriyle iyice ovdu. Denizin gökle birleştiği yere baktı. Evet, geleceklerdi, kesindi bu, buna öylesine inanıyordu ki...

- Kırk yıl görülen bir rüya yalan olamaz! Diyordu. Kulübe duvarının dibine uzandı. Yavaş yavaş gözlerini kapadı. İlkbahar bir umut tufanı gibi her yanı parlatıyordu. Martıların, "Geliyorlar, geliyorlar, seni kurtarmaya geliyorlar!" gibi işittiği tatlı seslerini dinleye dinleye daldı. Yaşlı tutsak rüyasında, ağır bir Türk donanmasının limana girdiğini görüyordu. Kasabaya giden yola birkaç bölük asker çıkarmışlardı. Al bayrağı uzaktan tanıdı. Yatağanlar, kalkanlar güneşin yansmasıyla parlıyordu.

Bizimkiler! Bizimkiler! Diye bağırarak uyandı. Doğruldu. Limana baktı. Gerçekten, kalenin karşısında bir donanma gelmişti. Kadırgaların, yelkenlerin, küreklerin biçimine dikkat etti. Sarardı. Gözlerini açtı. Yüreği hızla çarpmaya başladı. Ellerini göğsüne koydu. Bunlar Türk gemileriydi. Kıyıya yanaşıyorlardı. Gözlerine inanamadı.

"Acaba rüyada mıyım?" kuşkusuna kapıldı. Uyanıkken rüya görülür müydü? İyice inanabilmek amacıyla elini ısırdı. Yerden sivri bir taş parçası aldı. Alnına vurdu. Evet, işte hissediyordu. Uyanıktı. Gördüğü rüya değildi. O uyurken, donanma burnun arkasından birdenbire çıkıvermiş olacaktı. Sevinçten, şaşkınlıktan dizlerinin bağı çözülürdü. Hemen çöktü. Karaya çıkan bölükler, ellerinde al bayraklar, kaleye doğru ilerliyorlardı. Kırk yıllık bir beklemenin son çabasıyla davrandı. Birden kemikleri çatırdadı. Badem ağaçlarının çiçekli gölgeleriyle örtülen yoldan yürüdü. Kıyıya doğru koştu, koştu. Karaya çıkan askerler, aksakallı bir ihtiyarın kendilerine doğru koştuğuna görünce:

- Dur! diye bağırıyorlar. İhtiyar durmadı, bağırıyordu:

- Ben Türk'üm, oğullar, ben Türk'üm.

- ...

Askerler onun yaklaşmasını beklediler. İhtiyar, Türklerin yanına yaklaşınca önüne ilk geleni tutup öpmeye başladı. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Haline bakanlar üzülmüşlerdi. Biraz heyecanı dinince sordular:

- Kaç yıldır tutsaksın?

- Kırk!

- Nerelisin?

- Edremitli.

- Adın ne?

- Kara Memiş.
- Kaptan mıydın?
- Evet...

İhtiyarın çevresindeki askerler birbirine karıştı. Bir çılgıktır koptu. "Bey'e haber verin!... Bey'e haber verin!" diye bağırıyorlardı. İhtiyarın kollarına girdiler. Kuş gibi deniz kenarına uçurdular. Bir sandala koydular. Büyük bir kadirgaya çıkardılar. Askerin içinde onun kahramanlık serüvenlerini bilmeyen, ününü duymayan yoktu. Biraz güvertede durdu. Sevinçten şaşırılmış, aptallaşmıştı. Ayağına bir çakşır geçirdiler. Sırtına bir kaftan attılar. Başına bir kavuk koydular.

- Haydi, Bey'in yanına! Dediler.

Onu kadirgaya getiren askerlerle birlikte büyük geminin kıçına doğru yürüdü. Kara palabıyıklı, sırmalı giysisinin üzerine demir, çelik zırhlar giymiş iri bir adamın karşısında durdu.

- Sen kaptan Kara Memiş misin?
- Evet! dedi.
- Hızır Aleyhisselam'ın geçtiği yerlerden geçen sen misin?
- Bcnim.
- Doğru mu söylüyorsun?
- Niye yalan söyleyeceğim?
- Aç bakayım sağ kolunu.

İhtiyar, kaftanın altından kolunu çıkardı. Sivadı. Bey'e uzattı. Pazısında haç biçiminde derin bir yara izi vardı. Bu yarayı, gecesi altı ay süren bir adadan karısını kaçıırken almıştı. Bey, ellerine sarıldı. Öpmeye başladı.

- Ben senin oğlunum! Dedi.
- Turgut musun?
- Evet...

İhtiyar tutsak sevincinden bayılmıştı. Kendine gelince oğlu, ona:

- Ben karaya cenk için çıkıyorum. Sen gemide rahat kal, dedi.

Eski kahraman kabul etmedi:

- Hayır. Ben de sizinle cenge çıkacağım.

- Çok yaşlısın baba.

- Ama yüreğim güçlüdür.

- Rahat et! Bizi seyret!

- Kırk yıldır dövüşü özledim.

Oğlu, babasının ellerine varıp; vatanını, sevdiklerini göremeden seni tekrar kaybetmeyelim baba diye yalvararak, öptü.

İhtiyar, kafasını kaldırdı, göğsünü kabarttı, daha bir gençleşmiş gibiydi. Bayrağı işaret ederek:

- Şehit olursam bunu üzerime örtün! Vatan al bayrağın dalgalandığı yer değil midir? Dedi.

Küçük torunu okumayı bitirince Rasim Dede torunlarına dönerek:”Yaşlı denizci ümidini yitirmemiş,uzun yıllar vatan hasreti çekmiş ve vatanına kavuşacağı inancının verdiği ümitle hayata tutunmayı başarmıştır. Önemli olan insanın en zor anlarında acı çekerken bile kavuşacağı güzellikleri düşünerek ümidini kaybetmemesidir.”dedi ve hüzünlü bir çehreyle odasına doğru sessizce ilerledi.

Ahmet KARABULUT

(Yeniden düzenlenmiştir)

3.Metin: KIRLANGIÇ

KIRLANGIÇ

O gün okuldan çıkar çıkmaz eve gelen Halil,öğretmeninin okulda okurken en güzel yerinde zil çaldığı Kırlangıç adlı fablı öğretmeninden ödünç alıp olayın geri kalan kısmına kendini bıraktı:

"Kırlangıcın biri, bir adama aşık olmuş.
Cesaretini toplayıp penceresine konmuş.
Önce olabildiğince dik durmuş,
Sonra gagasıyla cama vurmuş.
'Tık... tık tık...'
Çok meşgulmüş adam... öfkeyle cama dönüp bakmış:
'Kimmiş onu işinden alıkoyan?'
Kırlangıcın minik kalbinde amansız bir heyecan
Kırık sözcükler dökülmüş gagasından...
'Hey adam, seni nicedir izliyorum.
Sorma nedenini, niçinini,
Ama galiba seni seviyorum'.
* * *

Şaşırmış adam,
'Sen de nerden çıktın şimdi,
Tam aklımı toplayacakken bozdun işimi...'
Şöyle bir tüylerini kabartmış kırlangıç,
ve aklındaki planı çılatmış:
'Aç pencereyi beni içeri al sen,
birlikte yaşayalım ebediyen...
hem sofrada ortağın olurum,
hem evde eğlenen'.
Parlamış adam:
'Şuna da bakın neler diyor bu...
Haddini bil, hiç kuş insana aşık olur mu?'
'Soğuklar başladı bak, üşüyorum dışarda.
Alırsan içeri, deva olurum yalnızlığına da...'
Hepten kızmış adam, kovmuş kırlangıcı camın önünden
'Yürü git işine, yalnızlığımdan memnunum ben"
Bükmüş gagasını zavallı kırlangıç,Uçmuş semaya doğru, kanadı kırık...

Bir ara olayı hayal ederken kitabın kenarlarına not düşülmüş şu satırlar Halil'in gözüne ilişti:

Beni candan usandırdı **cefâdan** yar usanmaz mı
Felekler yandı ahımdan **murâdım şem**'i yanmaz mı?

(Beni canımdan usandıran o yar **eziyet** etmekten usanmaz mı?
Alemler yandı ahımdan **arzumun ateşi** yanmaz mı?

Beytin anlamını kavrayabilmek için tekrar tekrar okuyan Halil kırlangıcın duygularıyla kendini yeniden olaya bıraktı:

Gel zaman git zaman,
 kırlangıcın hemen ardından,
 bizim adamı pişmanlık basmış:
 '-Hay aptal kafam, ben ne halt ettim,
 ayağıma gelen fırsatı teptim'.
 Sonra teselli etmiş yalnız kalbini:
 '-Sıcaklar başlayınca gelir kırlangıcım.
 Onu içeri alır yalnızlığımı paylaşırm'.
 Kış geçip de yaz gelince, yalnız adam başlamış beklemeye...
 Ama sevdalısı uğramamış bile bir kere...
 Akın akın gelen sürülere sormuş,
 Onun kırlangıcından eser yokmuş.

Öyle üzölmüş ki, gidip bilge kişiye danışmış
 Hem kırlangıcı, hem kendi eşekliğini anlatmış
 Bilge kişi almış adamın mesajını,
 Lakin üzüntüyle sallamış başını:
 "A benim yalnız oğlum. Ne kadar efkarlansan azdır.
 Çünkü kırlangıçların ömrü 6 aydır".

Adamın pişmanlığını düşüneduran Halil'in bakışları,altında Fuzûlî yazan şairin satırlarına takıldı.Kitabın sahibi öğretmeni,sanki hikayedeki adamın hislerine tercüman olurcasına şu beyti not almıştı satırların sonuna:

Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge
 Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayrı

Ne bana,gönöl ateşinden başka kimse yanar
 Ne de sabah rüzgarından başkası kapımı açar.

Halil kitabın sayfalarını kapattığında içinde kırlangıçların gelmesi için havaların ısınmasını iple çeken bir isteğin olduğunu keşfetti ve ne zaman bir kuş sürüsü görse Kırlangıcın acaba nereye doğru uçtuğunu merak edip durdu uzunca bir zaman.

Ahmet KARABULUT

(Yeniden düzenlenmiştir)

4.Metin: GÖNLÜMÜN SULTANINA

GÖNLÜMÜN SULTANINA

Nihayet beklenen gül gelip çattı.Hz. Muhammed (s.a.v)Kutlu Doğum yıldönümünde yapılan Efendimize Mektup yarışmasına katılan eserler jürinin beğenisine sunuldu.Okulun Edebiyat Öğretmeni Yavuz Bey de çok heyecanlıydı.Sonunda eserler teker teker incelenmeye başlandı.Yavuz Hoca birçok mektup okumuştur fakat bu elindeki en son mektup sanki ruhunun derinliklerine işlemiştir:

Canım peygamberim,haddim olmayarak sana bunları yazmayı istedim. Ne olur kabul buyur. Önce Seni ne kadar sevdiğimi anlatmak istiyorum. Gerçi seni anlatmak kelimelere sığmaz ama içimdeki bu sevgiyi kelimelere dökemediğim kadar dökmek istiyorum.

Gönlümün Sultanı!. Seni tanımıyordum ve yaşamıyordum.Ne zaman ki sei tanıdım,işte o andan itibaren de yaşamaya başladım.Canım Peygamberim, Sen varken ümitsizlik yok, isyan yok, hayasızlık yok,şiddet yok,kötülük yok. Sen varsın güzellik var, sabır var, huzur var,barış var..senin istediğin şekilde seni yaşayamıyoruz belki ama Seni yaşamaya çalışıyoruz Ey Alemlerin efendisi. Sünnetlerini öğreniyoruz, Senden Allah sevgisini öğreniyoruz. Baktığımız her yerde seni görmeye çalışıyor ve en Sevgiliye senden ulaşmayı istiyoruz. Bu sevgi içimizde öyle büyüyor ki, gördüğüm her insana, dağa, taş, kuşa önüme kim gelirse Seni anlatmak, bizi ne kadar sevdiğini anlatmak istiyorum Ya Rasulallah.

Mektubun satırlarına dalıp giderken bir taraftan da zihninde Efendimize dair yazılmış şiirler yankılanıyordu:

Sultân-ı Rusûl Şâh-ı mümeccedsin efendim
Bî-çârelere devlet-i sermedsin efendim

(Peygamberlerin sultanı,şereflenmişlerin şahısın efendim.
Çaresizlere ebedi sığınaksın efendim.)

(Dîvân-ı ilâhîde ser-âmedsin efendim.
Menşûr-ı "le-amrûk" le mü'eyyedsin efendim

(İlahi divanda en önde gelensin efendim
Yayılmış bir yemin ile tasdik edilensin efendim.)

Mektubun büyüüne kapılan Yavuz Hoca başını kaldırıp saatine baktı ve okumaya devam etti:

Bıraktığın gibi değiliz. O kadar boş yaşıyoruz ki hep ziyandayız. Acaba bizi ümmetin olarak kabul edecek misin? Eğer Sen bizi kabul etmezsen Yüce Rabbim bizleri nasıl affedecek

Ya Rasulallah? Bırakma bizi gönlümün Ey Gönüllerimizin Sultanı, bırakma bizi nefsimize.

Sen alemlere rahmetsin Ya Rasulallah. Sen yüzyıllar ötesinde değil, burada, yanımızda, hemen yanıbaşımızda hatta kalbimizdesin. Seni hakkıyla bir sevebilsek Ey Rahmeten Lil Alemin , Seni tam olarak bir yaşayabilsek, bütün fenalıkları terk eder,günah işlemeyi bırakır,gözyaşlarıyla sinelerimizi yıkamaya başlar,boşa geçen vaktimiz için pişmanlık duyar,dizlerimizi döverdük.seni hakkıyla tanıyabilseydik canım efendim,yarınlarımız daha aydınlık,dünyamız nur dolu olurdu.

Ya Seni bilmeseydik, ya Seni tanımasaydık efendim?. O zaman halimiz nice olurdu? Yüce Rabbime şükrediyorum her an, iyi ki senin ümmetin olarak doğduk, iyi ki Seni tanıyoruz, iyi ki Seni biliyoruz Ya Rasulallah. Sen olmasaydın Ya Rasulallah her geceki ağlamalarım bitmeyecekti. İsyanlarım bitmeyecekti babam olmadığı için ama Sende babasız doğup büyüdüün Ya Rasulallah....Bunu biliyor,senin de yetim olduğunu bildiğim için kendimi öyle avutuyorum. Seni çok seviyorum gönlümün Sultanı, beni de' ümmetim' dediklerinin arasına kabul et.

Ve lütfen,sevgimi,seni anarken akan birkaç damla gözyaşımı,adımı andıkça dudağımı yalayan dilimin samimiyetini ve seni özleyen yüreğimin kanat çırpışlarını kabul buyur.Sultanlara Sultanlık,gedaya da gidalık yaraşır diyor büyüklerim.Benim bu küçücük basit,kıymetsiz sevgimi ve şu ettiğim sözlerimi lütfen kabul buyur.

Yüce Rabbim Sen de beni affet.Çünkü hem seni hem de Habibin Hz. Muhammed Mustafa'yı (s.a.v)çok seviyorum...

mektubun sonuna geldiğinde ise yıllar önce okuduğu ve Efendimizden şefaet dileyen şu satırları hatırladı:

Na'tdan gerçi ümîd-i şü'arâ
İntisâb etmedir ey Şâh sana

(Şairlerin sana yazdıkları şiirlerden umutları
Sana bağlanmaktır ey şah.

Yavuz Hoca da diğer üyelerin olduğu gibi beğenisini ve takdirini bu mektuptan yana kullandı ve Esma Mehtap YENER adlı lise talebesinin mektubu yarışmada birinci seçildi.

Ahmet KARABULUT

(Yeniden düzenlenmiştir)

EK 2. Öğrenci Çalışma Kitabı

ESKİCİ

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Okuduğunuz metinde altın çizdiğiniz sözcükleri aşağıdaki 1. sütuna, sözcüklerin anlamları ile ilgili tahminlerinizi ise 2. sütuna yazınız. Yazdığınız sözcüklerin sözlük anlamlarını öğrenerek sütuna yazınız tahminlerinizle karşılaştırınız.

Altı Çizili Sözcükler

Sözcüğün Tahmin Ettiğim Anlamı

Sözcüğün Sözlük Anlamı

2.Etkinlik: 1. etkinlikten seçmiş olduğunuz beş adet kelimeyi sözlük anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

3.Etkinlik: Okuduğunuz hikâyenin olay akışını kronolojik olarak sıralayıp sonuna da metnin konusunu yazınız.

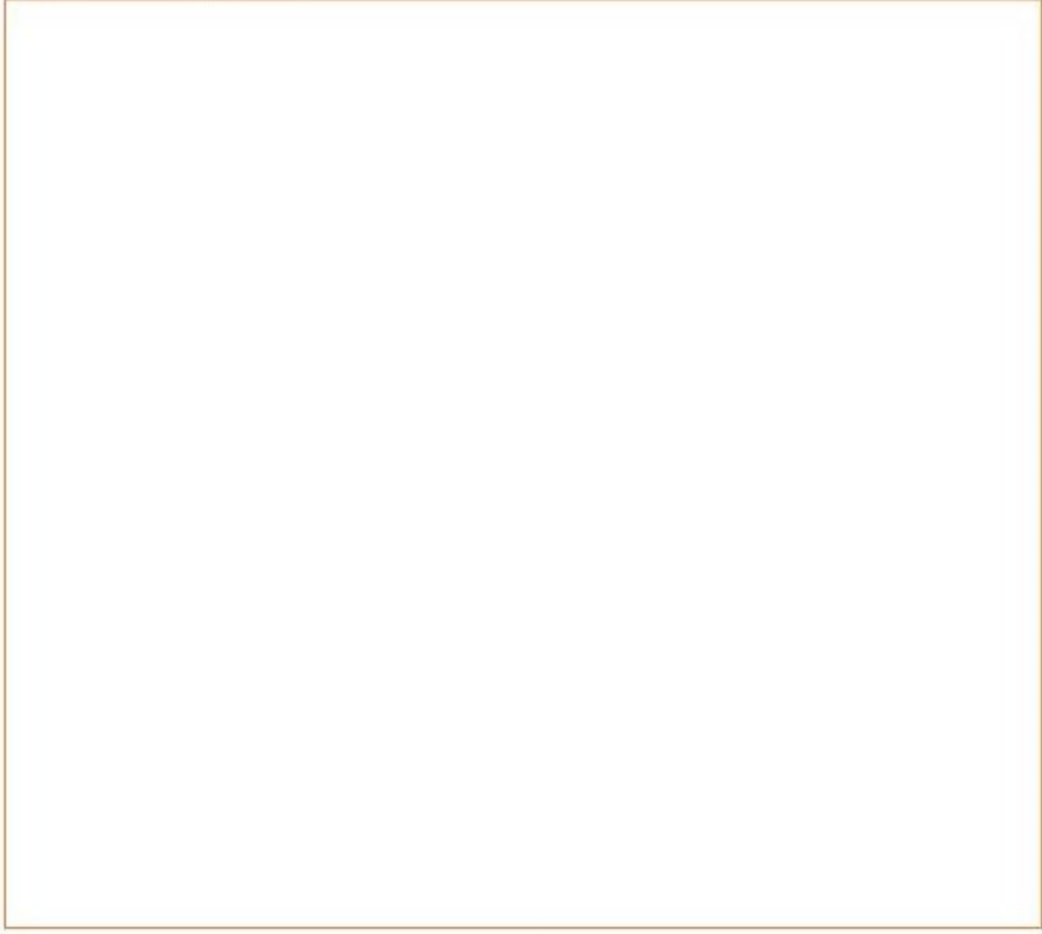
1.	2.
3.	4.
5.	6.

Metnin Konusu:

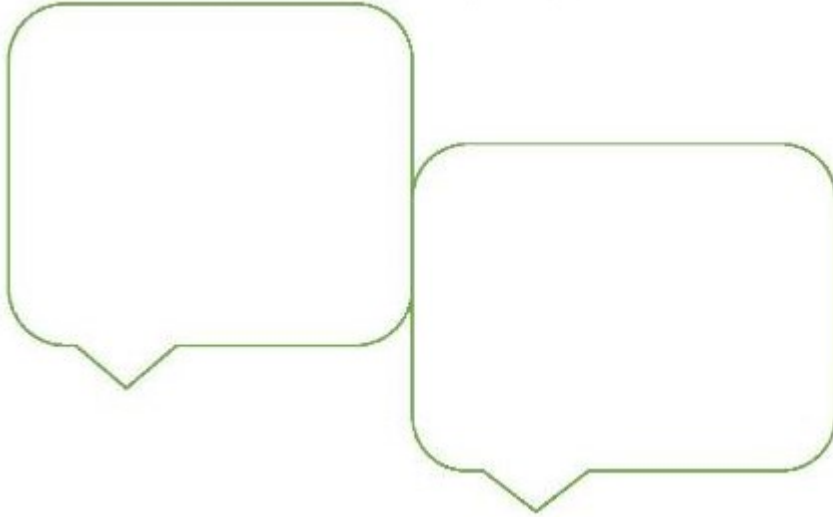
4.Etkinlik: Okuduğunuz metne farklı başlıklar yazınız.

1.Başlık	2.Başlık
----------	----------

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinde geçen eskici ve çocuğun davranışlarıyla ilgili duygu ve dışıncelerinizi anlatan bir mektup yazınız.

6.Etkinlik: Vatan sevgisi temalı iki kıtadan oluşan bir şiir yazınız.

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatında anlatımı güzelleştirmek adına söz sanatları (edebî sanatlar) kullanılır. Bu söz sanatlarından biri de **intak (konuşurma)** sanatıdır. Konuşurma sanatında insana ait olan konuşma özelliği canlı varlıklara ve hayvanlara aktararak bu varlıklar konuşurur.

Örnek: Aslan, tilkiye doğru dönerek hiddetli bir bakışla sordu:

-Bu ormanın kralı ben değil miyim??

Bu cümlelerde aslana insana ait olan konuşma özelliği aktarılması ve insan gibi konuşturulmuştur.

Siz de aşağıdaki beyitte yapılan kişileştirme sanatının olduğu yerleri belirleyiniz.

Uğrayı geldi **pîr** eşek **nâ-gâh**
Sordu hâlini kıldı derd ile âh

Bâtil isteyi haktan ayrıldım
Boynuz undum kulaktan ayrıldım

pîr: yaşlı
nâ-gâh: ansızın
bâtil: hak olmayan

8.Etkinlik: Divan edebiyatının nazım şekillerinden biri de **gazeldir**. Gazeller aşk, güzellik gibi konuları işleyen, genellikle 5 ila 15 beyitten oluşan nazım şekilleridir. Gazellerin beyitlerinin bazı özellikleri şunlardır:

- Gazelin ilk beytine matla(doğuş yeri) denir.
- Gazelin son beytine makta (bitiş, kesiliş yeri) denir.
- Şairin isminin geçtiği beyte taç beyit denir.

Siz de yukarıdaki bilgilerden yararlanarak aşağıda örneği verilen gazelin matla, makta ve taç beyitin hangileri olduğunu aşağıdaki kutucuklara yazınız.

1-Berû candan usandırıldı cefâdan yâr usanmaz mı

Felekler yandı âlûndan murâdım şemî yarınaz mı (cefâ: cızırtı, şemî: ateş)

2-Kamû bîmânâ cânân devâ-yî derd eder ihsan

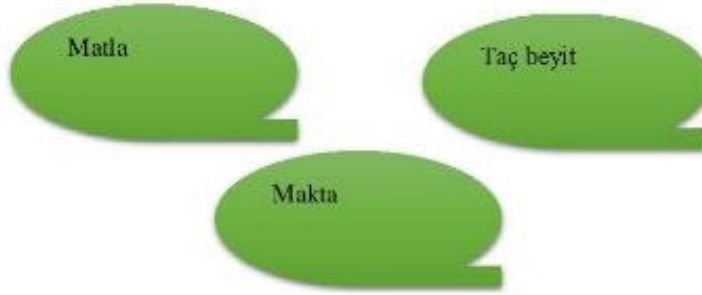
Niçin kalmaz manâ derman menî bîmâr sanmaz mı (Kamû: herkesin bîmâr: hastalıkları, cânân: sevgili, devâ-yî derd: derdine çare)

3-Gamım pinhan dutardım ben dediler yâre kıl rûşen

Desem ol bî vefâ bilmen inânır mı inanmaz mı (Gamım: derdimi, pinhan: gizli, rûşen: açıklamak, bî vefâ : vefasız)

4-Fuzûlî nînd-i şeydâdır henûşe halka rûsvâdır

Sorun kim bû ne sevdâdır bu sevdâdan usanmaz mı

9.Etkinlik: Aşağıdaki metinde cümlelerde bulunan zarfları paragrafın altına çeşitleriyle yazınız.

Bu gün ders çalışacağız. Çünkü yarın önemli bir sınavımız var. Biraz sonra arkadaşım gelecek. Birlikte çalışacağız. Şimdi arkadaşım geldi. İçeri girdik. Sonra cindeki kitapları, masanın üzerine koydu. Ders çalışmak için oldukça istekli görünüyordu. “Ne bekliyoruz? Dedi. Birlikte çalışmaya başladık. Ben, ara sıra arkadaşına sorular sordum. O da bana bu soruları cevaplarına anlattı. Hava kararıncaya arkadaşım “Daha ne kadar çalışacağız?” diye sordu. Ben de biraz daha çalışmamız gerektiğini söyledim. Çünkü yarın sınavda çok iyi not almalıyız. Akşam yemeğini yedik. Dışarı çıktık. Beş yüz metre kadar yürüdük. Sonra vedalaşıp evlerimizin yolunu tuttuk. Kapıda beni annem karşıladı. “Kendini nasıl hissediyorsun?” dedi. “Yürüyüş çok iyi geldi, anneciğim. Kendimi sınava hazır hissediyorum ve sınavda başarılı olacağına inanıyorum.”

10.Etkinlik: Aşağıda verilen cümlelerdeki zarfları bulup türlerini cümlelerin yanına yazınız.

Örnek: Arkadaşlarına her zaman dürüst davranırdı.

Her zaman-zaman zarfı, dürüst- durum zarfı

Ders çalışırken başka şeylerle uğraşma.

Sesleri duyunca yukarı çıktım.

Çocuğu okula niçin götürmedin?

Ödevlerinde çok yanlışın var.

Sen kimseye iyi davranmıyorsun.

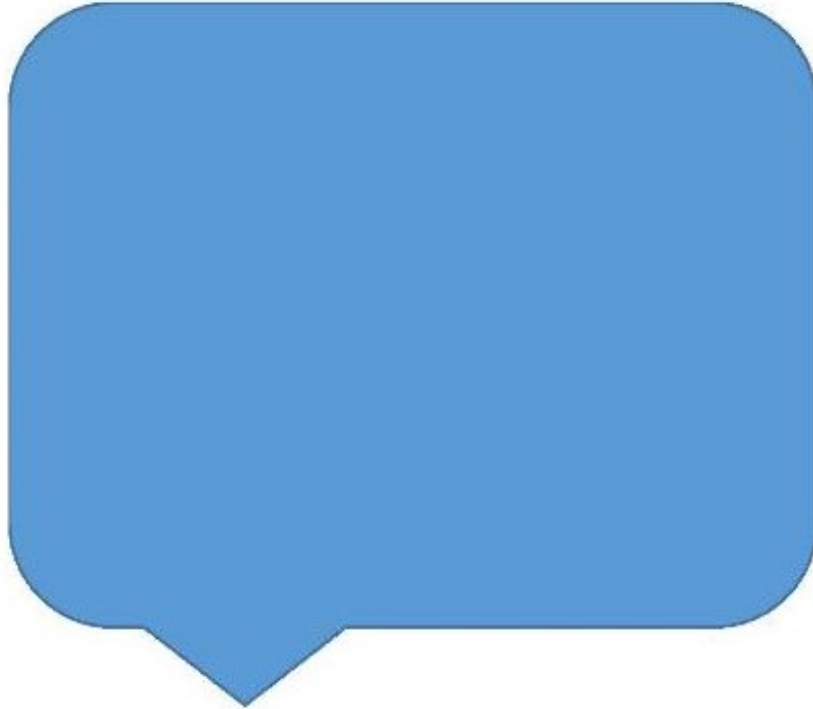
Ortaklar bu tür projelere olumlu bakıyorlar.

Beri gel, konuşacaklarımızı kimse dıymasın.

Söylediklerini neden anlatmak istemiyorsun?

Bu sabah kendimi iyi hissederek açtım gözlerimi.

NOTLAR

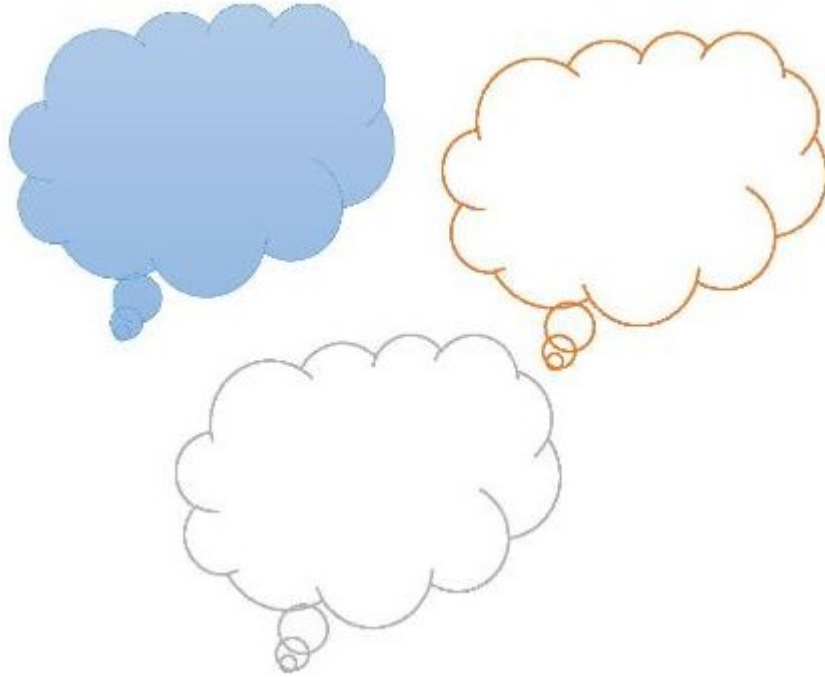
FORSA**ETKİNLİKLER**

1.Etkinlik: Aşağıdaki kelimelerin size çağrıştırdıklarını defterinize örnekteki gibi yazınız.

Örnek: Sevgi → Anne
 → Aile
 → Arkadaş
 → Yuva
 → Mutluluk

2.Etkinlik: Okuduğunuz metnin konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini yazınız.

3.Etkinlik: Metinden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.Kahramanın en büyük arzusu nedir?

2.Kahraman nâmunu nasıl kazanmıştır?

3.Kahramanlarımız kurtarıldığında neyle karşılaşmıştır?

4.Kara Memiş'in metnin sonunda söylediği söze katılıyor musunuz?

5.Kara Memiş'in yerinde siz esir olsaydınız ne yapardınız?

1-.....

2-.....

3-.....

4-.....

5-.....

4.Etkinlik: Aşağıda okuduğunuz metinden cümleler verilmiştir. Cümlelerin karşısındaki kutucuklara cümle öznelse "Ö", nesnelse "N" yazınız.

İlkbahar bir umut tufanı gibi her yanı parlatıyordu.

En ünlü, en tanınmış Türk gemicilerdendi.

Ara sıra kasabaya iniyor, yaşlılığına acıyanların verdiği ekmeğe paralarını toplayıp dönüyordu.

5.Etkinlik: Okuduğunuz metinden Kara Memiş ile ilgili çıkarımlarınızı yazınız.

6.Etkinlik: Okuduğunuz metinde anlatılan en belirgin duygular hangileridir? Bunları yazıp kendi cümlelerinizle tanımlayınız.

7.Etkinlik: İki karşıt düşüncenin bir arada söylenmesiyle **tezat (zıtlık)** sanatı yapılır.

Ne efsun-kâr imişsin âh ey didâr-ı **hürriyet**

Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk **esaretten** (Nâmık Kemal)

Yukarıdaki dizelerde “Ey özgürlük sen ne kadar büyüleyiciymişsin. Tutsaklıktan kurtulduk ama bu kez de senin tutsağın olduk” sözleriyle özgürlük ve tutsaklık arasında tezât sanatı yapılmıştır.

Örnekten hareketle aşağıdaki dizelerde tezâtları belirleyerek altlarındaki boşluklara yazınız.

Ne siyah eylemiş bu nâsiyeyi
Saçını bembeyaz eden bahtım. (Abdülhak Hamit)
nâsiye: alın

Öyle bir devim ki ben hakikatte pireyim
Bir delik gösterin de utancımdan gireyim (Necip Fazıl)

8.Etkinlik: Hikâyenin sonu nasıl devam edebilir? Yazınız.

9.Etkinlik: Osmanlı Türkçesinde söyleyişe güzellik katmak adına bazı söz sanatları kullanılırdı. Bu söz sanatlarından biri de kişileştirme (teşhis) sanatıdır. Kişileştirmede insana özgü kişilik özellikleri cansız varlıklara ve hayvanlara aktarıldı.

Örnek : Sokak lambaları karlar gökyüzünden oynayarak düşerken sokakta oynayan çocukları seyretiliyorlardı.

Burada karlara oynama ve sokak lambalarına seyretilme özelliğinin verilmesi onlara kişilik özelliği katarak kişileştirme (teşhis) yapmaktır.

Siz de aşağıda size verilen beyitteki kişileştirme (teşhis) sanatının olduğu yerleri bularak altını çiziniz.

Lâle yakıtı çiğcini gül-i handâran için

Serviler kesti kolun kadd-i hurâmân için (Necâî)

10.Etkinlik: Aşağıdaki kelimeleri kullanarak zaman, miktar, yer-yön, soru ve durum zarflarına birer cümle örnek yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

11.Etkinlik: Sözcük havuzundan seçeceğiniz beş sözcükle birer cümle kurunuz.

ahrâr	hürriyet	kâfiye
mısra	harp	aruz
divân	beyit	mahlas

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerdeki zarfların altını çiziniz.

1-Yarın akşam kardeşim İstanbul'dan gelecek.

2-Bugün hava çok sıcaktı.

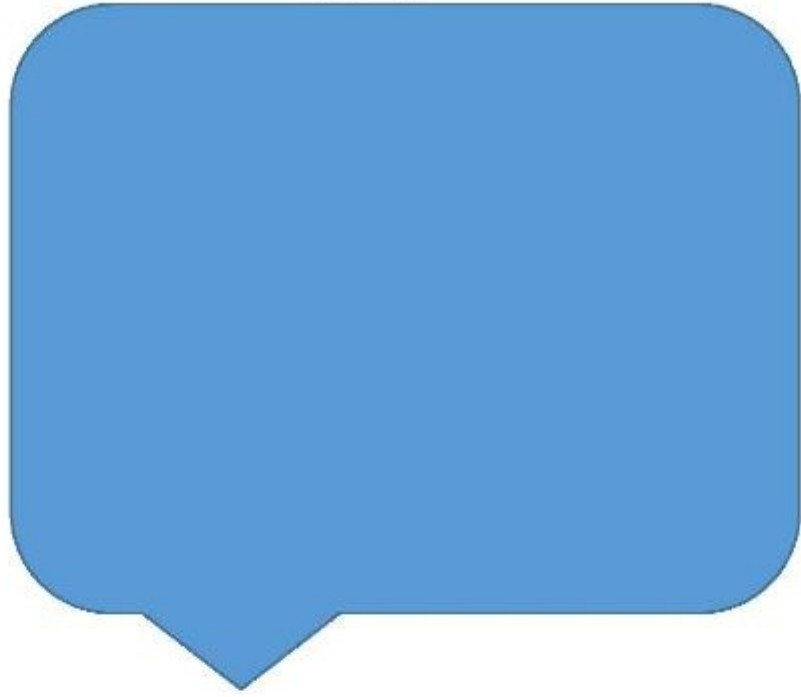
3-Daha çok çalışmalısın.

4-Merdivenleri ikişer ikişer atladı.

5- Arkadaşlar, içeri girer misiniz?

6- Az çalışmak seni başarısızlığa iter.

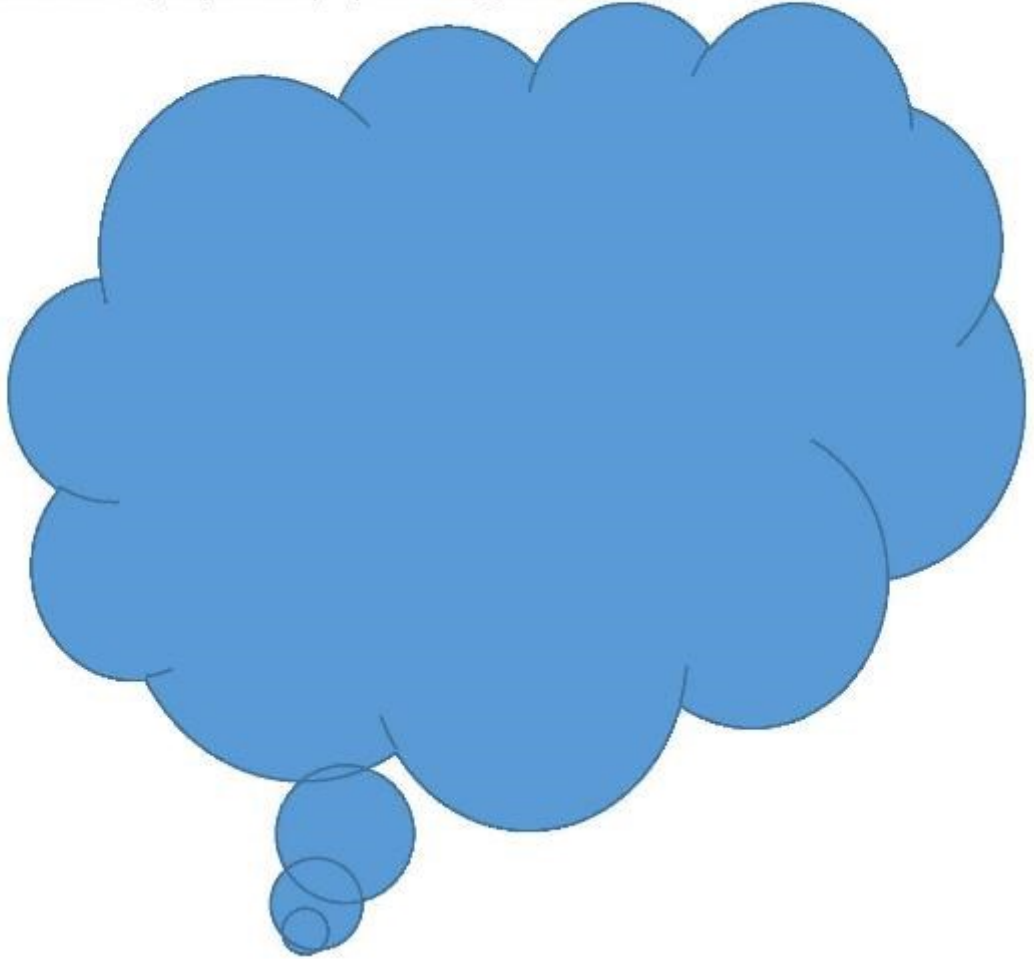
NOTLAR

KIRLANGIÇ

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Bir kuş olsaydınız nereye uçmak ve ne yapmak isterdiniz?

2.Etkinlik: Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

❏ Kurlangıç neden adamla beraber yaşamak istemiştir?

.....

❏ Adam niçin kurlangıcı kabul etmiyor?

.....

❏ Adam kurlangıcı üzünce ne yapıyor?

.....

❏ Bilge adam nasıl bir cevap veriyor?

.....

❏ Siz adamın yerinde olsaydınız kurlangıça nasıl davranırdınız?

.....

3.Etkinlik: Okuduğunuz metinden hareketle hikâye haritasını doldurunuz.

Hikâye Haritası

Metinde iletilmek istenen düşünce :

.....

.....

.....

.....

Metinde bahsedilen konu:

.....

.....

.....

.....

Metindeki varlıklar:

.....

.....

.....

Olayın geçtiği yer:

.....

.....

.....

Olayın geçtiği zaman:

.....

.....

.....

4.Etkinlik: İnsan olmayan varlıklara insani özellikler kazandırarak onları konuşturmaya divan edebiyatında ‘teşhis’ denir.

Örnek: Gökyüzü kızdı, sonra da sabaha kadar ağladı. (Bu cümlede kızmak ve ağlamak insana ait özellikler olarak cansız bir varlık olan gökyüzüne aktarılmıştır.)

Siz de aşağıdaki beyitte bulunan teşhis sanatının olduğu yerlerin altını çizip karşısına kısaca açıklayınız.

Çatma kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkına bir gül! ne bu şiddet bu celâl?

5.Etkinlik: Fabl, insan olmayan varlıkların konuşturulmasıyla oluşturulan ve genellikle sonunda ders verme amacı güden masallara denir. Siz de dinlediğiniz Kır Langıç adlı metinden yola çıkarak kısa bir fabl yazınız.

6.Etkinlik: Aşağıdaki ifadeleri okuduğunuz metne göre sıralayıp metnin planını çıkarınız.

Metinle İlgili İfadeler	Metnin Planı
1 Kır langıcın adanarı yanına gelmesi	A
2 Kır langıcın göç etmesi	B
3 Adanarı bilge kişiye danışması	C
4 Adanarı kır langıcı kovması	D
5 Adanarı kır langıcın gelmesini beklemesi	E
6 Kuşların göçten dönməsi	F

7.Etkinlik: Klasik Türk edebiyatının şiir türlerinden biri de kasidedir. Kasideler genellikle 33 ila 99 beyit arasında beyit sayısı ile yazılırlar. Çeşitli konularda yazılan kasidelerde en çok kullanılan temalar şunlardır:

- Tevhid: Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidedir.
- Mütacaat: Allah'a yalvarmak için yazılan kasidedir.
- Naat: Hz. Muhammed(S.A.S)'i ve din büyüklerini anlatmak için yazılan kasidedir.
- Medhiye: Devrin ileri gelen kişilerini övmek için yazılan kaside çeşididir.
- Mersiye: Sevilen insanların ölümünden duyulan acıları anlatan kasidedir.

Aşağıdaki şiiri inceleyiniz ve kasidenin konusunu, şairin hangi beyitte mahlasını kullandığını ve bu kasideden ne anladığınızı birkaç cümleyle ifade ediniz.

- Bu şehir-i Sitanbül ki **bî-misl ü bahadır**
Bir sengine **yek-pâre** Acem mülkü fedadır

(Bu İstanbul şehri **emsalsiz** bir **kaymettedir**,
Onun bir taşına **tüm** Acem mülkü fedadır)

- Ey **sadr-ı cihan-bân** ede Hak devletin **ef zûn**
Kim **devletin** erbâb-ı dile **lûtf-i Hudâdır**

(Ey **dünyanın sahibi!** Allah , senin devletini **yüceltsin!**
Çünkü senin devletin gönlü dostlarına **Allah'ın bir bağıdır.**)

- **Ez-cümle** Nedimâ kulun **ey âsaf-ı devran**
Müstağrak-ı lûtf ü kerem ü cüd ü atadır

(**Ey dönemin büyük veziri!** Özetle diyeceğim şu ki,
Sayende Nedim kulun, senin cömertliğine boğulmuştur.)

- **Sadrında** seni eyleye Hak dâim ü sabit
Hep âlemin ettikleri şimdi bu duadır (Nedim)

(**Sadrazamlığın** boyunca Allah seni hep daima sabit kılsın
İnsanların ettikleri dua şimdi hep budur)

8.Etkinlik: Aşağıdaki metinde eksik bırakılan noktalama işaretlerini tamamlayınız.

Atatürk() Türk milletinin özelliklerini şu sözlerle anlatıyor() Türk milleti() eski ve şerefli bir millettir()
Tarih() milletlerin ya da toplumların birbirleriyle olan ilişkilerini() savaşlarını() her birinin kurduğu
medeniyetleri() kendi iç sorunlarını() yer() zaman göstererek inceleyen sosyal bilimdir()
Tarih yazınak tarih yapınak kadar mühündür()

9.Etkinlik: Aşağıda altı çizili olarak verilmiş olan zarfların fiil, sıfat ya da zarflar hangisini belirttiğini ve hangi yönden belirttiğini örnekteki gibi belirtiniz.

1. Yolu trafiğe açmak için biraz beri geldi. (Zarfı miktar yönünden, fiili yer yön bakımından)
2. Madem ki hava bu kadar sıcak, ben niçin tıstıyorum?
3. Uzun yıllardır bu şehirde yalnuz yaşıyorum.....
4. En güzel şırı yazan öğrenciye yarın ödülü verilecek.....
5. İçeri hızlı hızlı adımlarla girdi.
6. O, sadece size değil herkese aynı davranırdı.....
7. İki saat sonra parktaki yeni açılan kafede buluşacağız.....
8. Bence kar bir iki saate daha çok yağacak.....
9. Lütfen, arabanızı buraya değil de ileri park edebilir misiniz?.....
10. Bu hatayı bizi cezalandırmak için bile bile yaptı.....

NOTLAR

GÖNLÜMÜN SULTANINA

ETKİNLİKLER

1.Etkinlik: Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını tahmin ediniz ve Osmanlıca-Türkçe sözlükten anlamlarını bularak kendi tahminlerinizle karşılaştırınız.

<i>Altı Çizili Sözcükler</i>	Sözcüğün Tahmin Ettiğiniz Anlamı	Sözcüğün Sözlük Anlamı
<i>mîmecced</i>		
<i>rustûl</i>		
<i>Bî-çâre</i>		
<i>sermed</i>		
<i>Menşûr</i>		
<i>Mu'eyyed</i>		
<i>şu'arâ</i>		
<i>Naat</i>		
<i>infisab</i>		
<i>geda</i>		

2.Etkinlik: Metni dinlerken not alıp anlamına öğrendiğiniz sözcüklerden beşini seçiniz ve bunları sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sözcük:	
Cümle:	
Sözcük:	
Cümle:	
Sözcük	
Cümle	
Sözcük	
Cümle	
Sözcük	
Cümle	

3.Etkinlik: Metnin olay akışını beş cümle ile yazınız.

1. olay

2. olay

3. olay

4. olay

5. olay

4.Etkinlik: Siz de uzakta olan bir yakınınıza kısa bir mektup yazınız.

5.Etkinlik: Aşağıdaki hikâye haritasını, metinden hareketle doldurunuz.

1. Metnin adı	4. Mektubu yazan kişi
2. Metinde geçen olay	5. Mektubun yazıldığı kişi
3. Metnin konusu	6. Metne bulduğum başlık

6.Etkinlik: Anlatımı kuvvetlendirmek aralarında anlam ilişkisi bulunan iki varlıktan güçsüz olanı daha güçlü olana benzetme sanatına Osmanlı Türkçesinde teşbih (benzetme) denir.

Siz de aşağıdaki örnekleri inceleyerek etkinlikte verilen klasik Türk edebiyatı dönemine ait şiirdeki teşbih sanatını gösteriniz.

Örnek: 1-Pamuk gibi yumuşak bir yastıkta uyudum.

2-Bir dev misali yürüdü kalabalığın üzerine.

Yukarıdaki örneklerde gözlerden yastığın yumuşaklığının pamuğa ve kalabalığa yürüten kişinin de deve benzetilmesi teşbih (benzetme) sanatına birer örnektir. Siz de aşağıdaki beyitte yapılan abartma ifadelerini belirtiniz.

Aktı gönlüm su gibi sen serv-i dil-cüdan yana
Sen de mâyl ol revân ey serv akar sudan yana (Zati)

(Gönlüm, su gibi gönlü çeken servi boylu sen sevgiliden yana aktı. Ey servi boylu güzel, sen de akar sudan yana akmaya eğilimli ol)

7.Etkinlik: Aşağıdaki beyitte altı çizili sözcükler arasındaki anlam özelliğini bularak açıklayınız.

Dôstun âlem senin çün ger olur düşmân bana

Gam değil zârâ yetersin dôst ancak sen bana

Fuzûlî

(Dostum, eğer senin yüzünden herkes bana düşman olursa üzülmem. Çünkü dost olarak yalnız sen bana yetersin.)

Altı çizili sözcüklerdeki anlam özelliği:

8.Etkinlik: Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

1. Bir şey söyleyeceğim () () Hayat her zaman acımasız değildir () () Bunun farkında olduğumuzda mutluluğu yakaladık demektir ()
2. Dün () öğleye doğru () senin ismini tekrar sayıklamaya başladı ()
3. Biraz daha indirim yapamaz mısınız () dedi ()
4. Sevdiği dersler () matematik () fizik () kimya ve biyolojiden beş () sevmediği dersler () Türkçe () tarih () coğrafya ve felsefeden üç almış ()
5. Başında foter şapka () gözünde güneş gözlüğü () üzerinde kırmızı bir penye ()
6. Buradaki öğrenciler kimlerdi () niçin gelmişlerdi () kimi anyorlardı () Bu konuda hiçbirimizin bir bilgisi yoktu ()
7. Benim hayatta değer verdiğim üç kişi var () annem () eşim () çocuklarım ()
8. Sanatçı romana başladığı ilk yıllarda şunları söylemişti () () Roman ulaşılması zor olan () gerçek dünyadan soyutlanarak düşünülmesi gereken bir kavram değildir () ()

9.Etkinlik: Aşağıdaki kutuda bulunan zarfları kullanarak birer cümle kurunuz ve zarf çeşitlerini altlarını çizerek belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

NOTLAR

EK 3. Öğretmen Kılavuz Kitabı

DUYGULAR TEMASI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- 1.DUYGU DENİNCE AKLINIZA NELER GELİYOR?
- 2.AYRILIK VE HASRET KONULU BİR KOMPOZİSYON YAZINIZ.
- 3.KLASİK TÜRK ŞİİRİ İFADESİ ZİHNİNİZDE NELER ÇAĞRIŞTIRIYOR?

BU TEMADA NELER OKUYACAĞIZ

ESKİCİ

FORSA

KIRLANGIÇ

GÖNLÜMÜN SULTANINA(DİNLEME METNİ)

PERFORMANS GÖREVİ**TEMA ADI: DUYGULAR****ÖDEV KONUSU: DİVAN EDEBİYATINDAN
BİR ŞAIRİN HAYATINI VE BİR ŞİİRİNİ
ARASTIRMAK****SÜRE:4 HAFTA****SINIF:7****BEKLENEN PERFORMANS**

- KONUŞMA BECERİSİ
- DİNLEME BECERİSİ
- BEDEN DİLİNİ ETKİLİ KULLANMA BECERİSİ
- ARAŞTIRMA BECERİSİ

PUANLAMA YÖNTEMİ

- DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Sevgili Öğrenciler,

Divan Edebiyatı, özellikle Osmanlı Devleti zamanında etkili olmuş yaklaşık olarak beş yüz yıl etkisini sürdürmüş, zengin anlatım, süslü benzetmeleriyle edebiyatımızın en zirve dönemlerindenidir.

Bu geniş zaman diliminde çok meşhur şairler ve şiirleri edebiyatımıza damgasını vurmuştur. Siz de bu dönemden belirlediğiniz bir şairi ve onun bir şiirini araştırarak bir performans ödevi hazırlayınız.

SÜREC BASAMAKLARI

- Divan Edebiyatı hakkında ansiklopedilere ya da kütüphaneye bakınız.
- Bu edebiyat döneminin önde gelen şairlerini belirleyiniz.

- Seçtiğiniz şairin hayatını araştırınız.
- Şairin bir şiirini açıklamalarıyla birlikte bir sunumunu yapınız.
- Çalışmanıza temanın bilimine kadar hazırlayınız.

DEĞERLENDİRME

Çalışmanız içerik, ses, beden dilini doğru kullanma ve kaynaklardan yararlanma ile görsel materyalleri kullanma yönünden değerlendirilecektir.

BİRİNCİ METİN

Ana Tema: Duygular

Alt Tema: Vatan Hasreti

Metnin Adı: Eskiçi

Süre: 6 Ders Saati

METİNDE İŞLENEN KAZANIMLAR**OKUMA****Okuma Kurallarını Uygulama**

- O.1.2. Akıcı biçimde okur.
- O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- O.1.4. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.
- O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır

Okuduğunu anlama ve çözümleme

- O.2.1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
- O.2.2. Metnin konusunu belirler
- O.2.5. Olay, yer, zaman, şalus, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
- O.2.9. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.

O.3.2. Metni içerik yönünden değerlendirir.

O.4.2. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır

YAZMA

Yazma Kurallarını Uygulama

Y.1.1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.

Y.1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik eğik yazıyla yazar.

Y.1.3. Standart Türkçe ile yazar.

Y.1.4. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.

Y.1.5. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.

Y.1.7. Tekrara düşmeden yazar.

Y.1.8. Yazım ve noktalama kurallarına uyar.

Y.5.2. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

Planlı Yazma

Y.2.12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

Farklı Türlerde Metin Yazma

Y.3.1. Olay yazıları yazar.

Y.3.2. Şiir yazar.

Y.5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder

EDEBİYAT BİLGİLERİ

Şiirin dil ve anlatım özelliklerini kavrama

E.1.1. Okuduğu klasik Türk edebiyatı metinlerin dil ve anlatım özelliklerini belirler.

E.1.2. Klasik Türk şiiri ile ilgili çıkarımlar yapar.

E.1.5. Klasik şiirleri günümüz Türkçesine çevirir.

2.Şiirin Ahenk unsurlarını belirleme

E.2.3 Klasik şiirdeki söz sanatlarını bulur.

DİL BİLGİSİ

DB.3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.

DB.3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.

DERS ARAÇ VE GEREÇLERİ

- Türkçe Sözlük, Osmanlıca – Türkçe Sözlük, Türkçe İmla Kılavuzu, Türkçe Deyimler Sözlüğü, Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Osmanlı Devleti Haritası.

METNE HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Öğrencilerinizden Osmanlı coğrafyası hakkında araştırma yapmalarını isteyiniz.
- Öğrencilerinizin konuya dikkatini çekmek için “Ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz.” atasözünü açıklamalarını isteyiniz.
- Öğrencilerinize “vatan” sözcüğünün onlarda ne çağrıştırdığını sorunuz.

DİNLEME

- Eskici metnini öğrencilerinizin, dinlenen/izlenenden hareketle sözcük ve sözcük gruplarının anlamlarını (O.2,1) çıkarılmasını sağlamak için sesli okuma yöntemini kullanarak okuyunuz.
- Öğrencilerinizi dinleme sürecinde başkalarını rahatsız etmeden dinlemeleri konusunda uyarınız (D.1,1).
- Öğrencilerinizin dikkatini metinde geçen nihân, yâd ve münkesir gibi sözcüklere çekiniz.
- Metin okunduktan sonra 1. etkinliği yaptınız.(O.2.1)

- Onlara metinde geçen anlamını bilmedikleri sözcüklerin anlamlarını belirleyeceklerini hatırlatınız (O.2.1)
- Öğrencilerinizin metinden hareketle öğrendikleri yeni kelimelerin kahçı olması amacıyla onlara 2. etkinliği yaptınız.(O.4.2)
- Öğrencilerinizin, metni anlamalarını ve çözümlemelerini (O.2.5) sağlamak için 3. etkinliği yaptınız.
- Metnin içeriğini değerlendirmeleri için (O.3.2) 4. etkinliği yaptınız.
- Metnin olay örgüsünün olay, yer, zaman, şair, varlık kadrosu ile alakalı olduğunu hatırlatınız.

2. ETKİNLİK

1. Etkinlik: Öğrenciler metinde geçen gördükleri sözcükleri aşağıdaki "anlam" sütunlarına yerleştirir. Aynı zamanda metnin 1. öykü karakterlerini ve 2. öykü karakterlerini. Öğrenciler bu karakterlerin özelliklerini öğrenir ve 3. öykü karakterlerini tanımlarlar.

Anlam Sütunları: Sözcüklerin Anlamı: Sözcüklerin Anlamı:

2. Etkinlik: 1. öykü karakteriyle ilgili olarak bazı özellikler ve özelliklerini yazarak anlatarak öykü karakterini tanımlarlar.

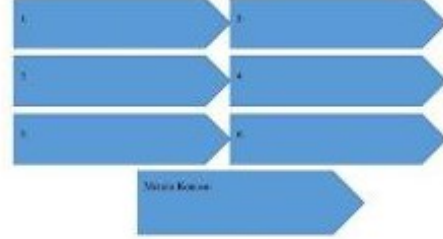
YAZMA

- Öğrencilerinize okuduğu metnin kahramanları ile empati kurmaları amacıyla

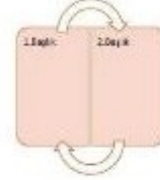
(Y.1.1,Y.1.2,Y.1.3,Y.1.4,Y.1.5,Y.1.7,Y.1.8,Y.2.12,Y.5.1)5. etkinliği yaptınız.

- Öğrencilerinizin, metnin konusundan hareketle metne farklı iki başlık bulmalarını isteyiniz.(O.2.2, O.3.4, O.3.2) 6. etkinliği yaptınız.

3. Etkinlik: Öğrenciler metnin olay örgüsünü, şairin hayatını ve metnin konusunu yazarak anlatırlar.

4. Etkinlik: Öğrenciler metnin farklı bölümlerini yazarak anlatırlar.

- Öğrencilerinizin klasik Türk şiiri söz sanatlarından konuşma (teşhis) sanatını öğrenmelerini sağlamak için onlardan 7. etkinliği yapmalarını isteyiniz.(E.2.3)
- Öğrencilerinizin klasik Türk edebiyatı şiir biçimlerinden gazelin bazı özelliklerini kavramaları amacıyla onlara (E1.1, E1.2, E.1.5)8. Etkinliği yaptınız.

3. Etkinlik: Türk Tarih Enstitüsünde okuyan gençlerin adı, soy, soyadı (tek tek sorduk) bilgileri. Bu soy adları arasında bulunan **başvur** (başvurmak) sözcüğü, konuşmaları arasında en az bir defa kullanmış oldukları sözcükleri ve kullandıkları sözcükleri yazdıkları kartları yazdılar.

Örnek: Adım, ilköğretim öğretmenliği okuduğum okulda bulduğum sözcük:

“Başvurmak” sözcüğü ne anlama geliyor?

Bu sözcükte de okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Karşılaştıkları kelimeleri yazdıkları kartları yazdılar ve okuduğuları yazdılar.

Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak

4. Etkinlik: Etkinlikte okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar. Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

- Okuduğum sözcükler: **başvur**, **başvurmak**
- Okuduğum sözcükler: **başvur**, **başvurmak**
- Okuduğum sözcükler: **başvur**, **başvurmak**

Bu de okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar. Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak	Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak	Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak	Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak	Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak

5. Etkinlik: Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Bu de okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar. Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak
Okuduğum sözcükler: başvur , başvurmak

6. Etkinlik: Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

Okuduğum sözcükler arasında en az bir defa kullanmış olduğum sözcükleri yazdılar.

SÖZLÜK

DİL BİLGİSİ

- Öğrencilerinizin zarf çeşitlerini kavramaları amacıyla 9 ve 10. Etkinliği yaptınız.(D.B. 3.1,D.B.3.2)
- Zarf:** Fiilleri ve fiilimsileri zaman, miktar, yer-yön, durum, soru yönünden belirten ve niteleyen kelimelere denir

SÖZLÜK

METİN VE ETKİNLİKLERDE YAPILAN ALINTILARIN KAYNAKÇASI

Karay, R. H. (1995). Memleket Hikâyeleri, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Nazif, S. (1924). Malta Geceleri, İstanbul: Yeni Matbaa.

Timurtaş, F. K. (1981), Şeyhî'nin Harnâme'si, İkinci Baskı, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.

İpekten, H. (1991), Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara: Akçağ Yayınları.

Tarlan,N.(1992).Ahmet Paşa Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: <http://www.levhikalem.com/wp-content/uploads/2015/02/eskiciiii.jpg>, adresinden 15/05/2015 tarihinde alınmıştır.

Görsel 2: <http://yomer12.blogcu.com/eskici/807474>, adresinden 15/05/2015 tarihinde alınmıştır.

İKİNCİ METİN

Ana Tema: Duygular

Alt Tema: Vatan Hasreti

Metnin Adı: Forsa

Süre: 6 Ders Saati

METİNDE İŞLENEN KAZANIMLAR

OKUMA

Okuma Kurallarını Uygulama

- O.1.2. Akıcı biçimde okur.
- O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- O.1.4. Sözüün ezgisine dikkat ederek okur.
- O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır

Okuduğunu anlama ve çözümleme

- O.2.1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
- O.2.2. Metnin konusunu belirler
- O.2.5. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
- O.2.3. Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.
- O.2.4. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.
- O.2.11. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.
- O.2.8. Metne ilişkin sorulara cevap verir.
- O.3.2. Metni içerik yönünden değerlendirir.
- O.4.2. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.
- O.4.1. Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.

DİNLEME

Dinleme kurallarını uygulama

- D.1.1. Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.

- D.1.2. Dinleme yöntem ve tekniklerini kullanır.

YAZMA

Yazma Kurallarını Uygulama

- Y.1.1. Kağıt ve sayfa düzenine dikkat eder.
- Y.1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik cıık yazıyla yazar.
- Y.1.3. Standart Türkçe ile yazar.
- Y.1.4. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.
- Y.1.5. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.
- Y.1.7. Tekrara düşmeden yazar.
- Y.1.8. Yazım ve noktalama kurallarına uyar.
- Y.5.2. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

Planlı Yazma

- Y.2.12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

Farklı Türlerde Metin Yazma

- Y.3.1. Olay yazılan yazar.
- Y.5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder

EDEBİYAT BİLGİLERİ

Şiirin dil ve anlatım özelliklerini kavrama

- E.1.1. Okuduğu klasik Türk edebiyatı metinlerin dil ve anlatım özelliklerini belirler.

2.Şiirin Ahenk unsurlarını belirleme

- 2.3 Klasik şiirdeki söz sanatlarını bulur.

DİL BİLGİSİ

- DB.3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.
- DB.3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.
- DB.3.3 Öznel-Nesnel ifadeleri ayırt eder.

DERS ARAÇ VE GEREÇLERİ

- Türkçe Sözlük, Osmanlıca - Türkçe Sözlük, Türkçe İmla Kılavuzu, Türkçe Deyimler Sözlüğü, Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Osmanlı Devleti Haritası.

METNE HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

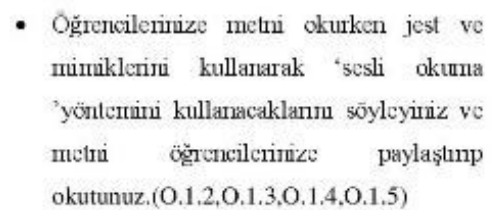
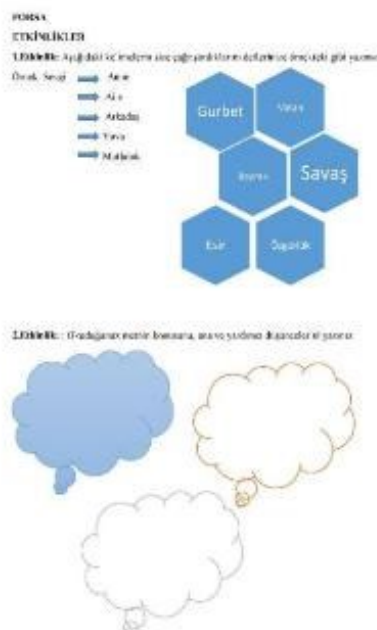
- Sınıfa yaşadığınız yerle ilgili fotoğraf ve kartpostal getirerek, öğrencilerinizin resimlerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini isteyiniz.

DİNLEME

- Öğrencilerinize metni önce kendinizin okuyacağını söyleyerek metni okumadan önce anahtar kelimelerin onlarda çağrıştırdıklarını defterlerine yazmalarını isteyiniz. (D.1.1,D.1.2)

OKUMA

- Öğrencilerinize beyin fırtınası tekniğini uygulayarak tahtaya yazmış olduğunuz kelimelerin onlara çağrıştırdığı ifadeleri defterlerine yazmalarını onlardan isteyiniz.(O.4.1)1.etkinlik.

YAZMA

- Öğrencilerinizin Osmanlı Türkçesinde öğrendikleri kelimelerin pekişmesi amacıyla onlara 11. etkinliği yaptınız.(O.4.2,Y.5.2)

DİL BİLGİSİ

- Öğrencilerinizin zarf çeşitlerini kavramaları amacıyla 12. etkinliği yaptınız.(DB.3.1,DB.3.2)

SÖZLÜK

11.Etkinlik: Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.

ahrır	hürriyet	kâfiye
mısra	huş	aruz
divân	beyit	muhlas

- 1- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.
- 2- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.
- 3- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.
- 4- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.
- 5- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.
- 6- Sözlük kavramlarını aşağıdaki beyazlarda listede yazınız.

12.Etkinlik: Aşağıdaki örneklerde zarfı yazınız.

1- Herkese herşeyden önce.	
2- Herkese herşeyden önce.	
3- Herkese herşeyden önce.	
4- Herkese herşeyden önce.	
5- Herkese herşeyden önce.	
6- Herkese herşeyden önce.	

METİN VE ETKİNLİKLERDE YAPILAN ALINTILARIN KAYNAKÇASI

Seyfettin, Ö. (1974). Bütün Hikâyeleri, İstanbul: Ötüken Yayınevi.

Egüz, E., “*Priştineli Nûrî Divanı Ve İncelenmesi*”, İstanbul Üniversitesi SBE yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: 2009.

Göçgün, Ö. (1999). Namık Kemal’in Şairliği Ve Bütün Şiirleri, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

Kartal, A. , *Türk Edebiyatında Belâgat Çalışmaları Ve "Tezâd" Ve "Telmîh" Sanatlarına Eleştirel Bir Bakış*, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 1, 2007, S.413-428

Küçük, S., T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

<http://Ekitap.Kulturturizm.Gov.Tr/Eklenti/10596,Bakidivanisabahattinkucukpdf.Pdf?0>, 20/06/2015 ‘te alınmıştır.

Çavuşoğlu, M. (1971). Necati Bey Divanı'nın Tahlili, İstanbul

ÜÇÜNCÜ METİN**Ana Tema: Duygular****Alt Tema: Ayrılık, Hasret****Metnin Adı: Kırılma****Süre: 6 Ders Saati****METİNDE İSLENEN KAZANIMLAR****DİNLEME****Dinleme kurallarını uygulama**

- 1.1. Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.
- 1.2. Dinleme yöntem ve tekniklerini kullanır.

OKUMA**Okuma Kurallarını Uygulama**

- O.1.2. Akıcı biçimde okur.
- O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- O.1.4. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.
- O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.
- O.2.2. Metnin konusunu belirler
- O.2.5. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
- O.2.9. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
- O.3.2. Metni içerik yönünden değerlendirir.
- O.2.6. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.
- O.2.8. Metne ilişkin sorulara cevap verir.

YAZMA**Yazma kurallarını uygulama**

- Y.1.1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.
- Y.1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik eğik yazıyla yazar.
- Y.1.3. Standart Türkçe ile yazar.
- Y.1.4. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar

Y.1.7. Tekrara düşmeden yazar.

Y.1.8. Yazın ve noktalama kurallarına uyar.

Planlı yazma

Y.2.12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır

Farklı türlerde metinler yazma

Y.3.1. Olay yazılan yazar

Yazın ve noktalama kurallarını uygulama

Y.6.2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.

EDEBİYAT BİLGİLERİ**Şiirin dil ve anlatım özelliklerini kavrama**

- E.1.1. Okuduğu klasik Türk edebiyatı metinlerinin dil ve anlatım özelliklerini belirler.
- E.1.2. Klasik Türk şiiri ile ilgili çıkarımlar yapar.
- E.1.5. Klasik şiirleri günümüz Türkçesine çevirir.

Şiirin Ahenk unsurlarını belirleme

E.2.3. Klasik şiirdeki söz sanatlarını bulur

DİL BİLGİSİ**Zarf çeşitleri kavrama ve cümle içinde bulma**

- DB.3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.
- DB.3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.

METİN VE ETKİNLİKLERDE YAPILAN ALINTILARIN KAYNAKÇASI

Kırlangıç adlı metin: http://candundar.com.tr/_v3/index.php#!#Did=2110, adresinden 26/06/2015 tarihinden alınmıştır.

İpekten, H. (1991), Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara: Akçağ Yayınları.

Canım, R. ve Çalık, E. (2001). Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı. Erzurum: Aktif Yayınları.

Nedîm Divanı, (1997), Haz.: Muhsin Macit, Ankara: Akçağ Yayınları.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1:

<http://dogalhayat.org/wpcontent/uploads/2013/12/811f568fbe3cf68a2c6eb6d6027894be-1386629373.jpg>, 21/06/2015 tarihinde alınmıştır.

Görsel 2: http://fwmail.net/img/i/2010/11/ks_gc_01.jpg, 21/06/2015 tarihinde alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ METİN**Ana Tema: Duygular****Alt Tema: Sevgi,Özlem****Metnin Adı: Gönülün Sultanına****Süre: 6 Ders Saati****METİNDE İSLENEN KAZANIMLAR****DİNLEME****Dinleme kurallarını uygulama**

D.1.1. Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.

D.1.2 Dinleme yöntem ve tekniklerini kullanır.

OKUMA**Okuma kurallarını uygulama**

O.1.1. Sesini ve beden dilini etkili kullanır.

O.1.2. Akıcı biçimde okur.

O.1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.

O.1.4. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.

O.1.5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.

Okuduğu metni anlama ve çözümleme

O.2.1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.

O.2.2. Metnin konusunu belirler.

O.2.3. Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.

O.2.5. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.

O.2.8. Metne ilişkin sorulara cevap verir.

Okuduğu metni değerlendirme

O.3.2. Metni içerik yönünden değerlendirir

Söz varlığını zenginleştirme

O.4.2. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.

YAZMA**Yazma kurallarını uygulama**

Y.1.1. Kağıt ve sayfa düzenine dikkat eder.

Y.1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik cığık yazıyla yazar.

Y.1.3. Standart Türkçe ile yazar.

Y.1.4. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.

Y.1.7. Tekrara düşmeden yazar.

Y.1.8. Yazın ve noktalama kurallarına uyar.

Planlı yazma

Y.2.12. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.

Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

Y.5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.

Yazın ve noktalama kurallarını uygulama

Y.6.1. Yazın kurallarını kavrayarak uygular.

Y.6.2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.

EDEBİYAT BİLGİLERİ**Şiirin Ahenk unsurlarını belirleme**

E.2.3 Klasik şiirdeki söz sanatlarını bulur.

DİL BİLGİSİ

Zarf çeşitleri kavrama ve cümle içinde bulma

DB.3.1. Cümlede zarfın fiili zaman, durum, miktar, soru yönünden etkilemesini kavrar.

DB.3.2. Zarf çeşitlerini kavrar.

KONUSMA

Konuşma kurallarını uygulama

K.1.1. Konuşmaya uygun ifadelerle başlar.

K.1.2. Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır.

K.1.3. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.

K.1.4. Konuşmasında nezaket kurallarına uyar.

Sesini ve beden dilini etkili kullanma

K.2.1. İşitilebilir bir sesle konuşur.

K.2.2. Uygun yerde vurgu, tonlama ve duraklama yapar.

K.2.3. Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat eder.

K.2.4. Dinleyicilerle göz teması kurar.

Hazırlıklı konuşmalar yapma

K.3.3. Konuşmasını bir ana fikir etrafında planlar.

K.3.4. Konuşma yöntem tekniklerini kullanır.

Kendi konuşmasını değerlendirme

K.4.2. Kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

KONU YA HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- Öğrencilerinizden 1. etkinlikteki sözcüklerin anlamlarına tahmin etmelerini isteyiniz ve sözcüklerin sözlükteki anlamlarıyla karşılaştırınız.
- Öğrencilerinizden 1. etkinlikten hareketle “Gönlümün Sultanına” adlı metnin içeriği hakkında tahminde bulunmalarını isteyiniz. Metni okuduktan sonra tahminleri değerlendiriniz (K.1.1., K.1.2., K.1.3., K.1., K.2.1., K.2.2., K.2.3., K.2.4., K.3.3 K.3.4., K.4 .2.)

DİNLEME

- Öğrencilerinizden 1. etkinlikteki sözcüklerin anlamlarını tahmin etmelerini isteyiniz ve sözcüklerin sözlükteki anlamlarıyla karşılaştırınız. (O.2.1)

DERS ARAC VE GEREÇLERİ

- Türkçe Sözlük, Osmanlıca – Türkçe Sözlük, Türkçe İmlâ Kılavuzu, Türkçe Deyimler Sözlüğü, Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı.

YAZILAR: Aşağıdaki kelimeleri kelimenin anlamlarını kullanarak birer cümle kurunuz. Ve cümlelerinizi altları çizerek yazınız.

SÖZLER

METİN VE ETKİNLİKLERDE YAPILAN ALINTILARIN KAYNAKÇASI

Yıldırım, A.(2012).Merhaba Yenigün Hikâyeleri, İstanbul: Timaş Yayınları.

Yüksel, S.(1980). Şeyh Galip, Eserlerinin Dil ve Sanat Değeri, Vol. 54,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Dilçin, C. (1997). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları.

İpekten, H. (1991), Fuzûlî, Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara: Akçağ Yayınları.

EK 4. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testi

KLASİK TÜRK EDEBİYATINA YÖNELİK BAŞARI TESTİ

Bu test klasik Türk edebiyatı ile alakalı olarak bilgilerinizi ölçmeye yönelik hazırlanmıştır.3, 9, 11, 13 ve 14. sorular 8 puan, diğer sorular 5 puan değerindedir.

Klasik Türk edebiyatı 13. ve 19. Yüzyıllar arasında yoğun bir şekilde devam etmiş olan ve Osmanlının o dönemdeki sanat anlayışını, estetiğini, kültürünü temsil etmiş ve uzun yıllar etkisini sürdürmüş bir edebiyat dönemidir . Osmanlı Türkçesi adıyla tanımlanan Arapça-Farsça kelime ve tamlamalarla zenginleşmiş bir dil döneme damgasını vurmuştur. Daha çok şiir türünde eserlerin verildiği bu dönemde hecelerin uzunluk-kısalık ölçüsü noktasında ele alınan Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerde sanatlı ve süslü bir dil kullanılırken; daha çok sevgi, ayrılık, hüzn, güzellik gibi temalar işlenmiştir. Şiirlerde semboller kullanmak suretiyle sözcüklere farklı anlamlar yüklenmiştir. Bu özellik şiirin anlam bakımından yoğun bir hal almasını sağlarken diğer taraftan da herkes tarafından anlaşılmasını güçleştirmiştir.

1.Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki paragraftan çıkarılabilecek bir yargı değildir?

- A)Klasik Türk edebiyatı yaklaşık altı asır sürmüş bir edebiyattır.
- B)Klasik Türk edebiyatı şiir türünde verdiği eserlerle ön plana çıkmış bir edebiyattır.
- C)Klasik Türk şiirinde mecazlı ifadeler kullanılmıştır.
- D)Klasik Türk edebiyatında sadece şiir türünde eser verilmiştir.

Ne yanar kimse bana ateş-i dilden özge

Ne açar kimse kapım bad-ı sabadan gayrı (Fuzûlî)

(ateş-i dil; bād-ı sabâ: sabah rüzgârı)

2.Yukarıdaki mısralarda şair neden şikâyet etmektedir?

- A)Yalnızlık B)Ağlamak C)Ölüm D)Rüzgâr

Kâsid görünür gerçi ki dükkân-ı kanâ'at

Der kardır amma yine mizan-ı kanâ'at (Nâbî)

(Kâsid: kesat, verimsiz, kanâ'at: azla yetinmek, mizan: ölçü)

(3.4.5.ve 6.soruları yukarıdaki beyte göre cevaplayınız.)

3.Yukarıdaki beytin günümüz Türkçesiyle ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?

A)Azla yetinme dükkânı verimsiz görünür ama bize der ki asıl kâr olan azla yetinmenin ölçüsüdür.

B)Kanaat dükkânı kârlı görününce bize ölçüyü söyledi.

C)Kanaat dükkânı bize ölçülü olmanın gereğini söyledi.

D)Verimsiz olan bir dükkanda yine de kârın olabileceğini anlattı kanaat dükkânı..

4.Yukarıdaki beytin konusu aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

A)Kanaatin zararları

B)Kanaatin önemi

C)Kâr dükkânının konuşması

D)Kanaat ve dükkân

5.Yukarıda verilen beyitte hangi edebî sanat kullanılmıştır?

A) Benzetme B) Abartma

C) Konuşturma D) zıtlık

6.Yukarıdaki dizelerde hangi varlık konuşturulmuştur?

A)Kanaat

B)Kâr

C)Mizan

D)Kanaat Dükkânı

7. Aşağıdakilerden hangisi aynı ölçüde söylenmiş, aralarında anlam bütünlüğü bulunan iki dizeye verilen isimdir.

- A) Beyit C) Dörtlük
B) Kıta D) Konuşturma

Klasik Türk şiirinin büyük şairlerinden olan Nef'i'nin asıl adı Ömer'dir. Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğmuş, Öğrenimine Hasankale'de başlamış, sonra Erzurum'a gelerek devam ettirmiştir. Burada Türk edebiyatının önemli eserlerini okuyarak Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Padişah 1. Ahmet zamanında İstanbul'a gelmiştir. Hicviyeleri ile ün kazanmıştır. Sihâm-ı Kazâ adlı kitabında hiciv şiirlerini toplamıştır. Farsça ve Türkçe Dîvanları vardır.

8. Yukarıda sözü edilen şairle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şairin asıl adı Ömer'dir.
B) Hicviyeleri ile önemli bir yer tutmuştur.
C) Şair şiirlerinde gerçek adını kullanmamıştır.
D) Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümü üzerine bir eser yazmıştır.

Gördüm gurbet denilen o bin başlı kartalı.

9. Yukarıdaki dizeler açıklık- kapalılık bakımından aşağıdaki mısraların hangisiyle denktir.

- A) Konuşturma
B) Abartma
C) Benzetme
D) Kişileştirme

Klasik Türk edebiyatında özellikle aşk ve güzellik konularını kapsayan şiirlere denir. Bu şiirin beyit sayısı genellikle 5 ila 9 arasında değişir. Gazelin ilk beyti mutlaka kendi arasında kafiyelidir. Gazelin ilk beytine “matla”, son beytine ise “makta” adı verilir. Bir gazedeki en güzel beytin adına “beyt-ül gazel”, şairin mahlasının bulunduğu beyte de “mahlas beyti” denir. Beyitleri arasında anlam birliği bulunan gazele “yek-âhenk”, aynı güç ve güzellikte beyitlerden oluşan gazele de “yek-âvâz” gazel adı verilir.

10. Yukarıdaki paragraftan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A)Gazeli oluşturan beyitler5 ila 9 arasında olmalıdır.
- B)Bir gazelin en güzel beytine ‘‘makta’’ denir.
- C)Gazeller nesip, gazel, girizgâh, methiye bölümlerinden oluşur.
- D)Özellikle aşk ve güzellik konusunda yazılmış şiirlere gazel denir.

Osmanlı Dönemi şiirlerinde sıkça kullanılan Farsça tamlamalar Türkçe tamlamaların tam tersi tamlanan-tamlayan şeklinde oluşturulmuştur. Örneğin“ateş-i dil” Farsça bir tamlamadır. Günümüz Türkçesine “gönül ateşi” şeklinde tamlanan ile tamlayan yer değiştirilerek çevrilir.

11.“diyar-ı bahar, dükkan-ı kanaat, tebdil-i kıyafet, netice-i kelâm”

tamlamalarının günümüz Türkçesine çevrilmiş şekli hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

(tebdil: değiştirme, netice: sonuç)

- A)bahar diyarı, kanaat dükkânı, kıyafet değiştirme, sözün sonucu
- B)bahar faslı, kanaat evi, kıyafet bağı, söz başı
- C)dükkan sahibi, bahar havası, kıyafet rengi, söz ustası
- D)bahar müjdesi, kanaat sahibi, kıyafet seçimi, sonuç sözü

12.Aşağıda verilen Farsça tamlamalardan hangisinin Türkçe karşılığı yanlış verilmiştir?

- A)ferman-ı devlet ---cihan fermanı
- B)vilayet-i Yemen --- Yemen vilayeti
- C)Divan-ı Fuzûlî---- Fuzûlî divanı
- D)ilm-i fizik----- fizik ilmi

Ayağı yer mi basar zülfüne ber-dâr olanun

Zevkü şevk ile virür cân u seri döne döne (Fuzûlî)

(ber-dâr: asılan, virür: verir)

13.Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki şiirin günümüz Türkçesiyle ifadesidir?

- A)Ayağı yere basmaz senin zülfünü seven kişinin.
- B)Can veren kişinin zülüfleri döne döne dökülür senin sevginden.
- C)Senin zülfüne asılan kimsenin ayağı yere mi basar? Canını ve başını zevkle ve şevkle döne döne verir.
- D)Herkes canını seve seve zülüflerine dolar, bu da senin sevginin en değerli göstergesidir.

Mu’cizi bir bahr-ı bî-pâyân imiş âlemde kim

Yetmiş andan min min âteş-hâne-i küffâre su

(Fuzûlî)

Ağyâra nigâh etmediğin nâz sanırdım

Çok lutf imiş ol âşık ben az sanırdım

(Nefi)

14.Yukarıdaki dizeler Osmanlı Döneminde yazılmış klasik Türk şiirinden alınmıştır. Dizeleri incelediğinizde aşağıdakilerden hangisi klasik Türk şiiriyle ilgili olarak söylenemez?

- A)Klasik Türk şiirinde birim, genellikle iki dizeden oluşur.
- B)Klasik Türk şiirinde saf bir Türkçe kullanılmıştır.
- C)Genellikle duygusal konular işlenmiştir.
- D)Klasik Türk şiirinde genellikle söz sanatları kullanılmıştır.

Her beytinin kendi içinde bir kafiye örgüsü vardır. Bir anlamda Divan edebiyatında şiirsel hikayelerin yazıldığı bir biçim olarak da kabul edilebilir. Bu türe en güzel örneklerden biri Mevlânâ'nın ünlü tasavvufî mesnevisidir ve 25.700 beyitten oluşmuştur. Mesneviler konu alanı olarak aşk, din, ahlak, savaş ve kahramanlık gibi temaları kapsayabilir. Divan edebiyatında roman ve hikaye gibi türler olmadığı için mesneviler bir bakıma bu türlerin yerini tutmuşlardır. Aynı şair tarafından yazılmış beş mesneviye "Hamse" adı verilir. Hamse sahibi olarak tanınmış önemli divan şairleri: Ali Şir Nevâî, Taşlıcalı Yahya, Nev'i-zâde Atâî'dir.

15.Yukarıdaki parçaya göre Mesnevi hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A)Divan edebiyatında hikaye ve roman gibi türlerin yerine kullanılmıştır.
- B)Din, ahlak, kahramanlık, aşk gibi konular ele alınmıştır.
- C)Aynı şair tarafından yazılan beş mesneviye "Hamse"denir.
- D)Mesneviler genellikle 5 ila 9 beyitten oluşur.

Klasik Türk şiiri genellikle aruz ölçüsüyle yazılmıştır. Aruz ölçüsü mısraları oluşturan hecelerin açıklık kapalılık bakımından birbirine denk olmasıdır. Ünlü bir harfle biten heceler açık kabul edilirken ünsüz ve uzun ünlüyle biten heceler kapalı kabul edilir. Ayrıca mısra sonuna gelen heceler her zaman kapalı kabul edilir.

16.Aşağıdakilerden hangisi divan şiirinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Nazım biriminin beyit olması
- B) Aruz vezninin kullanılması
- C) Şiirlerin genellikle divanlarda toplanması
- D) Evrensel konuların işlenmesi

Çıkalı göklere ahum şereri döne döne

Yandı kandîl-i sipîhrûn cigeri döne döne (Necâtî Bey)

(ahum: ahım, şerer: kıvılcım, kandîl-i sipîhrûn: gökyüzünün kandili)

17.Yukarıdaki beytin ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir.

- A)Gönül acısı
- B)Mutluluk
- C)Sevinç
- D)Pişmanlık

EK 5. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testi Belirtke Tablosu

KLASİK TÜRK EDEBİYATINA YÖNELİK BAŞARI TESTİ BELİRTKE TABLOSU

		Bilgi	Kavrama Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Toplam
Konular	Hedef Davranışlar						
Metin Unsurları	Klasik Türk şiirinin temasını bulur.		x	x			2
	Klasik Türk şiirinin konusunu belirler.		x				1
	Klasik Türk şiirinin yapı özelliklerini çözümler.	x					1
Sanat unsurları	Klasik Türk edebiyatındaki söz sanatlarını kavrar.		x	x			3
Sözcük anlamı	Metinlerden hareketle bilmediği kelimelerin anlamlarını belirler.	x	x	x			3
Metin anlamı	İncelediği şiirden çıkarımlarda bulunur.	x	x	x			3
	İncelediği klasik Türk edebiyatı şiirlerinin dil içi çevirilerini yapar.	x	x				2
Klasik Türk şiiri	Kaside türünün özelliklerini kavrar.	x	x				2
	Gazel türünün özelliklerini belirler.	x	x	x			3
	Toplam	6	7	2	5		20

EK 6. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Başarı Testiyle Alakalı Öğretmen Uzman Görüşü Formu

KLASİK TÜRK EDEBİYATINA DÖNÜK HAZIRLANAN BAŞARI TESTİ SORULARI UZMAN GÖRÜŞÜ FORMU

“Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Aracılığıyla Yedinci Sınıf Türkçe Derslerinde Duygular Temasının Öğretilirliğinin İncelenmesi” adlı çalışmanın uygulanabilirliğini belirlemek amaçlı yürütülen eğitim durumlarının etkililiğini test etmek amacıyla 17 maddeden oluşan bir başarı testi hazırlanmıştır. Hazırlanan testin kapsam ve içerik geçerliliğinin belirlenmesi için uzman görüşlerine ihtiyaç duyulmuş ve buna yönelik üç soru hazırlanmıştır.

Aşağıda sorular ve bir puanlama anahtarı verilmiştir. Başarı testindeki maddeleri ve belirtke tablosunu dikkate alarak bu soruları cevaplandırmanızı rica ederiz. Araştırmamıza yapacağınız katkı için teşekkür ederiz.

Türkçe Öğretmeni: Ahmet KARABULUT

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Sorular	Puanlar		
	Evet, uygun/ilgili. Çünkü;	Hayır, uygun/ ilgili değil. Çünkü;	Kısmen uygun, çünkü;
Başarı testinin maddeleri bilimsel açıdan doğru mu?			
Başarı testini oluşturan maddeler konuyla alakalı mı?			
Başarı testinin maddeleri içeriği orantılı olarak yansıtıyor mu?			

Not: Hazırlanan test maddelerini aşağıdaki tablo ile değerlendirebilirsiniz. Maddelerin kullanılabilir, kullanılamaz, düzeltilerek kullanılabilir seçeneklerini işaretlediğinizde bilimsel açıdan doğruysa (K), Konuyla ilgili ise (H), klasik Türk edebiyatı metinleriyle hazırlanan içeriği yansıtıyorsa (D) işaretleyiniz.

Not	Puanlar		
Madde	Kullanılabilir	Kullanılamaz	Düzeltilerek kullanılabilir
Madde 1	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 2	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 3	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 4	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 5	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 6	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 7	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 8	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 9	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 10	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 11	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 12	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 13	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 14	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 15	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 16	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)
Madde 17	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)	(K) (H) (D)

EK 7. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği

KLASİK TÜRK EDEBİYATINA YÖNELİK ÖĞRENCİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili öğrenciler,

Hazırlanan bu ölçek sizlerin klasik Türk edebiyatına yönelik bakış açınızı belirlemek amacıyla oluşturulmuş 14 madde içermektedir. Bildiğiniz üzere klasik Türk edebiyatı Osmanlı Devleti'nin altı asırlık saltanatı boyunca büyüüp gelişen ve o zamanın dünya görüşünü, sanatını yansıtan bir edebiyat dönemidir.

Lütfen, soruları yanıtlamadan önce size verilen beyitleri okuyup mısraların anlamından hareketle sorulara cevap veriniz.

Ölçeği cevaplarken soruların karşısında yer alan Katılıyorum 1, Kısmen Katılıyorum 2, Katılmıyorum 3, seçeneklerinden sizlere en uygun olanı işaretleyiniz. Bu tutum ölçeği bir sınav özelliği taşımadığı ve derslerinizle alakalı herhangi bir not etkisi olmadığı için soruları cevaplarken samimi bir yaklaşımınız beklenmektedir. Lütfen, başkalarının görüşlerini dikkate almayınız ve soruların tamamını cevaplayınız.

Zaman ayırdığınız ve katkıda bulunduğunuz için çok teşekkür ederim

Türkçe Öğretmeni:

Ahmet KARABULUT

Atatürk Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

25240-ERZURUM

- **Dil-i mecrûhuma rahm eyle kalsın dâm-ı zülfünde**
Fiikeste-bâl olan murgu edip âzâd neylersin (Bahâyî)

Dil-i mecruh: yaralı gönül, rahm eyle: acımak, dâm-ı zülûf: saçın tuzağı, fiikeste-bâl: kanadı kırık, murg: kuş, âzâd: salıvermek)

- Göz gördü gönül sevdi seni ey yüzü mâhım
Kurbanın olam var mı benim bunda günâhım (Nahîfî)

Katılıyorum Kısmen Katılmıyorum
Katılıyorum

1	Klasik Türk şiiri ilgi çekicidir.	1	2	3
2	Türkçe derslerinde klasik Türk şiirlerine yer verilmelidir.	1	2	3
3	Klasik Türk şiiri şairlerinin yaşayışlarını da bilmek isterdim.	1	2	3
4	Yukarıdaki şiirde yer alan Osmanlı Türkçesi kelimeleri öğrenmekten hoşlanırım.	1	2	3
5	Klasik Türk şiirini öğrenmeye çalışmak beni mutlu eder.	1	2	3
6	Örnek şiirdeki bazı kelimeler günümüzde de kullanılmaktadır.	1	2	3
7	Bunun gibi bir şiiri anlamaya çalışmanın gereksiz olduğu düşüncesindeyim.	1	2	3
8	Klasik Türk şiirini öğrenmek bana zor geliyor.	1	2	3
9	Örnek şiirin bazı kelimelerini hiç duymadım.	1	2	3
10	Bundan önceki öğrendiklerimin yukarıdaki şiirler gibi şiirleri anlamamda yeterli olmadığını düşünüyorum.	1	2	3
11	Örnek şiirdeki sesler ahenk içindedir.	1	2	3
12	Örnekteki şiir kulağa hoş gelmektedir.	1	2	3
13	Böyle şiirleri yorumlamak bana eğlenceli geliyor.	1	2	3
14	Bu tarz şiirlerde gerçek hayatla ilgili unsurlar olmalıdır.	1	2	3

Öğrencinin:
Ad/Soyad:
Sınıf/Yaş:

EK 8. Klasik Türk Edebiyatına Yönelik Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Görüşme Tarihi ve Zamanı:.....

Görüşme Yeri:.....

Merhaba, ben Ahmet KARABULUT, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Öncelikle bu görüşmeyi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Yedinci Sınıf Türkçe dersi ‘‘Duygular’’ temasının işlenmesinde klasik Türk edebiyatı metnlerinin öğretilebilirliğinin incelenmesi maksadıyla bir çalışma yürütmekteyim. Bu amaç doğrultusunda sizinle dört hafta boyunca sınıfınızda uygulanan klasik Türk edebiyatı metnlerinin kullanıldığı Türkçe dersiyle alakalı olarak görüşmek istiyorum.

Görüşmede söyleyeceğiniz her şey gizlidir ve araştırmanın raporu yazılırken isminiz verilmeyecektir. Görüşme süreci yaklaşık olarak 20 dakika sürecektir. Görüşmeye başlamadan önce soracağınız veya merak ettiğiniz şeyleri sorabilirsiniz. Eğer izin verirsiniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Yapılan kaydı görüşmenin sonrasında arzu ederseniz dinleyebilir ve çıkarılmasını istediğiniz yerleri sildirebilirsiniz

Öğrencinin Adı/Soyadı:

Sınıfı/Yaşı:

GÖRÜŞME SORULARI

1.Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin uygulaması noktasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayabilir misiniz?

a)Dersteki sunum:

b)Etkinliklerin tasarımları:

c)Derse katılım durumunuz:

d)Dersin zevkli/zevksiz oluşu:

e)Dersin amaçlarını başarabilme:

2. Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerinin metinlerinin arasında ne gibi farklar gözünüze çarpmaktadır, açıklayınız?

- a)Metinlerin içeriği:
- b)Metinlerde geçen kelimelerin farklılığı:
- c)Metinlerin telaffuzu:
- d)Metinlerin anlaşılabilmesi:
- e)Metinlerde şiirlere yer verilmesi:

3. Klasik metinleri incelediğimiz Türkçe dersi ile daha önceki Türkçe derslerini kıyasladığımızda öğrenme noktasında ne gibi farklar olduğunu açıklayınız.

- a)Öğrenmenin gerçekleşmesi:
- b)Öğrenmenin kolay/zor olması:
- c>Farklı şeyler öğrenme:
- d)Öğrenilenleri uygulayabilme:
- e)Öğrendiklerini hayata aktarabilme:

4.Türkçe derslerinde işlediğiniz klasik Türk şiiri hakkında neler düşünüyorsunuz?

- a)Klasik şiirle günümüz modern şiiri arasındaki farklar:
- b)Klasik şiirlerin yazarları hakkında düşünceler:
- c)Klasik şiirlerde söz sanatı unsurları:
- d)Klasik şiirlerde kullanılan temalar:

Bu görüşmeye vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

EK 9. MEB İzin Belgesi

FORM:2	
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU	
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Ahmet KARABULUT
Kurumu / Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Erzurum
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi.	Palandöken İlçe Milli Müdürlüğüne Bağlı Yahtya Kemal Ortaokulu, Yakutiye İlçe Müdürlüğüne Bağlı Şair Nef'i Ortaokulu
Araştırmanın konusu	Klasik Türk Edebiyatı Metinleri Aracılığıyla Yedinci Sınıf Türkçe Dersinde Duygular Temasının Öğretilebilirliğinin İncelenmesi
Üniversite / Kurum onayı	Kurum Onayı İle
Araştırma / Proje /ödev / Tez önerisi	Araştırma Önerisi
Veri toplama araçları	Başarı Testi, Tutum Ölçeği, Görüşme Formu
Görüş İstenilecek Birim / Birimler.	
Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 2012/13 nolu genelge doğrultusunda yapılan incelemede araştırmanın kabulüne karar verildi.	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile Kabulüne
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı	
KOMİSYON	
20.11.2015 - Komisyon Başkanı Çiğdem HODUR Şube Müdürü	Üye Tunç AĞAVER
	Üye Engin Çelebi

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet KARABULUT 1985'te Erzurum'un Pasinler ilçesinde dünyaya geldi. İlk öğrenimi Pasinler'de, orta öğrenimi Erzurum'da tamamlayarak 2006 yılında başladığı Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünden 2010 yılında mezun oldu. 2012 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Halen özel bir kurumda Türkçe öğretmeni olarak çalışmaya devam etmektedir.

